

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့်
တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်းများ
(EAS) အကြောင်း
လေ့လာချက်စာတမ်း

AFC Consultants International
GmbH

Livelihoods and Food Security Trust Fund

ကျေးဇူးတင်လွှာ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက် ရန်ပုံငွေထည့်ဝင် လှူဒါန်းကြသော ဥရောပသမဂ္ဂ နှင့် ဩစတြေးလျ၊ ဒိန်းမတ်၊ ပြင်သစ်၊ အိုင်ယာလန်၊ အီတလီ၊ လူဇင်ဘတ်၊ နယ်သာလန်၊ နယူးဇီလန်၊ ဆွီဒင်၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်းနှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရတို့အား ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ ထည့်ဝင်လှူဒါန်းသော မစ်ဆူဘီရီကော်ပိုရေးရှင်းကို လည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

အသိပေးကြေငြာချက်

ဤစာတမ်းသည် ဥရောပသမဂ္ဂ နှင့် ဩစတြေးလျ၊ ဒိန်းမတ်၊ ပြင်သစ်၊ အိုင်ယာလန်၊ အီတလီ၊ လူဇင်ဘတ်၊ နယ်သာလန်၊ နယူးဇီလန်၊ ဆွီဒင်၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရများနှင့် မစ်ဆူဘီရီကော်ပိုရေးရှင်း တို့၏ ဘဏ္ဍာရေး အထောက်အပံ့ဖြင့် ပြုစုထားခြင်းရေးသားထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စာတမ်းတွင် ဖော်ပြထားသော အမြင်များ ကို LIFTအလှူရှင်များ၏ တရားဝင်အမြင်များအဖြစ် သတ်မှတ်ယူဆ၍ မရပါ။

မျက်နှာဖုံးခါတ်ပုံ Jacquetta Hayes/LIFT

THE LIVELIHOODS AND FOOD SECURITY TRUST FUND

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေး ရန်ပုံငွေ

UNOPS Fund Management Office

12(O) Pyi Thu Lane, 7 Mile, Mayangone Township, Yangon, Myanmar

Phone: +95 1 65 7280~87, Fax: +95 1 65 72 79

Email: lift@unops.org

lift-fund.org | facebook.com/liftfund

LIFT ကို UNOPS မှ စီမံခန့်ခွဲသည်။

အစီရင်ခံစာ ရေးသားသူ

AFC Consultants International GmbH (AFC)

Dottendorfer Str. 82

53129 Bonn, Germany

Phone: +49-228-985790 / Fax: +49-228-9857979

E-mail: info@afci.de / Web: www.afci.de

အဖွဲ့ဝင်များ

Christoph Weber, အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်

ဦးစံသိန်း ၊ အဖွဲ့ဝင်

အောင်ကျော်ဖြိုး ၊ အဖွဲ့ဝင်

Heather Mary Morris ၊ အဖွဲ့ဝင်

ထပ်မံသိရှိလိုသော အချက်အလက်များအတွက် ဆက်သွယ်ရန်
Johannes Buschmeier

Tel: + 49-228-98579-60

E-mail: johannes.buschmeier@afci.de

Johannes Geisen

Tel.: +49-228-98579-57

E-mail: johannes.geisen@afci.de

- မာတိကာ ၁
- အတိုကောက်အသုံးအနှုန်းများ..... ၂
- အနှစ်ချုပ်တင်ပြချက် ၃
- ၁။ လေ့လာရေးစာတမ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်၊ ချဉ်းကပ်ပုံနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း..... ၅
- ၂။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့်တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်းများ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် အခန်းကဏ္ဍ ၇
- ၃။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ အရေးကြီးတန်ဖိုးကွင်းဆက် ၅ခု၌ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့်
 တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်းများ ၏ အခြေအနေ..... ၈
 - ၃.၁။ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ ဆန်စပါး ၈
 - ၃.၂။ အပူပိုင်းဇုန်မှ ဆီထွက်သီးနှံများ၊ အထူးသဖြင့် နှမ်းနှင့်မြေပဲများ ၁၂
 - ၃.၃။ ပဲမျိုးစုံ..... ၁၃
 - ၃.၄။ ပြောင်းဖူး..... ၁၄
 - ၃.၅။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်..... ၁၅
- ၄။ သွင်းအားစုဘက်ခြမ်း ၊ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းအဓိကပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်သူများ ၂၆
 - ၄.၁။ အစိုးရ ကဏ္ဍ..... ၁၆
 - ၄.၁.၁။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန ၁၆
 - ၄.၁.၂။ မွေမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန ၂၀
 - ၄.၁.၃။ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန..... ၂၁
 - ၄.၁.၄။ သမဝါယမများ ၂၂
 - ၄.၁.၅။ တောင်သူလယ်သမားများ အစည်းအရုံးများ ၂၃
 - ၄.၂။ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ ၂၃
 - ၄.၂.၁။ သွင်းအားစုများ တင်သွင်းရောင်းချပေးသော ကုမ္ပဏီများ/ ဆိုင်များ ၂၃
 - ၄.၂.၂။ ကုန်သွယ်ရေး ကဏ္ဍ..... ၂၄
 - ၄.၃။ LIFTမှ ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ထားသော စီမံကိန်းများမှ မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ ၂၄
- ၅။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်းပံ့ပိုးသူများအကြား ဆက်နွယ်မှုများ ၂၇
- ၆။ အစိုးရ ပညာရေးနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍအတွင်း သုတေသနပြုခြင်း..... ၂၉
 - ၆.၁။ ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပညာရေးဆိုင်ရာ သုတေသန ၂၉
 - ၆.၂။ လိုက်လျောညီထွေမှုပြုထားသော/ အသုံးချ လယ်ယာ သုတေသန ၃၀
- ၇။ ပညာရေး၊ သုတေသနများနှင့် တိုးချဲ့မှုများအကြား ဆက်နွယ်မှုများ ၃၂
- ၈။ နိဂုံးချုပ် ၃၃
- ၉။ အကြံပြုချက်များ..... ၃၇
 - ၉.၁။ အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းပံ့ပိုးသူများအတွက် အနာဂတ် ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်စရာများ..... ၃၇
 - ၉.၂။ LIFT, မိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့် အလှူရှင်များအတွက် အနာဂတ် ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်စရာများ ၃၈
 - ၉.၃။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အနာဂတ် အခွင့်အလမ်းများ ၄၁
 - ၉.၄။ အဆင့်မြှင့်တင်ထားသော၊ ပို၍ကောင်းမွန်သော၊ ဆက်တိုက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော
 တောင်သူများအား ပညာပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်း..... ၄၃
- နောက်ဆက်တွဲ ၁ - ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ချက်များ ၄၄
- နောက်ဆက်တွဲ ၂ - ကွင်းဆင်းလေ့လာခဲ့သော မြို့နယ်များ၏ ခရီးစဉ်လမ်းကြောင်းနှင့် မြေပုံများ..... ၄၈
- နောက်ဆက်တွဲ ၃ - SWOTနည်းသုံး ခွဲခြမ်းလေ့လာမှုများ ၅၁
- နောက်ဆက်တွဲ ၄ - လယ်ယာသုတေသနဦးစီးဌာန စိုက်ကွင်းများတည်နေရာနှင့် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး
 တက္ကသိုလ်ပရဂျက် မြေပုံများ ၅၃

အတိုကောက်အသုံးအနှုန်းများ

ACIAR	Australian Centre for International Agricultural Research
ADRA	Adventist Development and Relief Agency
CAEDP	Community Agricultural Economic Development Platform
CAHW	Community Animal Health Worker, synonym with VAHW
CARTC	Central Agriculture Research and Training Centre (in Hlegu)
CBO	Community-Based Organisation
CDZ	Central Dry Zone
DAR	Department of Agricultural Research
DICD	Department of Industrial Crops Development
DoA	Department of Agriculture
DRD	Department of Rural Development
EAS	Extension and Farm Advisory Services
eop	end of project
FFS	Farmer Field School
GoM	Government of Myanmar
GRET	Groupe de Recherche et d'Échanges Technologiques, French NGO
HYV	High Yielding Varieties
ICRISAT	International Crops Research Institute for the Semi-Arid Tropics
IP	Implementing Partner of LIFT
IRRI	International Rice Research Institute
LBVD	Livestock Breeding and Veterinary Department
LIFT	Livelihoods and Food Security Trust Fund
MAFF	Management Advice for Family Farms (In Myanmar: MaLaSaKa)
MAS	Myanmar Agricultural Service
MC	Mercy Corps
MoAI	Ministry of Agriculture and Irrigation
MoLFRD	Ministry of Livestock, Fishery and Rural Development
MFI	Microfinance institution
PGS	Participatory Guarantee System
PNO	Pa-O National Organisation
PVS	Participatory Varietal Selection
SAI	State Agricultural Institute
SCS	Selective Concentrative Strategy (extension approach)
SHY	Special High Yielding Program, similar to SCS
SPT	Single Plant Transplanting
SRI	System of Rice Intensification
SSS	Southern Shan State
SWSS	Salt Water Seed Selection
TdH	Terre des Hommes, in the context of the report the Italian branch of the NGO
T&V	Training & Visit (extension approach)
UoF	University of Forestry
UVS	University of Veterinary Science
VAHW	Village Animal Health Worker, synonym with CAHW
VDC	Village Development Committee
WTRP	Whole Township Rice Production Program
WHH	Deutsche Welthungerhilfe, German NGO
YAU	Yezin Agricultural University

ပုံမှန်အားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့သာရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန(DOA)နှင့် မွေးမြူရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာန(LBVD)တို့ ဖြစ်ပါသည်။

DOAသည် ဆန်စပါးကို အားထားသည့် သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးဘက်တွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး သတ်မှတ်ထားသော အထွက်နှုန်း ရရှိနိုင်ရေးကို အဓိကထားသည်။ ယခုအချိန်တွင် လယ်သမားများမှာ မိမိတို့ စိုက်ပျိုးလိုသည့် သီးနှံများအား လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးခွင့်ရရှိနေ သော်လည်း DOAသည် ဆန်စပါးအပေါ်တွင် အာရုံစိုက်ထားဆဲပင်ဖြစ်ပါသည်။

LBVDသည် မွေးမြူရေး တိရစ္ဆာန်ရောဂါစောင့်ကြည့်၊ ထိန်းချုပ်ရေးတွင် အဓိကထား ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး မျိုးပွားခြင်းနှင့် အစာအာဟာရ အပိုင်းတွင်မူ လုံလောက်သော လုပ်ဆောင်ချက်များ ရှိမနေပါ။

၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ဝန်ကြီးဌာနသည် စိုက်ပျိုးရေးသာမက အခြားကဏ္ဍတွင်ပါ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဓိကကျသော ဝန်ကြီးဌာနဖြစ်လာသည်။

အစိုးရ၏ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်းများအားလုံးတွင် ရှင်းလင်းသော မဟာဗျူဟာမရှိသကဲ့သို့ ဗဟိုစီမံချုပ်ကိုင်ခြင်းပုံစံ ဖြစ်ပြီး စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်သည် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သော လူထုအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်အပေါ် အခြေခံသော တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ အစပြုချမှတ်၊ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို အားပေးထောက်ပံ့နေသည့်အနေအထားတွင်မရှိပါ။ ဘဏ္ဍာငွေကန့်သတ်မှုများကလည်း ကျေးရွာများသို့ မကြာခင်က လည်ပတ် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်း၊ အခြေခံ ပုံမှန်လုပ်ငန်းဆောင်တာများနှင့် အခြားလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း တို့အတွက် အဟန့်အတားဖြစ်နေပါသည်။

ပုဂ္ဂလိကအပိုင်းတွင်မူ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုံး ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေး ရောင်းချသူများက သတင်းအချက်အလက်၊ အကြံပေးမှု များကို အဆင့်လိုက် အဓိကပံ့ပိုးနေသူများဖြစ်နေပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်တွင် သွင်းအားစု ရောင်းချတင်သွင်းသည့် ဈေးဆိုင် အမျိုးမျိုး ရှိနေပြီး ဤကွန်ယက်သည် လျင်မြန်စွာကြီးထွားလေ့ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် အဓိကကျသော ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုံး ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေး ကုမ္ပဏီကြီးများသည် ကျေးလက်နယ်ပယ်တွင် လွန်စွာတက်ကြွလှုပ်ရှားလျက်ရှိပြီး ၎င်းတို့၏ စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်များက ကျေးရွာအတွင်းလှည့်လည်၍ တောင်သူများ၏ မျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးများ၊ ကွင်းဆင်းသည့်ရက်များ စီစဉ်ကြသည်။ လျင်မြန်စွာ ကြီးထွားနေသော ဈေးကွက်တွင် နေရာရရှိရန်၊ တည်တံ့ရန်အတွက် ကုမ္ပဏီများအကြား ပြင်းထန်သော ယှဉ်ပြိုင်မှုရှိနေပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးကဏ္ဍတွင် မျိုးစေ့ကုမ္ပဏီများ၏ပါဝင်မှုသည်လည်းတိုးမြှင့်လာသည်။ အထူးသဖြင့် ပြောင်းနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက် အပိုင်းတို့တွင် ဖြစ်ပါသည်။

အချို့သော ကုမ္ပဏီတို့မှာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဌာနဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများနှင့် စီပွားရေးမိတ်ဖက်များအဖြစ် ခိုင်မာသည့် ဆက်နွယ်မှုများ ရှိနေပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်နေသော တတိယအဖွဲ့မှာ စိုက်ပျိုးရေး/ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများဖြစ်သည်။ ဤအပိုင်းတွင် ၂၀၀၉ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး ရန်ပုံငွေ(LIFT)သည် အဓိကလုပ်ဆောင်သူဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်ဝန်းမှ စီမံကိန်းအမျိုးမျိုးအား ဘဏ္ဍာငွေနှင့်တကွ အမျိုးမျိုးသော ဆန်းသစ်သော၊ ကျယ်ပြန့်သော EASချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်မှုအား ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ IRRI, FAO, JICA and ACIAR ကဲ့သို့သော အခြား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံအချင်းချင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများကလည်း ယခင်ကတည်းကပင် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာစီမံကိန်းများအား အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ပညာရပ်သည် ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း (၁၂)ခုမှ ၃နှစ် ဒီပလိုမာ သင်တန်းကို စိုက်ပျိုးရေးသင်တန်းကျောင်းများနှင့် ဘွဲ့ကြို၊ ဘွဲ့လွန် (B.Sc., M.Sc., Ph.D.)များ ပေးအပ်နေသော ရေဆင်း စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်(YAU)အပေါ် တို့တွင်သာ အားထားနေရပါသည်။

ပညာရေးကဏ္ဍအပြင် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန(DAR)သည် အပင်မျိုးပွားခြင်း အသုံးချသုတေသနကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး ဆန်စပါး အပေါ်တွင်သာ အဓိကအာရုံစိုက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကို ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နေသည့် အဖွဲ့(၃)ဖွဲ့ဖြစ်သော အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိက၊ စီမံကိန်းတို့၏နည်းလမ်းတကျ ပူးပေါင်းဆက်နွယ်မှု သည် စတင်လျက်ရှိပြီး နုနယ်သေးသော်လည်း တိုးတက်မှုရှိနေပါသည်။

အစိုးရဌာနတွင် စိုက်ပျိုးရေး အသိပညာ၊ သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းတို့အကြား အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်မှုများသည် အားနည်း နေသေးပြီး၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု စည်မျဉ်းများနှင့် လက်ရှိ စီမံခန့်ခွဲမှုပုံစံ နှစ်ခုစလုံးသည် ဌာနဆိုင်ရာတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်နေသော မလုပ်မရှုပ်မပြုတ်ဟူသော အတွေးအခေါ် ကိုသာအားပေးနေသကဲ့သို့ ရှိပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကြီးတစ်ခုလုံးသည် ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံပြီး စီးပွားရေးအရ ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသော ခိုင်မာသည့် အခြေခံကို လိုအပ်နေသည်။ နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားအဆင့်တွင်သာမက လယ်ယာလုပ်ငန်းအဆင့်အသီးအသီးတွင်ပါ ငွေကြေးဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ် ရှိရန်အတွက် လယ်သမားတို့၏ဝင်ငွေကို ပထမဦးစားပေးအနေဖြင့်ထားရှိရန်လိုအပ်ပါသည်။

အစိုးရအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ ဦးစားပေးအဆင့်များကို ချမှတ်ပေးရန်၊ သင့်လျော်သော ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း မူဘောင်ကို ဖန်တီးပေးရန်နှင့် ဥပဒေစည်းမျဉ်းများ အသက်ဝင်မှုရှိအောင်ကျင့်သုံးရန်တို့ကို အရေးတကြီး လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ ထိုသို့မပြုပါက ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ အဓိကမောင်းနှင်နေသော ထိန်းချုပ်မှုမရှိသည့် လုပ်ငန်းစဉ်ကြီးက အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်သည့် စွန့်စားရမည့်အခြေအနေကို ဖန်တီးမည်ဖြစ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဤဦးစားပေးရမည့်လုပ်ငန်းများနှင့် လမ်းညွှန်ချက်

များအား ချမှတ်နိုင်ရန် အားကောင်းကောင်းနှင့်စဉ်ဆက်မပြတ်ကျင်းပသော မူဝါဒဆိုင်ရာဆွေးနွေးပွဲများ လိုအပ်နေသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကဏ္ဍများ၌ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ တဟုန်ထိုး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို သတိထားသိရှိနိုင်ရန် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှု အဆင့်များအားလုံးက လက်ခံရယူနိုင်သော စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး လိုအပ်သည်။ ရရှိလာသော အတွေ့အကြုံများကို အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာ ဖော်ထုတ်ချမှတ်ရာတွင် ပြန်လည်ထည့်သွင်းအသုံးပြုရမည်။

ကျွဲပြားခြားနားသော စိုက်ပျိုးရေးဂေဟစနစ်များ၊ သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုပုံစံများနှင့်တကွ လယ်ယာလုပ်ငန်းနှင့်ဈေးကွက်ချိတ်မှုမတူညီမှုများ အရ စိုက်ပျိုးရေး ပညာရပ်၊ သုတေသနနှင့် အထူးသဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကို လျော့ချသောလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် လိုအပ်နေသည်။ တစ်ဖက်တွင် နည်းပညာဆိုင်ရာ သတင်းများသည် လက်ရှိ သီးနှံရိတ်သိမ်းမှုပုံစံ၏အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းမှုကို လက်ရှိ အနေအထားထက်ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်ရန်လိုအပ်သကဲ့သို့ အခြားတဖက်တွင်လည်း အဆိုပါနည်းပညာသတင်းအချက်အလက် များကို တောင်သူလက်လှမ်းမီနိုင်မှုနှင့် လက်ခံကျင့်သုံးမှုမြှင့်တင်နိုင်ရေးအတွက် ချဉ်းကပ်မှုပုံစံကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရမည်ဖြစ်သည်။

တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနှင့် အဓိကသီးနှံများအားလုံးအတွက် လုပ်ဆောင်မည့် အစိုးရ၏တိုးချဲ့ပညာပေးရေးမှတ်တမ်းမှာ ထိရောက်မှုနှင့်အသုံးတည့်မှု ရှိမည်ဆိုသည့် အတွေးသည် လက်တွေ့မကျသဖြင့် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ အခြားပါဝင်လုပ်ဆောင်နေသူများ အနေဖြင့်လည်း တိုးချဲ့ပညာပေးရေး၌ ၎င်းတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များအား တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးဆန်းစစ်ရန်လိုအပ်လျက်ပြီး အစိုးရ၏တိုးချဲ့ပညာပေးရေးပြန်လည် မွမ်းမံရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ၎င်းတို့ကိုပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။

တစ်ဖက်တွင် စိုက်ပျိုးရေးပညာရပ်၊ သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းတို့အကြား ချိတ်ဆက်မှုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး များလိုအပ်သကဲ့သို့ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း တောင်သူလူမှုအဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ပြဿနာများဖြေရှင်းပေးရေးကို ရှေးရှုသော စိုက်ပျိုးရေး မူဝါဒဖြစ်ပေါ်လာရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အတော်များများလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်နေပါသည်။ LIFTနှင့် အခြားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးအေဂျင်စီများသည် နိုင်ငံတွင်း စိုက်ပျိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံအတော်အတန်ရရှိနေပြီးဖြစ်သောကြောင့် ပြန်လည်ပြင်ဆင်မှု လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ၎င်းတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်သည်။

စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၏ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် မဟာဗျူဟာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်းသည် အချိန်တော်တော်ယူရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံး၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အလှူရှင်များအနေနှင့် ဤအပြောင်းအလဲ ကာလအတွက် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးပန်ထမ်းများအား နောက်ဆုံးပေါ်နည်းပညာများရရှိရေးအတွက် သင်တန်းပေးရန် ဒေသဆိုင်ရာ သင်တန်းကျောင်း (၃)ခုကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ သင်တန်းတွင် မျိုးစေ့မျိုးပွားထုတ်လုပ်ခြင်းမှသည် ရိတ်သိမ်းချိန်လွန် နည်းပညာတိုင်အောင် လက်တွေ့ သရုပ်ပြစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းသာမက မကြာသေးမီကရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံများထည့်သွင်းထားသော တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဆိုင်ရာနည်းလမ်းများပါ ပါဝင်သင့်သည်။

အရှေ့တောင်အာရှအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများမှ ဒေသဆိုင်ရာအတွေ့အကြုံများနှင့် ဤနိုင်ငံများအကြား အစဉ်မပြတ် သတင်းအချက်အလက်များ ဖလှယ်ခြင်းကိုလည်း အားကောင်းလာစေရန် မြှင့်တင်ပေးရမည်။

ကာလလယ်စီမံချက်အနေနှင့် အားထုတ်ဆောင်ရွက်သင့်သည်များမှာ- တောင်သူများအား စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းရှင်များကဲ့သို့ အရည်အသွေးနှင့် အတတ်ပညာတွင် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးအတွက် အသက်မွေးမှုဆိုင်ရာသင်တန်း(VET)ပုံစံစနစ်ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသနေ လူငယ်များကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော ပညာရှင်ဆန်သည့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲပေးရန်တို့ဖြစ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေး လုပ်ငန်း(EAS)၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် အခန်းကဏ္ဍ

ဤလေ့လာချက်၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်း၏ ရောင်းလိုအားနှင့် ဝယ်လိုအားတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အရည်အသွေးရှိသော ဆန်းစစ်လေ့လာချက်ကို ဖော်ထုတ်ပံ့ပိုးနိုင်ရန် ဖြစ်သည်။ ဤလေ့လာချက်အား လမ်းညွှန်မှုတစ်ခုအနေဖြင့် အစိုးရ၊ အလှူရှင်များ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သူတို့ အနာဂတ်တွင် ချမှတ်မည့် မူဝါဒနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ရွေးချယ်မှုများအတွက် အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

လေ့လာချက်၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်များမှာ

- ရောင်းလိုအားနှင့် ဝယ်လိုအားတို့ဘက်မှ လိုအပ်ချက်များ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိတိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများ၏ အတိုင်းအတာနှင့် အလားအလာ(အကျိုးရှိမှု၊ ထိရောက်မှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့နိုင်မှု) စသည်တို့ကို မှတ်တမ်းတင်သည့် ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်သော ဆန်းစစ်လေ့လာချက် စာတမ်းတစ်ခုဖြစ်ရန်၊
- တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဆိုင်ရာ ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်ပုံနည်းအမျိုးမျိုးအကြား ဆက်နွယ်မှုနှင့် အပြန်အလှန်လုပ်ဆောင်မှုတို့ကို ဖော်ထုတ်ရန်၊
- ဤလေ့လာချက်မှ တွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံ၍ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်မည့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် LIFTမှ ထည့်ဝင်ပံ့ပိုးမှု အလားအလာတို့အတွက် ထောက်ပံ့အကြံပြုချက်များပေးနိုင်ရန်နှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် LIFT အနေဖြင့် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိက အစရှိသူတို့နှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်နိုင်မည့် နေရာနှင့်အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ်ပေးရန်၊
- နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန်နှင့် ထိရောက်သော အကြံပြုချက်များပေးနိုင်ရန်အတွက် အခြားသင့်လျော်သည့် နိုင်ငံတကာမှ တိုးတက်နေသည့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း အတွေ့အကြုံများအကြောင်း ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာချက်သည် အဓိကစိုက်ပျိုးသီးနှံ ၅မျိုး(ဆန်၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ဆီထွက်သီးနှံများ၊ ပြောင်းနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ)၏ တန်ဖိုးကွင်းဆက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်။

ကျေးလက်ဈေးငွေများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းကဲ့သို့သော အခြားဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများသည် ဤလေ့လာချက်တွင်မပါဝင်ပါ။ သွင်းအားစုပံ့ပိုးခြင်း နှင့် ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်းတို့အတွက် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ပံ့ပိုးခြင်းနှင့် ဆက်နွယ်မှုရှိသည်အထိသာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားပါသည်။

လေ့လာရေးအဖွဲ့တွင် ပြည်ပ ပညာရှင်မှအဖွဲ့ခေါင်းဆောင်နှင့် ပြည်တွင်းပညာရှင် သုံးဦး ပါဝင်ပါသည်။ ကျားမရေးရာအထူးပြု ပြည်တွင်းပညာရှင်သည် ဤစစ်တမ်းကောက်ခံမှုတွင် စစ်တမ်းကာလ ၆-ပတ်တွင် ၃-ပတ်အထိ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များထံမှ LIFTသို့ တင်သွင်းလာသော အစီရင်ခံစာများအား ဦးစားပေး၍ ပြန်လည်သုံးသပ်လေ့လာခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ သို့သော် အခြားသော သင့်လျော်သည့် အစီရင်ခံစာများနှင့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာ(နောက်ဆက်တွဲ ၁- ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းကို ကြည့်ပါ)တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ပါသည်။ ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းမတိုင်မီတွင် လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် နေပြည်တော်၊ ရေဆင်းနှင့် လှည်းကျားတို့မှ ကိုက်ညီသင့်တော်သော အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ LIFT နှင့် လေ့လာရေးအဖွဲ့တို့၏ ရင်းနှီးစွာပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ToRတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဒေသကြီး ၃-ခုစီမှ မြို့နယ် ၂-မြို့နယ်စီကို ကွင်းဆင်းလေ့လာရန် ရွေးချယ်ခဲ့သည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	မြို့နယ်များ
ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး	ဘိုကလေး၊ မော်လမြိုင်ကျွန်း
မကွေးတိုင်းဒေသကြီး	ရေနံချောင်း၊ မလှိုင်
ရှမ်းပြည်နယ်	ဆီဆိုင်၊ ကလေး

ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ခံခြင်းကို ၂၀၁၅ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၀ရက်နေ့မှ မတ်လ ၃ရက်နေ့အထိ မြို့နယ် ၆မြို့နယ်တွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ရွေးချယ်ထားသော မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်စီတွင် ခရီးသွားရသည့် တစ်ရက်အပါအဝင် တစ်ပတ်ခန့် အချိန်ယူခဲ့သည်။ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များနှင့် ကိုက်ညီသော ကျေးရွာရွာကို သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။

- ဈေးကွက်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီသော ဖွံ့ဖြိုးသည့် ဧရိယာမှ ကျေးရွာနှစ်ရွာ၊ ဖြစ်ပေါ်နေသော အနေအထားများအရ မြို့နှင့်အနီးဆုံးကျေးရွာများကို ဆိုလိုပါသည်။ ၎င်းတို့အထဲမှ ကျေးရွာတစ်ရွာမှာ "LIFT-မိတ်ဖက်အဖွဲ့"နှင့် စပ်ဆိုင်သော ကျေးရွာဖြစ်ပြီး အခြားတစ်ရွာမှာ "LIFTနှင့် မသက်ဆိုင်သော"ရွာဖြစ်ပါသည်။

- ဈေးကွက်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီနိုင်မှု အားနည်းသော၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနိမ့်ပါးသေးသော၊ အလှမ်းဝေးသော ရွာနှစ်ရွာဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့မှာလည်း "LIFT-မိတ်ဖက်အဖွဲ့" နှင့်စပ်ဆိုင်သော ကျေးရွာတစ်ရွာနှင့် "LIFTနှင့် မသက်ဆိုင်သော" ရွာတစ်ရွာတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

စုစုပေါင်း ကျေးရွာ ၂၂ ရွာကို ကွင်းဆင်းလေ့လာခဲ့ကြသည်။ မော်လမြိုင်ကျွန်းနှင့် ရေနံချောင်းမြို့နယ်များမှ သက်ဆိုင်ရာ ဝေးလံသော "LIFTနှင့် မသက်ဆိုင်သော" ကျေးရွာကို ထပ်မံရရှိသော အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံ၍ ဤကျေးရွာများသို့ သွားရောက်ရန် အချိန်မှာ ခိုင်ခိုင်လုံလုံ မသတ်မှတ်နိုင်သောကြောင့် ပယ်ဖျက်ခဲ့ရသည်။

ကျေးရွာအသီးသီးတွင် လေ့လာရေးအဖွဲ့၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသည် လယ်သမားများနှင့်အဖွဲ့များကို တွေ့ဆုံကာ ယေဘုယျအားဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးကို အဓိကထားသော ပုံစံချမေးခွန်းများမေးမြန်းခြင်းဖြင့် အချက်အလက်များကောက်ယူခဲ့ပြီး အချက်အလက်များ ပိုမိုရယူနိုင်ရန် အဓိကကိစ္စရပ်များအား ပို၍အသေးစိတ် ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

မြို့နယ် ၆ မြို့နယ်မှ ၃ မြို့နယ်(ဒေသကြီးတစ်ခုလျှင် တစ်မြို့နယ်) တွင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးမှ တူညီသောကျေးရွာများထံကိုသာ သွားရောက်ပြီး တိုးချဲ့ပညာပေးရေးအတွက် ကျားမအရေကို အာရုံထား၍ အဓိကအားဖြင့် အမျိုးသမီးများအား ပုံစံချမေးခွန်းများမေးမြန်းခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ကျန်ရှိသော နှစ်ရက်တွင် လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် အကျိုးတူပူးပေါင်းပါဝင်သူများဖြစ်သော အဓိကအားဖြင့် သွင်းအားစု တင်သွင်းရောင်းချသော ဈေးဆိုင်များ၊ ကုန်သည်များ၊ ပွဲစားများနှင့် ကုန်လောင်း၊ ကုန်ကူးသူများထံ သွားရောက်တွေ့ဆုံခဲ့ကြသည်။ အဖွဲ့သည် လယ်ယာထွက်ကုန်အမျိုးမျိုး၊ ၎င်းတို့၏ အရည်အသွေး၊ အမျိုးအမည်နှင့် ဈေးနှုန်းများကို သိရှိနိုင်ရန် မြို့နယ်များအားလုံးရှိ ဈေးများကို သွားရောက်ခဲ့ကြပါသည်။

စတုတ္ထ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးသည် အစိုးရကဏ္ဍ၏ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ထောက်ပံ့မှုအပိုင်းကို အဓိကထားပြီး အထွေထွေနှင့် မျိုးစေ့ဖြန့်ဖြူးခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သော စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနကိုပါ အာရုံစိုက်လေ့လာသည်။ စိုက်ပျိုးရေး ပညာရပ်ပိုင်းတွင် အဖွဲ့သည် ရေဆင်း စိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ် (YAU)၊ ၎င်း၏ တက္ကသိုလ်နယ်မြေခွဲများဖြစ်သော လှည်းကူး၊ မကွေးနှင့် အောင်ပန်း၊ ဟံဟိုး -ပြည်နယ် စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်းကျောင်း၊ လှည်းကူး ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့်သစ်သီးဝလံ သုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစင်တာနှင့် မလှိုင်နှင့် ဆီဆိုင်ရှိ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ရေးစိုက်ခင်းများသို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေး လုပ်ငန်း(EAS)၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် အခန်းကဏ္ဍ

နားလည်မှုလွှဲပြောင်းခြင်းများမရှိစေရန်နှင့် ဖတ်ရှုသူများအနေဖြင့် ဤလေ့လာချက်၏ အဓိကသတင်းစကားကို သိရှိနိုင်စေရန်အတွက် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်း၏ ပင်မအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အတိုကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် အကြံပေးလုပ်ငန်းများသည် နည်းပညာများ လွှဲပြောင်းပေးရန်သာ မဟုတ်ပါ။ ပို၍ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဆိုလျှင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းသည် ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်များဖြန့်ဝေပေးပြီး တဖြည်းဖြည်းနှင့် လက်ခံရယူသူ/တောင်သူအား သူ၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကို ဆန်းသစ်ခြင်း(သို့) နည်းပညာအသစ်အဆန်းများကိုလက်ခံခြင်းတို့ကို ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့်လုပ်ကိုင်လာနိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။

ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်တွင် အဓိကအပိုင်းနှစ်ပိုင်း ပါဝင်ပါသည်။

- ပိုမိုကောင်းမွန်သော (သို့)အမျိုးအစားအသစ်ဖြစ်သော သီးနှံ၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဓာတုဆေးဝါးများနှင့် ပေါင်းပင်း၊ ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါထိန်းချုပ်ကာကွယ်ရန် အခြားသော နည်းလမ်းများ၊ အဆင်ပြေတင်ထားသော စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ရေပေးဝေမှု နည်းပညာများ၊ မြေဆီလွှာနှင့် အစိုဓာတ်ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ သီးနှံရိတ်သိမ်းခြင်းနှင့် သိုလှောင်ခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်များ သားဖောက်ခြင်း၊ အစာအဟာရ၊ ကျန်းမာရေးနှင့် မွေးမြူခြင်းနှင့် စက်မှုလယ်ယာ အစရှိသော နည်းပညာတိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများ။
- လယ်ယာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ အစီအစဉ်ချထားမှု၊ လျာထားငွေသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် မှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စိုက်ပျိုးရေးငွေ၊ ဈေးကွက်ကွင်းဆင်းခြင်း၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းများ/ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များစသည့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ တိုးတက်မြှင့်တင်မှုများ။

အပိုင်းနှစ်ပိုင်းလုံးတွင် အောင်မြင်သော တိုးချဲ့ပညာပေးရေးသည် လက်ရှိစနစ်ကို ပိုမိုကောင်းမွန်မှု၊ တိုးတက်မှုရှိစေရမည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိလယ်ယာ လုပ်ကိုင်သောစနစ်အတွင်းသို့ လည်း လယ်ယာလုပ်ငန်းပုံစံလုံးဝအသစ်တစ်ခုကို အောင်မြင်စွာပေါင်းထည့်နိုင်ရမည်။

တောင်သူ၏အကျိုးသည် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် အကြံပေးလုပ်ငန်း၏ အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ လယ်သမားအနေနှင့် ရွေးချယ်စရာများကို လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်နိုင်ရမည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်မှု၏ ရလဒ်ကို တာဝန်ယူရမည်။ ရေရှည်တွင် တောင်သူသည် သူ၏အခြေအနေကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်ခြင်း၊ ပြဿနာများကို ကြိုတင် တွက်ဆ၍ ဖြေရှင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း အစရှိသည်တို့တွင် အရည်အချင်း တိုးတက်လာရမည်ဖြစ်သည်။ မကြာခင်ဆိုသလို အောင်မြင်သော တိုးချဲ့ပညာပေးရေးသည် လယ်ယာကို လုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုအနေနှင့် အပြုသဘောဆောင်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိစေရုံသာမက တောင်သူမိသားစု၏ လူမှုစီးပွားရေးနှင့် အိမ်ထောင်စု၏ စီးပွားရေးအပေါ်တွင်ပါ တန်ပြန်အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိစေပါသည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဝန်ထမ်းသည် ဒေသတွင်း လယ်ယာလုပ်ငန်းစနစ်နှင့် ယဉ်ပါးရမည်ဖြစ်ပြီး တောင်သူများ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် စိန်ခေါ်နေသည့်အချက်များနှင့်ပတ်သက်၍လည်း နံ့နံ့စပ်စပ်သိရှိထားရမည်။

လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်ရှစ်ရာတာ ကာလအတွင်း အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အစိုးရတိုးချဲ့ပညာပေးရေးစနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မရှိခဲ့ပါ။ တောင်သူများ အားပေးသည့် စိုက်ပျိုးရေးဝန်ဆောင်မှုများသည် နိုင်ငံတော်၏ ဆန်စပါးထုတ်လုပ်မှုပန်းတိုင်များအတွက်သာ အလေးထားခဲ့သည်။ ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်မှုနည်းလမ်းသည် ဗဟိုမှ ရေးဆွဲချမှတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး အထက်မှအောက်သို့ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း နိုင်ငံပွင့်လင်းလာမှုနှင့် ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကြောင့် အဓိကအားဖြင့် တောင်သူများသည် ၎င်းတို့စိတ်ကြိုက်သီးနှံများကို ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးလာနိုင်သည်နှင့်အမျှ တောင်သူပါဝင်သောတိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူဦးဆောင်သော တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများအကြောင်း ဆွေးနွေးပြောဆိုလာမှုများ တိုးမြှင့်လာသည်။ ယင်းကဲ့သို့ တောင်သူအကျိုးသည် တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်မှုများ အားလုံး၏ ဗဟိုဖြစ်ရမည်မှာ မှန်ကန်သော အခြေခံသဘောတရားဖြစ်သော်လည်း ဤလေ့လာမှုတွင် အဆိုပါ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်း၌လည်း အတိုင်းအတာ ကန့်သတ်ချက်များရှိကြောင်းကို ရှင်းလင်းဖော်ပြပေးသွားပါမည်။

အချိန်တိုအတွင်း သိသာသော ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော်လည်း အတိတ်မှ အတွေ့အကြုံများက လယ်သမားနှင့် အခြားသက်ဆိုင်သူ တော်တော်များများ၏ အမူအကျင့်အပေါ်တွင် ဆက်လက်ရိုက်ခတ်မှုရှိနေလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

သီးနှံတန်ဖိုးကွင်းဆက်(၅)ခုတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်း၏ အခြေအနေ

တိုးချဲ့ပညာပေးရေး၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် အရေးကြီးသော စိုက်ပျိုးသီးနှံများ၏ တန်ဖိုးကွင်းဆက်(၅)ခုကို လေ့လာဆန်းစစ်ခဲ့ကြသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် သီးနှံရွေးချယ်စိုက်ပျိုးမှုသည် စစ်တမ်းကောက်ခံသော ဒေသတွင် အသုံးပြုသည့် သီးနှံစိုက်ပျိုးမှုပုံစံနှင့် သက်ဆိုင်ရာ LIFT-မိတ်ဖက် အဖွဲ့၏ ဦးစားပေးလုပ်ဆောင်ချက်များအပေါ်တွင် မူတည်နေသည်။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုရသော် ဆီဆိုင်တွင်ရှိသော မေတ္တာအဖွဲ့သည် ဒေသအတွင်းမှ စပ်မျိုးပြောင်းနှင့် အပြိုင်အဆိုင်ရှိသော တောင်ယာစပါးစိုက်ပျိုးခြင်းကို အလေးထားသည်။ အခြားဥပမာတစ်ခုအနေနှင့် ရေနံချောင်းမှ Terre des Hommesသည် အပူပိုင်းဇုန်တွင် ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်ပျိုးခြင်းမှာ အဓိကမဟုတ်သော်လည်း ရေလျှော့ချသုံးချနိုင်သောနည်းပညာဖြင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက် စိုက်ပျိုးခြင်းကို အလေးထားလုပ်ဆောင်သည်။

ဤအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ အောက်ဖော်ပြပါ သီးနှံများကို ဆန်းစစ်လေ့လာချက်အတွက် ရွေးချယ်ခဲ့သည်။

- ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၏ အဓိကသီးနှံအဖြစ် ဆန်စပါးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ဆီဆိုင်တွင် အတိုင်းအတာ အနည်းငယ်အားဖြင့် တောင်ယာစပါး၊
- ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတွင် စပ်မျိုးပြောင်း၊
- အပူပိုင်းဇုန်တွင် ဆီထွက်သီးနှံ၊ အထူးသဖြင့် နမ်းနှင့် မြေပဲ၊
- အပူပိုင်းဇုန်တွင် ပဲအမျိုးမျိုး၊
- ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း ကလေး၊ အောင်ပန်းဒေသတိုက်တွင် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ။

၃.၁ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ ဆန်စပါး

အကြောင်းအမျိုးမျိုးအားဖြင့် ဆန်စပါးသည် ယခုအချိန်ထိ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဓိကအကျဆုံးသီးနှံဖြစ်နေဆဲဖြစ်သည်။

- ၎င်းကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ဧကပေါင်း ၁၉ သန်းခန့်ရှိပြီး ယင်းမှာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု ဧရိယာစုစုပေါင်း၏ ၃ပုံ၁ပုံနှင့် ညီမျှသည်။
- ထမင်းသည် မြန်မာလူမျိုးတို့အတွက် (၇၀ နှင့် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းအကြား)အဓိက နေ့စဉ် အစာအာဟာရဖြစ်သည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်းပြည်တွင်းထုတ်ကုန်တန်ဖိုး-ဂျီဒီပီနှင့် အဓိကပို့ကုန် ဝင်ငွေတို့တွင် ဆန်စပါးသည် သိသိသာသာ ပါဝင်နေသည်။

စိုက်ပျိုးရေးဂေဟစနစ်အခြေအနေများကြောင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသည် နိုင်ငံ၏ စပါးကျိအဖြစ် တင်စားခေါ်ဝေါ်ခြင်းခံရပြီး စစ်တမ်း ကောက်ယူသည့်မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ “LIFT-မိတ်ဖက်အဖွဲ့ များသည်လည်း ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအပေါ်တွင် အဓိကအလေးထားလျက် ရှိကြသည်။

၂၀၀၈ခုနှစ်တွင် ဆိုက်ကလုန်းနာဂစ်သည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကို တိုက်ခတ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံတကာမှ အရေးပေါ်အကူအညီများကို ဤနေရာတွင် စတင်ခဲ့ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးတွင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများနောက် တောင်သူများကို ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးခြင်းကို အမြန်ဆုံးစတင်ရန်မှာ ပထမဦးစားပေးဖြစ်ခဲ့သည်။

စီမံကိန်းတော်တော်များများကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်းအားဖြင့် LIFTသည် ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင် နိုင်ခဲ့ပြီး အောင်မြင်မှုလည်း ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ရေရှည်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် နာဂစ်အပြီး အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး ကနဦးနှစ်များမှသည် ရေရှည်တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအဆင့် တက်လှမ်းရမည့် အခြေအနေများ ဖြစ်သည်။

ကွင်းဆင်းလေ့လာသော မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မြို့နယ်နှစ်ခု(ဘိုကလေးနှင့် မော်လမြိုင်ကျွန်း)အတွင်းမှ အဓိကလုပ်ဆောင်သည့်အဖွဲ့များမှာ အောက်ပါ အတိုင်းဖြစ်သည်။

- အပြည်ပြည်ဆိုင်ဆန်စပါးသုတေသနအဖွဲ့အစည်း(International Rice Research Institute-IRRI)သည် ဆန်စပါးဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ဆန်စပါးသုတေသန ဦးဆောင်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသန အကြံပေးအဖွဲ့ (Consultative Group on International Agricultural Research-CGIAR)၏ အဖွဲ့ဝင်လည်းဖြစ်သည်။ IRRIသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်

သင့်ရှေးနောင်ပိုင်း(IRRI၊ ၂၀၀၀)မှစ၍ သမိုင်းကြောင်းမှတ်တမ်းရှိခဲ့ပြီး IRRIဦးဆောင်သော/ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်သော ဆန်စပါးဖွံ့ဖြိုးမှု စီမံကိန်းအများအပြားကို အလှူရှင်များမှ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ကြသည် (IRRI၊ ၂၀၁၅)။

- စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန ဦးစီးဌာန(Department of Agricultural Researc-DAR)သည် အသုံးပြုသုတေသန အတွက် အမျိုးသား အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ဤကဏ္ဍတွင် ဆန်စပါးသုတေသနအတွက် IRRIနှင့် နှစ်ရှည်လက်တွဲခဲ့သော မိတ်ဖက်များဖြစ်ကြသည် (၎င်း၏ရှေ့မှအဖွဲ့ဖြစ်သော ၂၀၀၄ခုနှစ်တွင်မှ ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဗဟိုစိုက်ပျိုးရေးသုတေသန-CARIအဖွဲ့အားဖြင့်)။
- စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန(Department of Agriculture-DoA)သည် မြို့နယ်နယ်မြို့လုံးတွင် သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးအတွက် အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကို အဓိက လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။
- Deutsche Welthungerhilfe(WHH)/ Groupe de Recherche et d'échanges Technologiques (GRET)တို့သည် မြို့နယ် နှစ်ခုလုံးတွင် ပူးပေါင်းအဖွဲ့အဖြစ်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး WHHသည် ဘိုကလေးနှင့် GRETသည် မော်လမြိုင်ကျွန်းတို့တွင် အသီးသီးလုပ်ဆောင်ကြသည်။
- ရတနာဇရာ(Radanar Ayar)သည် ဘိုကလေးတွင် စပါးမျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းကို အလေးပေး၍ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။
- Proximity Designs သည်လည်း မြို့နယ်နှစ်ခုလုံးနှင့် လပွတ္တာတို့တွေ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။
- ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍတွင် ဆန်စက်ပိုင်ရှင်များ၊ စိုက်ပျိုးရေးသုံး စက်ယန္တရားထုတ်လုပ်သူများနှင့် တင်သွင်းရောင်းချသူများ အဓိကအားဖြင့် ပါဝင်ပါသည်။

IRRIသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ နှစ်ပေါင်းများစွာ အောင်မြင်စွာလုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ခြင်း၊ ၎င်း၏ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆန်စပါးသုတေသန အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ကောင်းမွန်သော ကျော်ကြားမှုတို့ကြောင့် နိုင်ငံအတွင်း ကောင်းစွာ ထောက်ခံအားပေး အသိအမှတ်ပြုခံရသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းဒေသအဆင့်သာမက နိုင်ငံတော်အဆင့်တွင်ပါ အဆင့်မြင့်မားသော နိုင်ငံရေးအရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများမှ အကျိုးရလဒ်များ ရရှိနေပါသည်။ IRRIသည် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနနှင့် ကာလရှည်ကြာ လက်တွဲခဲ့ရုံသာမက စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန (DoA) နှင့်ပါ ကျယ်ပြန့်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု အတွေ့အကြုံကို ရရှိထားပါသည်။

နည်းပညာသဘောတရားအားဖြင့် IRRIသည် ဆန်စပါး တန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် မျိုးစေ့နှင့် မျိုးရွေးချယ်ခြင်းမှသည် ရိတ်သိမ်းချိန်လွန် သိုလှောင်ခြင်းနှင့် ကြိုတင်ခြင်းအထိ တက်ကြွစွာ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှ IRRI၏ စီမံကိန်းများသည် ဆန်စပါးမျိုးပွားခြင်းတွင် မပါဝင်သော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန)၏ မျိုးရွေးချယ်ခြင်းတွင် ကူညီပေးလျက်ရှိသည်။ ဆန်စပါးမျိုးပွားခြင်းသည် ရေဆင်းရှိ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသန၏ အဓိကအလုပ်ဖြစ်သော်လည်း စပါးမျိုးသစ်အများစုမှာ IRRIမှ တင်သွင်းပံ့ပိုးပေးသော နိုင်ငံခြားမျိုးကွဲများနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိနေသည်။

အဆင့်မြင့်တင်ထားသော စပါးမျိုးသစ်များနှင့် ပတ်သက်သည့်သတင်းအချက်အလက် မရရှိနိုင်ခြင်းနှင့် အရည်အသွေးမြင့်မားသော မျိုးစေ့များ ကို လုံလောက်စွာမရရှိနိုင်ခြင်းတို့သည် အဓိကအခက်အခဲဖြစ်နေသောကြောင့် IRRIနှင့် မိတ်ဖက်များသည် မျိုးကွဲများရွေးချယ်ရာတွင် တောင်သူပူးပေါင်းပါဝင်မှု နည်းလမ်းကို အသုံးပြုပြီး သရုပ်ပြစိုက်ခင်းများ ဒီဇိုင်းပုံဖော်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတို့တွင် နီးကပ်စွာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ တောင်သူပူးပေါင်းပါဝင်သော မျိုးကွဲများရွေးချယ်ခြင်း(PVS)သည် တောင်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းမှ အင်မတန် ကောင်းမွန်သော ရလဒ်ကို ထွက်ပေါ်စေကြောင်း သက်သေပြသနိုင်ခဲ့ပါသည်။ PVSတွင် အမျိုးသမီးတို့၏ အခန်းကဏ္ဍသည် လွန်စွာအရေးပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အရသာ၊ ချက်ပြုတ်မှုပုံစံ အစရှိသည်တို့ကို ပုံမှန်အားဖြင့် အမျိုးသမီးများသာ ဝေဖန်ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြပြီး ဤအချက်များသည် ဝယ်ယူစားသုံးသူများအတွက်လည်း အရေးကြီးသော အချက်များဖြစ်ပါသည်။

မိတ်ဖက်အဖွဲ့ များသည် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် မျိုးစေ့ပွားများထုတ်လုပ်ခြင်းတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လျက်ရှိပြီး DARနှင့်/သို့မဟုတ်DoAတို့နှင့် ဤကဏ္ဍတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြသည်။ မျိုးစေ့များ၏ အရည်အသွေးများနှင့် ပတ်သက်၍ လယ်သမားအများစု၏ ယုံကြည်မှုမရှိခြင်းကို တုံ့ပြန်ဖြေရှင်းရန်အတွက် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအာမခံမှုစနစ်(PGS)ကို GRETမှ စမ်းသပ်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ PGS၏ လုပ်ဆောင်ပုံမှာ မျိုးစေ့ ထုတ်လုပ်သူ များသည် မျိုးစေ့အရည်အသွေးကို ပျက်စီးစေခြင်းမှ ကင်းဝေးစေရန် အတူတကွပူးပေါင်းလျက် မျိုးကွဲများဖယ်ရှားခြင်းအားဖြင့် တစ်ဖွဲ့လုံးအတွက် အရည်အသွေးနှင့် မျိုးစေ့သန့်စင်မှုကို အာမခံပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် မျိုးစေ့စစ်ဆေးခြင်းကို တာဝန်ယူပြီး မိတ်ဖက်အဖွဲ့ များက ပုံမှန်အားဖြင့် ဤလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ကြသော စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများအတွက် ခရီးသွားလာရေးနှင့် အကျွေးအမွေးကိစ္စများကို တာဝန်ယူပံ့ပိုးပေးသည်။

ပြီးခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း မျိုးသန့် အဆင့်(၂)မျိုးစေ့များကို ဝယ်လိုအားများ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ဤလေ့လာရေးကာလအတွင်း မျိုးစေ့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သော လယ်သမားများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် တိုက်ရိုက်ဝယ်ယူသူဦးရေ တိုးမြင့်ခဲ့ကြောင်း သိရှိခဲ့ရသည်။ မျိုးစေ့ ထုတ်လုပ်သူများကို လက်လှမ်းမမီနိုင်သော လယ်သမားများထံသို့ ရောင်းချရန် သက်ဆိုင်ရာမိတ်ဖက်အဖွဲ့ များက ထုတ်ယူခဲ့သော မျိုးစေ့အချိုးသည်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာကျဆင်းလာခဲ့သည်။

စိုက်ပျိုးသည့် နည်းပညာနှင့် ပတ်သက်၍ စပါးအထွက်တိုးစိုက်ပျိုးခြင်းစနစ်(SRI)၏ တစ်စိတ်တဒေသဖြစ်သည့် ပျိုးလက်စ တစ်ပင်တည်း ရွှေ့စိုက် ပြောင်းစိုက်ပျိုးခြင်းတို့သည် ပြန့်နှံ့နေပြီ ဖြစ်သည်။ စပါးအထွက်တိုးစိုက်ပျိုးခြင်းအတွက် အနာဂတ်လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ကြီးထွားလာနေသော အလုပ်သမားပြတ်လပ်မှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပြီး ထို့အတွက်ကြောင့် လူသားလုပ်အားကို လျော့ချ၍ စက်မှုလယ်ယာ အလားအလာကို အလေးပေးရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

DoA၊ DAR၊ IPတို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ IRRIသည် နှိုင်းယှဉ်စမ်းသပ်ကွက်များနှင့် သရုပ်ပြကွက်များကို ဓာတ်မြေဩဇာကျွေးခြင်းနှင့် ရေသွင်း ရေထုတ်ခြင်းနည်းပညာများအတွက် စီစဉ် ပုံဖော်၍ အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ရိတ်သိမ်းပြီး သိုလှောင်မှုနည်းလမ်းများစွာကိုလည်း စမ်းသပ်၊ သရုပ်ပြခဲ့ပြီး မျိုးစေ့ဘက်များကို မိတ်ဖက်အဖွဲ့ တို့မှ ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ IRRIသည် လယ်သမားများအားလုံးကို သရုပ်ပြသမှုအစီအစဉ်များနှင့် စမ်းသပ်ချက်များတွင် ပါဝင်စေပြီး "တောင်သူနေ့ စဉ်မှတ်တမ်းများ" ထားရန် မျှော်လင့်ပါသည်။ တောင်သူများကိုယ်တိုင် ၎င်းတို့နေ့ စဉ်ကြိုတွေ့ ခဲ့ရ သည့်များကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းအတွက် ပထမခြေလှမ်းဖြစ်ပါသည်။

1 ၂၀၁၂မတိုင်ခင်အထိ ၎င်းကို မြန်မာ့လယ်ယာလုပ်ငန်း (MAS)ဟု ခေါ်သည်။

အတိတ်တွင် Mercy Corpsနှင့် WHH တို့သည် ဆန်စက်များနှင့် ပူးပေါင်း၍ ၎င်းတို့၏ စက်ပစ္စည်းကိရိယာများအား အဆင့်မြှင့်တင်ရန် ချေးငွေများ ပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ဆန်စက်များက ၎င်းတို့ထံ လာရောက်ရောင်းချသော တောင်သူများအား စပါးအခမဲ့သိုလှောင်ခွင့်ကိုသို့သော် ခံစားခွင့်အချို့ သို့မဟုတ် တူညီသောအစိုးပမာဏကို ကျေးရွာ၏ လည်ပတ်ရန်ပံ့ပိုးသည့် အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းတို့ကို ပေးရပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်း၏ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများ

လေ့လာရေး စင်တာများ

GRETသည် လေ့လာရေးစင်တာများဖွင့်လှစ်ခြင်း နည်းလမ်းဖြင့် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ၎င်းသည် သရုပ်ပြကွက်များနှင့် တောင်သူလယ်ကွင်း သင်တန်းကျောင်း နည်းလမ်းနှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ တိုးတက်မှုရှိသော လယ်သမားကို နည်းပညာအသစ်များပေါင်းစပ်ထားသော သရုပ်ပြစိုက်ခင်းထူထောင်ရန် ငွေကြေးအရ နည်းပညာအရ ပံ့ပိုးပေးပါသည်။ နည်းပညာနှင့် စီးပွားရေးဆန်းစစ်မှုကို အထောက်အကူပြုရန် စီမံကိန်းမှ စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်၏ ပုံမှန်ကြီးကြပ်မှုအောက်တွင် တိကျကောင်းမွန်သော မှတ်တမ်းများကိုလည်း ထားရှိရပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့လေ့လာရေးစင်တာ၌ အခြားကျေးရွာများမှ လယ်သမားအမြောက်အမြားကို စုစည်း၍ နည်းပညာများလေ့ကျင့်သင်ယူခြင်း အစီအစဉ်များကို ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အပြန်အလှန်ဖလှယ်ခြင်းများကိုပါ စီစဉ်ပြုလုပ်ကြပါသည်။

စီမံကိန်းမှ ရရှိသော ထောက်ပံ့ငွေအချိုးသည် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဧကဝက်သာရှိသော အစက်ချရေပေးစနစ်သုံး လယ်ကွက်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစရိတ် ၇၀ရာခိုင်နှုန်း သတ်မှတ်ခြင်းသည် မြင့်မားသည်ဟု ထင်ရသည်။ အခြားလယ်သမားများထံမှ မကျေနပ်ချက်များ ပေါ်ထွက်လာပြီး အလှူရှင်များထံမှ ဤကဲ့သို့သော တို့ချဲ့ထောက်ပံ့ခြင်းများသည် ၎င်းတို့ကို ခေတ်မီသစ်လွင်သောနည်းလမ်းကို အသုံးပြုခွင့်ရစေသော်လည်း ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြှုပ်နှံမှုမှာ လုံလုံလောက်လောက်မရှိပါက ထိုသို့ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ နည်းပညာသစ်များ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအတွက် စီမံကိန်း၏ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုကို ခွဲဝေရန် စည်းမျဉ်းမရှိသေးပါ။ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သောအချက်များမှာ သက်ဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုတွင် ရှိနေမည့် စွန့်စားရနိုင်ချေများနှင့်အတူ နည်းပညာအသစ်များကို လက်တွေ့အသုံးချရန် သရုပ်ပြသရန်မှာ အရေးကြီးကြောင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ပိုင်း နည်းပညာလက်ခံအသုံးပြုသူများအတွက် ဒေသခံအသေးစားချေးငွေအဖွဲ့-MFIကဲ့သို့သော အခြားငွေကြေးထောက်ပံ့မှု ရင်းမြစ်တစ်ခု ရှိနေသင့်ပါသည်။ GRETသည် ပုံမှန်အားဖြင့် အသေးစားချေးငွေကို ရယူနိုင်ရန်နှင့်အတူ စက်ပစ္စည်း ကိရိယာများကို လယ်သမားများ အရစ်ကျဝယ်ယူနိုင်ရန် ထောက်ပံ့ပေးသည်။

အခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသော လယ်ယာအကြံပေး ဝန်ဆောင်မှုများ

Proximity Designs သည် ကနဦး၌ အသွားနှစ်ဖက်ချဉ်းကပ်နည်းကို စတင်ခဲ့သည်။ ပထမအပိုင်းမှာ လယ်ယာမြေများကို ဆားငန်ရေတိုးဝင်မှုမှ ကာကွယ်နိုင်မည့် တာဘောင်များ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရာတွင် ငွေကြေးနှင့် လုပ်အားဖလှယ်ခြင်း အစီအစဉ် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယတစ်ခုမှာ (တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်း Farm advisory service-FAS)ဖြစ်ပြီး သီးနှံစီမံခန့်ခွဲမှု နည်းလမ်းသစ်များ ဝေငှခြင်းဖြင့် လယ်သမားများအား ခြောက်သွေ့ရာသီတွင် သီးထပ်စိုက်ပျိုးနိုင်စေခဲ့သည်။ စီမံကိန်းတစ်လျှောက်တွင် အပိုင်းနှစ်ပိုင်းလုံးသည် ကောင်းမွန်စွာ ပေါင်းစပ်နိုင်ခဲ့ပြီး ရလဒ်အနေဖြင့် ရပ်ရွာအသိုင်းအဝန်းမှလည်း ၎င်းတို့၏ အခြေခံအဆောက်အအုံ တိုးတက်မှုများကို အကောင်းဆုံးအသုံးချနိုင်ကြသည်။ တောင်သူအကြံပေးအစီအစဉ်ကို မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းအခြေပြု "ဖုန်းခေါ်ဆိုမှု ဝန်ဆောင်မှု"အားဖြင့်လည်း ထောက်ပံ့ထားသည်။ ဤနည်းလမ်းကို Proximity Designs ၏ စီမံကိန်းကျေးရွာများ ပြင်ပတွင်ပါ လူသိများပြီး သဘောကျကျေနပ်ကြသည်။

မိသားစု လယ်ယာစီမံခန့်ခွဲမှုရေးရာ အကြံပေးခြင်း (MAFFI မြန်မာဘာသာနှင့် အတိုကောက်မှာ မ.လ.စ.က)

မ.လ.စ.က သည် နည်းပညာ၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုစီးပွားအရေးများကို ဖြေရှင်းရန် လေ့လာခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းကို အကြံပေးကူညီခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ လယ်ယာစီမံကွပ်ကဲခြင်းမှ ထုတ်လုပ်သည့်အထိ လိုအပ်သော ရှုထောင့် အမျိုးမျိုးကို ဆန်းစစ်နိုင်ရန်နှင့် အရင်းအမြစ်များ (မြေယာ၊ လုပ်သား၊ သွင်းအားစု၊ ငွေကြေး၊ သီးနှံနှင့် တိရစ္ဆာန်)အား လယ်ယာနှင့်လယ်ယာမဟုတ်သော လုပ်ငန်းများတွင် စီမံခွဲဝေချထားခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မှန်ကန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်နိုင်ရန်တို့အတွက် တောင်သူများ၏ စီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ တောင်သူများက မိမိတို့၏ နည်းပညာနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ရလဒ်များဆန်းစစ်နိုင်ရန် မ.လ.စ.က သည် ဆုံးဖြတ်ချက် အထောက်အကူပြုအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုသည်။

လုပ်ငန်းစဉ်မှာ အကြံပြုသူ၏ အကူအညီနှင့် လယ်ယာထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းဆန်းစစ်ခြင်းကို ကနဦးအနေဖြင့် စတင်သည်။ ထို့နောက်တွင် တောင်သူနှင့် အကြံပေးတို့၏ အနီးကပ်ဆွေးနွေးခြင်းနည်းလမ်းအားဖြင့် တောင်သူကိုယ်တိုင် မိမိဖွံ့ဖြိုးမှုကို မိမိရယူဆောင်နိုင်သူများဖြစ်လာ စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်သည် တောင်သူမိသားစု၏ လိုအပ်ချက်ဆန္ဒများနှင့် မကိုက်ညီသော၊ စွန့်စားရမှုများသော ခြေလှမ်းကြီးကြီး ခပ်ကျဲကျဲနှင့်သွားခြင်း ဆိုသည်ထက် ခြေလှမ်းစိတ်စိတ်နှင့် အပြောင်းအလဲများ အစဉ်အလိုက်ဖြစ်ထွန်းလာစေခြင်းမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အသစ်ဖြစ်သော ဤချဉ်းကပ်ပုံသည် အထူးပြု "မ.လ.စ.က အကြံပေး"တစ်ဦးအတွက် မြောက်မြားစွာသော လေ့ကျင့်မှုအားကို လိုအပ်ပြီး "အကြံပြု အသားပေး"ဖြစ်ကာ အလုံးစုံဖြစ်၍ အဆင့်လိုက် အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အကုန်အကျ များပြားပါသည်။

ကျေးရွာတစ်ရွာလျှင် မိသားစု နှစ်စုမှ လေးစုအထိသာ ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်ခြင်းကြောင့် အရေအတွက်အားဖြင့် အလွန်နည်းပါးသည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် အစိုးရတိုးချဲ့ပညာပေးရေးဝန်ထမ်းက ကာလလယ်တွင် ဤချဉ်းကပ်နည်းလမ်းအတွင်းသို့ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိနိုင်၊ မရှိနိုင်မှာ မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်နေပါသည်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကျေးရွာတစ်ရွာအတွက် လက်ရှိအနေအထားအရ လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သော တောင်သူအိမ်ထောင်စုများက စီးပွားရေးဆန်ဆန် ထုတ်လုပ်လာစေရန် ပထမဆုံးလုပ်ဆောင်ရမည့် ခြေလှမ်းမှာ ရိုးရှင်းသော မှတ်တမ်းကောက်ယူထိန်းသိမ်းမှုပုံစံဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းနောက် လယ်ယာ လုပ်ငန်းအတွက် အကြမ်းဖျင်းတွက်ချက်မှုများနှင့် တဖြည်းဖြည်းတွင် တစ်အိမ်ထောင်လုံး၏ ဝင်ငွေထွက်ငွေစာရင်း မှတ်တမ်းကို ထားရှိလာရပါမည်။ အချုပ်ဆိုရသော် မ.လ.စ.က ကို ကျယ်ပြန့် သောအတိုင်းအတာနှင့် မိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် ပထမခြေလှမ်းကို မလှမ်းမီ ဒုတိယခြေလှမ်းကို ဦးစွာလှမ်းခြင်းဟု ယူဆနိုင်ပါသည်။

ရပ်ရွာ စိုက်ပျိုးစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးမှု စင်္ကြံ (CAEDP)

ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံအများစုတွင် “သမဝါယမ”ဟူသော ဝေါဟာရမှာ အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ တစ်စိတ်အသွယ်ဖြစ်ပြီး အထက်မှ အောက်သို့ဆိုသည့်ပုံစံဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် နာမည်ကောင်းမရခဲ့ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ဤကဲ့သို့ပင်ဖြစ်ပါသည်။ (LIFT၊ ၂၀၁၃)

CAEDPများသည် ရပ်ရွာပိုင် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ပုံမှန်အားဖြင့် ကျေးရွာ ၂ရွာမှ ဖြောက်အထိ တာဝန်ယူပေးနိုင်ကာ WHH/ GRETတို့မှ စီမံလုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ကနဦးတွင် CAEDPအဖွဲ့ဝင် လယ်သမားအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့သည် သီးနှံစိုက်ပျိုးရာသီအစတွင် သွင်းအားစုအမျိုးမျိုးကို အများအပြားဝယ်ယူ၍ ၎င်းတို့၏အဖွဲ့ဝင်များထံသို့ တစ်ချို့တစ်ဝက်ကို အကြွေးစနစ်ဖြင့် ပြန်လည်ရောင်းချပေးသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် လယ်သမားများစီမံလုပ်ဆောင်သော သွင်းအားစု(ကုန်ကြမ်း)အရောင်းဆိုင်များကဲ့သို့သော အဖွဲ့များကို ထူထောင်လာကြပြီး အဖွဲ့ဝင်မဟုတ်သူများကိုပါ ကုန်အမျိုးမျိုးကို တစ်နှစ်ပတ်လုံး ရောင်းချပေးလာနိုင်သည်။ ဤအဆင့်တွင် အဆိုပါဆိုင်များသည် အကြွေးဝယ်စနစ်ဖြင့် မရောင်းချတော့ပါ။

ဤဒုတိယမျိုးဆက် CAEDPများအတွက် မြင့်မားသော ပုံသေစရိတ်(အထူးသဖြင့် လစာ)နှင့် လက်ငင်းငွေချေစနစ်တို့ကြောင့် ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုများ ရှိနေသည်။ အခြားတဖက်တွင် ပုဂ္ဂလိကပြိုင်ဖက်များက ဈေးနှုန်းမြင့်မြင့်နှင့်ရောင်းသော်လည်း အကြွေးစနစ်ဖြင့် ရောင်းချကြသည်။ အခြေခံ လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်သော အမြောက်အမြားဝယ်ယူထားခြင်းကို ဆက်လက်လက်ခံလျက်ရှိသော်လည်း လက်ရှိနေသော ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ လုပ်ဆောင်သူများကို ယှဉ်ပြိုင်ခြင်းထက် CAEDPများက ပိုမိုထိရောက်သော သို့မဟုတ် သစ်လွင်သော ဝန်ဆောင်မှုများကို မည်သို့ဖော်ထုတ် နိုင်ကြောင်းကို ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ မူဝါဒကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်ပါသည်။

WHHသည် ဈေးကွက်သတင်းအချက်အလက်များ၊ သွင်းအားစုများ၊ စုပေါင်းသိုလှောင်ခြင်းနှင့် စပါးနှင့်စက်ပစ္စည်းကိရိယာဝန်ဆောင်မှုများ အတွက် အရောင်းမြှင့်တင်ခြင်းများကို ပံ့ပိုးပေးနေသော CAEDP ဖေ့ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

စက်ပစ္စည်းကိရိယာနှင့်ဝန်ဆောင်မှုများ ပံ့ပိုးခြင်းသည် အကြီးအကျယ်မဟုတ်သော်လည်း အောင်မြင်မှုရရှိသလို၊ ပုဂ္ဂလိက ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများကိုပါ အစားထိုးနိုင်သည်အထိ တိုးတက်လာနိုင်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ခဲ့သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အတန်အသင့် ပြည့်စုံသော လယ်သမားသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်လယ်ယာလုပ်ငန်းပြီးစီးချိန်တွင် စက်ပစ္စည်းဝန်ဆောင်မှုများကို လုပ်ဆောင်ပေးကြသည်။

သမဝါယမလယ်ယာစက်ကိရိယာများ စီမံခန့်ခွဲမှုသည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်းအဖွဲ့အစည်းများတွင် အောင်မြင်မှုမရရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အများပိုင်များကို အများစုပေါင်းစီမံရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။ အမျိုးမျိုးသော စက်ကိရိယာများ ရှိနေပြီးဖြစ်သဖြင့် ဖက်စပ်၍သော်၎င်း သို့မဟုတ် တစ်ဦးပိုင်အနေနှင့်သော်၎င်း စီမံမှုပြုနိုင်ပါသည်။ မိတ်ဖက်အဖွဲ့တော်တော်များများသည် ဘီးနှစ်ဘီးပါ လယ်ထွန်စက်များကို ဝယ်ထားကြပြီး ၎င်းတို့ကို ကိုင်တွယ်ထိန်းသိမ်းပြုပြင်ရန်အတွက် တောင်သူတစ်ဦးထံ ဦးစွာတာဝန်ပေးအပ်ထားသည်။ အခြားတောင်သူများ လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းရန်အတွက် အဆိုပါတောင်သူမှ ဝန်ဆောင်မှုပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဝန်ဆောင်မှုပေးရမည့်ပုံစံကိုမူ ပုံမှန်အားဖြင့် ကော်မတီမှ ညှိနှိုင်းစီမံပေးပါသည်။

လက်ယာသုံး စက်ကိရိယာများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရန် တတ်နိုင်သော တောင်သူများနှင့် ယင်းကဲ့သို့လုပ်ဆောင်ရန် မတတ်နိုင်သော တောင်သူငယ်များကြား ဝင်ငွေကွာဟချက်ကြီးမားမှုကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန် စက်ကိရိယာများကို တောင်သူအများစုထံ ဈေးရင်းမျှဖြင့် ထောက်ပံ့၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုများ ဖော်ထုတ်ကျင့်သုံးသင့်ပါသည်။

သမဝါယမများနှင့် ၎င်းနည်းတူ အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့ ရခြင်း၏ အခြေခံသဘောတရားမှာ လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူ အများစုရှိသော ရပ်ရွာများ၏ စိုက်ပျိုးရေး၊ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက်ဖြစ်သည်။ အခြားသော နိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ စစ်မှန်၍ ကိုယ်ထုကိုယ်ထနှင့် စေတနာ အလျောက်လုပ်ဆောင်သော သမဝါယမများ၏ အကျိုးရလဒ်များမှာ အလွယ်တကူ မရရှိနိုင်ပါ။ လုပ်ငန်းစဉ်အား အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ရန် အဟန့်အတားများမှာ အမြားအပြားရှိနေသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကြီးတစ်ခုလုံးသည် ပုံမှန်အားဖြင့် အချိန်အများကြီးယူရပြီး နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း လုပ်ဆောင်ပြီးစီးနိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ။

စီးပွားရေးဆန်ဆန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို အားပေးခြင်းနှင့် ကုန်သွယ်ရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းတွင် ထိတွေ့ပါဝင်စေခြင်းအားဖြင့် အဖွဲ့ဝင် တောင်သူများနှင့် ၎င်းတို့၏ လယ်ယာလုပ်ငန်းအပေါ် အတွေးအမြင်များတွင် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၎င်းတို့သည် ငွေစာရင်းနှင့် မှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း၊ အကြွေးဝယ်ခြင်းနှင့် လက်ငင်းဝယ်ယူခြင်း၏ နည်းဥပဒေများနှင့် အခြားစီးပွားရေးအခြေခံပညာများကို လေ့လာလာရမည် ဖြစ်သည်။

EASပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်သူများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

လက်တွဲပူးပေါင်းခြင်းအား အဖွဲ့အစည်း အဆင့်ရောက်ရှိစေရန်နှင့် သတင်းအချက်အလက် အစဉ်အဆက်မပြတ် ဖလှယ်နိုင်ရန် ဘိုကလေး စိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာလုပ်ငန်းအဖွဲ့ - Bogale Agricultural Technical Working Group (BATWG)ကို ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် DoAနှင့် IRR အပြင် မိတ်ဖက်များပါ ပါဝင်လျက် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် မြို့နယ်များ၌ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းများသည် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကနှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍအသီးသီးတို့မှ အဓိက ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်သူများအားကို စုစည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ များမကြာမီနှစ်များက အစိုးရနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းတို့၏ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းအတွက် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်မှုကိုလည်း BATWGတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းထားလိုက်ပါသည်။ ကျန်ရှိနေသော စိတ်ဝင်စားချက် တစ်ရပ်မှာ သီးနှံကာကွယ်ရေး ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လက်ရှိတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍလုပ်ဆောင်ချက်များမှာ အစိုးရနှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍတို့နှင့် သိသိသာသာ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်ထားခြင်းမရှိသေးပါ။ (ဥပမာ - သရုပ်ပြ စီမံကိန်းများ နှင့်/သို့မဟုတ် စမ်းသပ်ကွက်များ ပုံစံရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့တွင် ဖြစ်သည်။)

မြို့နယ်များ၏ မြောက်ပိုင်းနေရာများတွင် ရေချိုများ စဉ်ဆက်မပြတ်ရရှိသဖြင့် သီးထပ်စိုက်ပျိုးနိုင်ခြင်းကြောင့် (ပဲအမျိုးမျိုးစိုက်ပျိုးခြင်း၊ အထူးသဖြင့် ပဲတီစိမ်း စိုက်ပျိုးခြင်းက အကျိုးအမြတ်ပိုမိုရရှိနေသော်လည်း) နွေစပါးကိုတိုးချဲ့ စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည်။ ဤအချင်းအရာသည် လယ်သမားများအနေ နှင့် နွေစပါးကို ကူးပြောင်းစိုက်ပျိုးကြသည့်အခါ သင့်တော်ကောင်းမွန်သည့် သီးနှံကာကွယ်ရေးနည်းစနစ်များကို ကောင်းစွာမသိရှိကြကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ ဆန်စပါးသည် မိုးရာသီတွင် အမှန်တကယ် ရွေးချယ်စိုက်ပျိုးသင့်သည့် သီးနှံဖြစ်သော်လည်း နွေရာသီတွင် အခြားသော သီးနှံများကို

တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ဆောင်သူများက လစ်လျူမရှုသင့်ပေ။ တောင်သူများ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် အဓိကအချက်မှာ စွန့်စားရဖွယ်ရှိသည့်အချက် ဖြစ်ပြီး ၎င်းမှာ တောင်သူများအနေနှင့် အကျိုးအမြတ် မြင့်မြင့်မားမားရရှိနိုင်ဖွယ်ရှိသော နည်းလမ်းများကို အဘယ်ကြောင့် အမြဲတမ်းလက်ခံမကျင့်သုံး ကြသနည်းဆိုသည့်အချက် ဖြစ်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သူအမျိုးအမျိုးတို့အကြား ချိတ်ဆက်မှုနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ဆန်စပါးတန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်လျှောက် ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့်လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ရရှိလာသည့် ထူးခြားသောအောင်မြင်မှုအကျိုးရလဒ်များကို အထောက်အကူပြုသော အခြားအချက်နှစ်ချက်မှာ

- မိတ်ဖက်အဖွဲ့အများစုသည် ၎င်းဒေသတွင် ကာလအတန်ကြာ လုပ်ဆောင်ထားသည့်အတွေ့အကြုံရှိထားသူများဖြစ်ခြင်း
- လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းများသည် ဘိုကလေး၊ မော်လမြိုင်ကျွန်းနှင့် လပွတ္တာစသည့် မြို့နယ်သုံးမြို့နယ်တွင် အဓိကထား လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၃.၂ အပူပိုင်းဇုန်ရှိ ဆီထွက်သီးနှံများ၊ အထူးသဖြင့် နှမ်းနှင့် မြေပဲ

အပူပိုင်းဇုန်ရှိ မိတ်ဖက်များမှ တစ်ဖွဲဖြစ်သော TdH Italiaသည် “မြေယာမဲ့များနှင့် ချို့တဲ့သောလယ်သမားများအတွက် မြေမဲ့ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးခြင်း နှင့် အခြားရေချွေတာသော နည်းပညာများ(SOW IT)”ဟူသော စီမံချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်နေသည်။ စီမံချက်များ၏ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း များသည် အကန့်အသတ်ရှိနေပြီး စီမံကိန်းမြို့နယ်ဖြစ်သော ရေနံချောင်းတွင် ဦးတည်ထားသော အကျိုးပြုခံများသည် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ(အများ အားဖြင့် အစိမ်းရောင်အရွက်များ)ကိုသာ စိုက်ပျိုးကြသည်။

အခြား မိတ်ဖက်ဖြစ်သော HelpAgeမှ ဦးဆောင်သည့် မလိုင်မြို့မှ စုပေါင်းအဖွဲ့သည် “မျှတသော၍ အားလုံးပါဝင်နိုင်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု အားဖြင့် စီးပွားရေးအရထိခိုက်လွယ်မှုကို လျော့ချခြင်း(REVEAL)”ဟူသော စီမံချက်အားဖြင့် ကျယ်ပြန့်များပြားသော ကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရန် ဖြစ်သော်လည်း “လယ်ယာထုတ်ကုန်မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် မိသားစုဝင်ငွေတိုးပွားခြင်း”သည် စီမံချက်၏ ရလဒ် ဖြစ်ရန်မှ တစ်ချက်အဖြစ်သာပါဝင်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် စီမံချက်သည် ကျေးလက်အခြေပြုအဖွဲ့များ၏ အင်အားတောင့်တင်းခြင်းအပေါ်တွင် အလေးထားလေ့ရှိပြီး အချို့အခြေအနေများတွင် ဦးတည်ကျေးရွာ၏ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ-VDC များကို အလေးထားသည်။ အကြောင်းမှာ ၎င်းတို့အား “ပေါင်းစည်းရပ်ရွာလှုပ်ရှားမှုစီမံချက်များ”အတွက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း၊ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်ဖြစ်သည်။

ကွင်းဆင်းစစ်တမ်းကောက်ခံသောအချိန်တွင် ဖော်ပြပါ မိတ်ဖက်နှစ်ဖွဲ့ စလုံးသည် ဆီထွက်သီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းတွင် ဆောင်ရွက်လျက်မရှိပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဤရေးသားနေသောအခန်း၏ အကန့်အသတ်ဖြစ်နေသော ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များသည် စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော အပူပိုင်းဇုန်ကျေးရွာ(၈)ရွာမှ လယ်သမားများထံမှလည်းကောင်း၊ တရားဝင်ထုတ်ဝေထားသော စာပေမှတ်တမ်းများလည်း ရယူထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ မိတ်ဖက်နှစ်ဖွဲ့ထံမှ တွေ့ရှိချက်များသည် အကန့်အသတ်အတိုင်းအတာအတွင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးအတွက်အသုံးချသည့် မြေဧရိယာအရ နှမ်းနှင့်မြေပဲသည် ဆန်နှင့် ပဲစိုက်ပျိုးခြင်း အနှောက်အယှက်တတ်ယနှင့် စတုတ္ထနေရာကို ရရှိသည်။ နှမ်းအထွက်နှုန်းသည် အနည်းငယ်မြင့်မားပြီး မြေပဲအထွက်နှုန်းမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာပျမ်းမျှနှုန်းအောက်တွင် ရှိနေပါသည်။ ယခင်ကရရှိခဲ့သော အထွက်နှုန်းတိုးမြှင့်ခြင်းသည် တစ်ကမ္ဘာလုံးမြှင့်တင်ခြင်းကြောင့်ဆိုသည်ထက် စိုက်ပျိုးမြေဧရိယာချို့ထွင်ခြင်းကြောင့် အဓိကတိုးမြှင့်ရရှိခြင်းဖြစ်သည်။

စိုက်ပျိုးရေးသူတေသနဦးစီးဌာနလက်အောက်မှ “ဆီထွက်သီးနှံ သုတေသနစိုက်ကွင်း”ကို တိုင်းဒေသကြီး၏ မြို့တော်ဖြစ်သော မကွေးတွင် တည်ထောင်ခဲ့သော်လည်း မျိုးစေ့များဖြန့်ဝေမှုတွင် သိသာသော အကျိုးသက်ရောက်မှုများရှိအောင် မလုပ်ဆောင်ခဲ့ပါ။ လယ်သမားများသည် ဝယ်လိုအားပေါ်တွင် မူတည်၍သာ မျိုးစေ့ပမာဏများကို ထုတ်လုပ်ပေးသော ဤသုတေသနစိုက်ကွင်းတည်ရှိနေကြောင်းကို မသိကြပါ။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနတို့အကြားတွင် လုံလောက်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မရှိကြောင်းနှင့် ငွေကြေးနှင့် ပစ္စည်းကိရိယာများ လုံလောက်စွာမရရှိခြင်းကလည်း အဓိကပြဿနာများဖြစ်ကြောင်း စိုက်ကွင်းတာဝန်ခံအဖွဲ့က ပြောကြားခဲ့သည်။ အခြား အဟန့်အတားတစ်ခုမှာ တောင်သူများနှင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများအကြား ယုံကြည်မှုကင်းမဲ့နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ တောင်သူများသည် အများအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများထံမှ အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံလေ့မရှိပါ။ အဆိုပါ ဝန်ထမ်းများကလည်း တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် လယ်ယာအကြံပေးလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံနှင့် ဗဟုသုတများ မရှိပါ။ ဤအချက်များအားလုံးသည် တောင်သူနှင့် အစိုးရတို့ချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်း၏ အပြန်အလှန်ဆက်ဆံရေးကို အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။ ယုံကြည်မှုကို တိုးမြှင့်ရန် ပထမဦးဆုံး လုပ်ဆောင်ရမည့် အဆင့်မှာ သုတေသနစိုက်ကွင်းများနှင့် မျိုးစေ့မြို့များသည် အနီးတဝိုက်မှ လယ်သမားများနှင့် ရိုးရှင်းသော ဆက်သွယ်ရေး နည်းပညာများကို ပုံဖော်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စတင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ စီမံကိန်းများတွင် အစိုးရဝန်ထမ်းများ ပါဝင်ခြင်းဖြင့် အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်စေသော ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်သည့်နည်းလမ်းများ အကြောင်း ပိုမိုနားလည်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တောင်သူများ နှင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများအကြားမှ ဆက်ဆံရေးကို မြှင့်တင်ခြင်းသည် အရေးကြီးသော ပထမဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည်။

မလိုင်မြို့တွင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့သည် မျိုးစေ့ဖြန့်ဝေခြင်း(အထူးသဖြင့် နှမ်းမျိုးစေ့)ကို တစ်မြို့ထဲရှိ “ဗဟိုစိုက်ပျိုးရေးခြံ”မှ ရယူပြီး နည်းလမ်းနှစ်သွယ်ဖြင့် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။

- ဗဟိုခြံအနီးပတ်ဝန်းကျင်ကျေးရွာများမှ တောင်သူများသည် ဤခြံတွင် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်သာမက လုပ်ဆောင်နေကြဆဲဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မျိုးစေ့၏ အရည်အသွေးနှင့် သန့်စင်မှုကို ယုံကြည်ကြသည်။
- တာဝန်မှအနားယူသွားသော မြို့နယ်စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးမှူးဟောင်းသည် မိတ်ဖက်အဖွဲ့၏ မလိုင်မြို့ စီမံကိန်းရုံးတွင် စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင် တစ်ဦးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်။

ဤဥပမာအားဖြင့် မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်မှုတွင် တောင်သူများတိုက်ရိုက်ပါဝင်မှုရှိမှသာ အစိုးရဌာနမှ မျိုးစေ့များကို ယုံကြည်နိုင်ကြောင်းကို ဖော်ပြနေသည်။ ယင်းမှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ စုပေါင်းအာမခံမျိုးထုတ်နည်း နှင့် စုပေါင်းပါဝင် မျိုးရွေးချယ်မှုနည်းစနစ်များနှင့် စပါးမျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့ပင် ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအဆင့်အနေနှင့် ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ်တွင် ယုံကြည်အားထားမှုမှာ အလွန်နည်းပါးနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစနစ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ရင်းနှီးမှုများအပေါ် အခြေခံခြင်းဖြင့်သာ အပြည့်အဝစိတ်ကျေနပ်မှုကို ရရှိစေသည်။

မိတ်ဖက်အဖွဲ့၏ စီမံကိန်းသည် မျိုးစေ့ဘဏ်များ(အဓိကအားဖြင့် နှမ်းနှင့် ဆန်မျိုးစေ့များအတွက်) တည်ထောင်ခြင်းကို ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ ထို့ပြင်ဇီဝမြေဩဇာများနှင့် သွင်းရေကို ပိုမိုထိရောက်အောင် အသုံးချရေးဆိုင်ရာနည်းနည်းပညာများကို သင်ကြားဖြန့်ဝေခဲ့သည်။ စီမံကိန်းသည် တောင်သူသင်တန်းကျောင်း နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း ဤနည်းလမ်းကို မည်ကဲ့သို့အသုံးပြုကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိခဲ့ပါ။

စီမံကိန်းအစီရင်ခံစာအရ တောင်သူသင်တန်းကျောင်းတွင် သင်ကြားသော စိုက်ပျိုးရေးပညာခေါင်းစဉ်များမှာ ကျယ်ပြန့် (မျိုးစေ့ရွေးချယ်ခြင်း မှသည် သဘာဝပိုးသတ်ဆေး ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် မိုထုတ်လုပ်ခြင်းအထိ)လုပ်သည်။ သို့ရာတွင် တက်ရောက်သည့် ပါဝင်သူတောင်သူများက ၎င်းတို့လေ့လာခဲ့ရသော နည်းပညာအသစ်များကို ပြန်လည်အသုံးပြုရန်မှာ ခက်ခဲမှုများရှိနေသည်။ အကြောင်းမှာ “သင်တန်းကာလအတွင်း လိုလားသော လက်တွေ့လေ့ကျင့်မှုများမရရှိခဲ့သောကြောင့်” ဖြစ်သည်။

မလိုင်မြို့တွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် မြေပဲမျိုးသစ်များကို သရုပ်ပြသမှုများအတွက် လုပ်ဆောင်မှုရှိခဲ့သော်လည်း စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော ကျေးရွာ များမှ တောင်သူများသည် အဆိုပါအကြောင်းကို သတိမပြုမိကြောင်းတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ယင်းကိုထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် အစိုးရသုတေသနကွင်းများတွင် လုပ်ဆောင်သော သရုပ်ပြသမှု အစီအစဉ်များမှ ရလဒ်များကို တောင်သူများက ယုံကြည်စိတ်ချခံသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ တောင်သူစိုက်ကွင်းများအတွင်းတွင် သရုပ်ပြသမှု အစီအစဉ်များကို လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုအပ်ပါသည်။

မြန်မာ့ဩဘာ(AWBA)၊ ရွှေခြင်္သေ့(Golden Lion) နှင့် ဒိုင်းမွန်းစတား(Diamond Star)စသည့် ပုဂ္ဂလိကဓာတ်မြေဩဇာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဓာတ်ပိုးသတ်/ပေါင်းသတ်ဆေး ကုမ္ပဏီများ၏ စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်များသည်လည်း အပူပိုင်းဇုန်ရှိ ကျေးရွာများသို့ လှည့်လည်သွားလာလျက်ရှိပါသည်။ သွားရောက်နိုင်သည့် အကြိမ်အရေအတွက်နှင့် အင်အားသည် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်မှုနှင့် စီးပွားအရ အလားအလာရှိနိုင်မှုပေါ်တို့ အပေါ်မူတည်၍ ကွဲပြားမှုများရှိပါသည်။

အပူပိုင်းဇုန်ရှိ စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော ကျေးရွာများတွင် ဆီထွက်သီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းအတွက် တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများ၏ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့မှုသည် တော်တော်ကိုနည်းပါးနေပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ သီးနှံကာကွယ်ရေး၊ အထူးသဖြင့် “နှမ်း” အတွက် စိန်ခေါ်ချက်ပြုသနာ တစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာသိလာရပါသည်။ မကြာခင် ကြားနေရသည်မှာ အင်းဆက်မှသယ်ဆောင်လာသော ဝိုင်းရပ်စ်ရောဂါပိုးသည် ခြောက်သွေ့ကာလ တာရှည်သောနှစ်များ၏ မိုးတွင်းမှာပင် စိုက်ခင်းတစ်ခုလုံးကို အလွယ်တကူပင်ပျက်စီးစေပါသည်။ TdH Italiaသည် ဤပြုသနာကို သတိထားမိပြီး ဖြေရှင်းပေးလိုသည်။

နှမ်းတောင်သူများအနေနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆီထွက်သီးနှံများကို ဈေးကွက်တင်ပို့ရောင်းချခြင်းတွင် စွမ်းရည်ရှိကြပါသည်။ အကြောင်းမှာ- ၎င်းတို့သည် ဈေးမုန့်နှင့် ရောင်းချရမည့် အဓိကလမ်းကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိရှိသကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ သီးနှံများကို ကုန်သည်များ/ကုန်ဝယ်စားလွယ်များသို့ ရောင်းချနေခြင်း သို့မဟုတ် ဒေသတွင်းဦးရီးသော ဆီကြိတ်ခွဲစက် တစ်ခုခုဆီသို့ တိုက်ရိုက်ရောင်းချခြင်းများ ပြုလုပ်နေကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

၃.၃ ပဲအမျိုးမျိုး

စိုက်ပျိုးမြေနေရာ အခြေအနေပေးမှုပေါ်မူတည်၍ ပဲအမျိုးမျိုးနှင့် ပဲစဉ်းငုံတို့ကို ဒုတိယနှင့် ပဉ္စမမြောက်ဦးစားပေး ကောက်ပဲသီးနှံအဖြစ် စိုက်ပျိုးကြသည်။ ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်များအကျော်က ကုန်သွယ်မှုလွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ယင်းနှင့်ဆက်စပ်လျက် ၁၉၈၈နှစ်ကပိုင်းတွင် ပြည်တွင်းပဲဈေးနှုန်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဈေးနှုန်းနီးပါး မြင့်တက်လာသောကြောင့် ပဲအမျိုးစုံစိုက်ပျိုးသည့်ဧရိယာတိုးချဲ့မှုမှာ အကြီးမားဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်။(ဖူဂျီတာ၊ ၂၀၀၆)

မြန်မာနိုင်ငံသည် အိန္ဒိယအခြေစိုက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအပူပိုင်းဇုန် သီးနှံသုတေသနအဖွဲ့ (International Crops Research Institute for the Semi-Arid Tropics – ICRISAT)နှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာအောင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုပြုခဲ့သည်။ ယင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွင် ပဲသုံးမျိုးဖြစ်သည့် ပဲစဉ်းငုံ၊ ကုလားပဲနှင့် မြေပဲသီးနှံတို့၏ ဗီဇဆိုင်ရာမြှင့်တင်မှုကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ (ICRISAT ၂၀၁၁)

၂၀၀၇-၂၀၁၁ခုနှစ် အတွင်းတွင် ဩစတြေးလျအစိုးရသည် ဩစတြေးလျ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဗဟို Australian Centre for International Agricultural Research (ACIAR) နှင့် (ICRISAT)တို့ အတူ ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်သော “မြန်မာနိုင်ငံ အပူပိုင်းဇုန်၌ ပဲအမျိုးမျိုး တိုးချဲ့စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် လယ်သမားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုကို တိုးမြှင့်ခြင်း” စီမံကိန်းကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ ပေးခဲ့သည်။ စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများမှာ ကျေးရွာမျိုးစေ့ဘဏ်များ၊ စရိတ်နည်းသော သီးနှံထုတ်လုပ်ရေးနှင့် သီးနှံကာကွယ်ရေးနည်းလမ်းများ ဆိုင်ရာ စမ်းသပ်ကွက်များတို့ ထူထောင်ခြင်း၊ စုပေါင်းပါဝင်မျိုးရွေးချယ်ခြင်း (PVS)၊ ရပ်ရွာအခြေပြု မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်မှု၊ သိုလှောင်ဖြန့်ဝေခြင်းများနှင့် တောင်သူ စိုက်ခင်းတွင် မျိုးရွေးချယ်စမ်းသပ် စုပေါင်း(၅၄၀) ကို ကုလားပဲ၊ ပဲစဉ်းငုံနှင့်မြေပဲ - ပဲသုံးမျိုးအတွက် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည် (ACIAR၊ ၂၀၁၁)။ စီမံကိန်းတွင် သင်တန်းပေးခြင်းနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးအပိုင်း သိသိသာသာပါဝင်ခဲ့သော်လည်း စစ်တမ်းကောက်ခံစဉ်တွင် လယ်သမားများ၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများသို့မဟုတ် မကွေးမှ ဆီထွက်သီးနှံ မျိုးစေ့သုတေသနစင်တာတို့မှ ဤစီမံကိန်းအကြောင်း ဖော်ပြပြောဆိုမှုမရှိပါ။ ဤစီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်၍ သတိထားမိမှု နည်းပါးခြင်းအကြောင်းမှာ မပေါ်လွင်ပါ။ ဂျပန်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ-JICA အကူအညီနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သော “အပူပိုင်းဇုန် ရေချေတာစိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ(WSAT)”စီမံကိန်းမှ ပစ္စည်း ကိရိယာများကို ဆီထွက်သီးနှံ သုတေသနစင်တာတွင် တွေ့ရှိခဲ့ရသော်လည်း ၎င်းစီမံကိန်း၏ အသေးစိတ်အချက်အလက်များမှာ မရရှိနိုင်ခဲ့ပါ။ အပူပိုင်းဇုန်လေ့လာချက်အတွက် စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သော ကျေးရွာများတွင် အဓိကစိုက်ပျိုးသော ပဲများမှာ - ကုလားပဲ၊ ပဲစဉ်းငုံ၊ ပဲတီစိမ်းနှင့် ပဲထောပတ်တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ မျိုးစေ့ဖြန့်ဝေမှုသည် ပြုသနာကြီးတစ်ရပ်မဟုတ်သော်လည်း HelpAgeပူးပေါင်းအဖွဲ့ သည် ပဲစဉ်းငုံမျိုးစေ့ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် မျိုးပွားမှုခြင်းတို့ကို အတိုင်းအတာတခုအထိ မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့သည်။ မြို့နယ်နှစ်ခုစလုံးတွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် ပဲမျိုးစုံ စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာမျှ တင်ပြခြင်းမရှိပါ။

ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများသည်လည်း ပဲမျိုးစုံအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှု အားနည်းပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ပဲမျိုးစုံစိုက်ပျိုးခြင်းသည် လေထုထဲမှ နိုက်ထရိုဂျင်ဓာတ်ကို ထိန်းချုပ်အသုံးပြုနိုင်သည့် စွမ်းအားရှိခြင်းကြောင့် ဓာတ်မြေဩဇာလိုအပ်မှုမှာ နည်းပါးသည်။ တောင်သူများထံမှ ပဲမျိုးစုံ စိုက်ပျိုးရေးတွင် ခြွင်းချက်တခုအနေနှင့် ဆီဆိုင်မြို့နယ် ပဲစဉ်းငုံစိုက်ပျိုးရေးမှလွဲ၍ အဓိကဖျက်ပိုးကျရောက်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထွေထွေထူးထူး မကြားသိခဲ့ရပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ ပဲမျိုးစုံစိုက်ပျိုးရေးတွင် ဓါတုသွင်းအားစုလိုအပ်ချက်သည် လက်ရှိတွင် အလွန်နည်းပါးနေပါသည်။

ပဲမျိုးစုံရောင်းဝယ်ရေးမှာ ဒေသတွင်းရှိ များပြားလှသော ကုန်သည်များနှင့်သာဖြစ်ပြီး ကုန်သည်များသည် စိုက်သမျှပဲမျိုးစုံနှင့် ပတ်သက်၍ အရောင်းအဝယ်ပြုလျက်ရှိသည်။ ပဲမျိုးစုံသီးနှံသည် သိုလှောင်ရ လွယ်ကူသည့်အလျောက် တောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ ရိတ်သိမ်းချိန်

ရောင်းချမှုကို ၎င်းတို့ငွေလိုအပ်ချက်အရသာ ခွဲထုတ်ရောင်းချကြပြီး ကျန်ရှိသောပဲကို နောင်ဈေးကောင်းရရှိခြင်းအပေါ်မူတည်၍ နည်းနည်းစီ ခွဲထုတ်ရောင်းချကြသည်။

တောင်သူများတွင် သိုလှောင်ရုံမရှိသည့်အခါမျိုးတွင် ဈေးအနီးအနားတွင် တည်ရှိသော ကုန်သည်တို့၏ ကုန်လှောင်ရုံများတွင် သိုလှောင် ထားလေ့ရှိကြသည်။ တောင်သူများက ပဲဈေးတက်ချိန်အထိ ကုန်သည်မှ ငွေပေးချေသည်ကို စောင့်ဆိုင်းကြ ရသည်။ ကုန်သည်က အခွင့်အရေး ပေါ်သည့်အလျောက် တောင်သူ၏ ခွင့်ပြုချက်ကိုမယူဘဲ ကုန်ပစ္စည်းကို ထုတ်ရောင်းချနိုင်သောကြောင့် ဤကဲ့သို့သော သိုလှောင်မှုနှင့် သဘောတူညီမှုမျိုး လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် ကာလရှည်ကြာသော ခင်မင်ရင်းနှီးမှုမျိုး ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အထူးသဖြင့် ဆီဆိုင်တွင် ပဲစဉ်းငုံသည် ပုံမှန်အားဖြင့် နှစ်ရှည်သီးနှံပင်ဖြစ်ပြီး လုပ်သားနှင့် အခြားသွင်းအားစု လိုအပ်ချက်မှာလည်း နည်းပါးသကဲ့သို့ ပြန်ရငွေမှာလည်း ပြောင်းစိုက်ပျိုးမှုနှင့် တန်းတူ သို့မဟုတ် ပိုမိုရှိရရှိတတ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပြောင်းစိုက်ပျိုးမှုကာလ တိုတောင်းပြီး ပုံမှန်ရာသီဥတု တွင် ပန်းနှမ်းကို ဆက်လက်စိုက်ပျိုးနိုင်သည်။

ပဲစဉ်းငုံ စိုက်ပျိုးရာ၌ ဒုတိယနှစ်တွင် ရောဂါပိုးများကျရောက်တတ်မှုကြောင့် ၎င်းကို နှစ်ရှည်သီးနှံအဖြစ်စိုက်ပျိုးခြင်းမှာ လတ်တလောတွင် အနည်းငယ်လျော့ကျသွားခဲ့သည်။

ဤတစ်ကြိမ်တွင်လည်း အပူပိုင်းရန်အတွင်းမှ စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော ကျေးရွာများနှင့် ဆီဆိုင်တို့တွင် ပဲအမျိုးမျိုးစိုက်ပျိုးခြင်း အတွက် တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများ ပူးပေါင်းပံ့ပိုးပေးမှုမှာ အတန်ပင်နည်းပါးနေပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်းများအရ ပဲစဉ်းငုံ စိုက်ပျိုးရာတွင် သီးနှံကာကွယ်ရေးမှာ အဓိက ပြဿနာဖြစ်ကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရှိလာရပါသည်။ ပဲမျိုးစုံသီးနှံကို သွင်းအားစုအနည်းငယ်သာလိုအပ်ပြီး အရင်းအနှီး အနည်းငယ်သာလိုအပ်ခြင်းကြောင့် အများအားဖြင့် စရိတ်နည်းသော သီးနှံအဖြစ် စိုက်ပျိုးကြသည်။

၃.၄ ပြောင်း

ဆီဆိုင်တွင် ပြောင်းသည် နှစ်အတော်ကြာအောင် ဝင်ငွေကောင်းသီးနှံဖြစ်ခဲ့သည်။ အဓိကအားဖြင့် ကုန်သွယ်ရေးကုမ္ပဏီများဖြစ်သော CP(ယိုးဒယား) နှင့် တောင်ကြီးမှ Silver Doveတို့ ထုတ်လုပ်သော ပြောင်းမျိုးသစ်ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်လုံးအတိုင်းအတာအရ ပြောင်းကို ၄၇၀,၀၀၀ ဟတ်တာ ခန့်ရှိပြီး စိုက်ပျိုးဖရိယာအရ နိုင်ငံတွင် သတ္တမမြောက် အစိုက်ပျိုးဆုံးသီးနှံဖြစ်သည်။

ဆီဆိုင်တွင်ရှိသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့မှာ မေတ္တာဖွံ့ဖြိုးရေးဖောင်ဒေးရှင်း (METTA)အဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသည် ၂၀၀၁ခုနှစ်မှ စတင်၍ တောင်သူကွင်း သင်တန်းကျောင်း ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းကို ပထမဆုံးသုံးသောအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်ပါသည်။ မေတ္တာသည် ဤစီမံကိန်းတွင် တောင်ယာစပါးစိုက်ပျိုးခြင်းကို အားပေးခဲ့ပြီး ယခင်စီမံချက်တစ်ခုတွင်လည်း နှစ်ရှည်သီးနှံများအတွက် ဖော်ပြပါချဉ်းကပ်နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခဲ့သည်။

တောင်ယာစပါးစိုက်ပျိုးခြင်းကို တောင်သူများလက်ခံကျင့်သုံးခြင်းတွင် မေတ္တာဖောင်ဒေးရှင်းကို ကျော်လွန်သည့် အခြားပြင်ပမှ အချက်များကလည်း ကြီးမားသောအတိုင်းအတာနှင့် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှု ရှိပါသည်။ ပြောင်းသည် ပုံမှန်စိုက်နေကျ ဝင်ငွေရသီးနှံဖြစ်ပြီး တောင်ယာစပါးထက် စီးပွားရေးအရ ပြန်ရနှုန်း သိသိသာသာမြင့်မားပါသည်။ လုပ်သားလိုအပ်ချက်လည်း နည်းပါးသည်။ ဥပမာ - ပေါင်းသင်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူ၊ မြန်ဆန်သည်။ သို့ရာတွင် ၎င်း၏ မျိုးရိုးဗီဇ၏တောင်းဆိုချက်အရ အထွက်နှုန်းကောင်းရရှိနိုင်ရန် ဓာတ်မြေဩဇာ အမြောက်အမြားသုံးစွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။ ပြောင်းစိုက်ပျိုးမှု အတွက် လိုအပ်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုမှာ တောင်ယာစပါးထက် သိသိသာသာ မြင့်မားပါသည်။ ချေးငွေဖြင့် စိုက်ပျိုးသည်ဆိုပါက အလွန်ကုန်ကျစရိတ် ကြီးသောထုတ်လုပ်မှု ဖြစ်ပါသည်။

ဈေးနှုန်းချိုသာသော ဝမ်းစာဆန်ကို လက်လှမ်းမီဝယ်ယူနိုင်သည့် တောင်သူမိသားစုများက စပ်မျိုးပြောင်း စိုက်ပျိုးရေးဘက်ကို အာရုံထား နိုင်ကြသော်လည်း၊ ယင်းကဲ့သို့ ဝမ်းစာဆန်အတွက် အဖိုးနှုန်းသက်သာသော ဆန်ဝယ်ယူရရှိရန်လက်လှမ်းမမီသော တောင်သူများအတွက်မှာမူကား တောင်ယာစပါးစိုက်ပျိုးခြင်းကို အဓိကထား လုပ်ဆောင်ကြသည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မေတ္တာဖောင်ဒေးရှင်းသည် ဒေသအတွက် ကိုက်ညီသင့်တော်သော မိတ်ဖက်ဖြစ်ပြီး ပြောင်းစိုက်ပျိုးခြင်းကိုကား အားပေးထောက်ပံ့ခြင်းမျိုး မရှိပေ။ ဆီဆိုင်ရှိ ကျေးရွာအများစုမှာ ပအိုဝ်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသအတွင်း၌ ရှိသောကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် အခြားဌာနမှ တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများသည် ဤကျေးရွာများဆီသို့ သွားရောက်လေ့မရှိပါ။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများအတွက် ပအိုဝ်းကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ခွင့်ဒေသတွင် လုံခြုံမှုရှိသည်ဟု မခံစားရပါ။

ပြောင်းမျိုးသစ်စိုက်ပျိုးခြင်းသည် လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်မှ ခုနှစ်နှစ်ခန့်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး ထိုအချိန်က ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့အစည်း (Pa-O National Organisation- PNO)မှ တက်ကြွစွာ လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ရွာတစ်ရွာမှ အိမ်နီးချင်းရွာများဆီသို့ အသီးသီး ပြန့်နှံ့သွားခြင်းဖြစ်သည်။ မျိုးစေ့နှင့် အခြားလိုအပ်သော သွင်းအားစုများကို ဆီဆိုင်တွင် အလွယ်တကူ ရရှိနိုင်ပြီး ထွက်ကုန်သီးနှံများ ကိုလည်း မြို့တွင်း၌ပင် အလွယ်တကူ ရောင်းချနိုင်သည်။ ဈေးကောင်းရရှိရန် ရာသီအစောပိုင်း ဩဂုတ်လတွင် ပြောင်းကို ရောင်းချနိုင်ရမည်(ဆီဆိုင်တွင် ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သူ များသည် ဈေးကွက်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့် စောကြသည်) သို့တည်းမဟုတ် အချိန်နောက်ကျ၍ ဧပြီလတွင်ရောင်းချနိုင်ရန် သင့်လျော်သော သိုလှောင်ရုံများကို လိုအပ်ပါသည်။

ဒေသအတွင်းတွင် စပ်မျိုးပြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ရောဂါနှင့် ဖျက်ပိုးကျရောက်မှုအစီရင်ခံစာများ ထူးထူးခြားခြားမရှိပါ။ လေလွှာခွဲသော ကျေးရွာတစ်ရွာမှ တောင်သူများက ၎င်းတို့သည် ဆုံးရှုံးနိုင်ချေကို လျော့ချရန် ပြောင်းမျိုးသစ်နှင့် တောင်ယာစပါး အပါအဝင် သီးနှံအစုံကို စိုက်ပျိုးကြကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။

အစိုးရဘက်မှ သို့မဟုတ် LIFT၏ မိတ်ဖက်ဖြစ်သော မေတ္တာဖောင်ဒေးရှင်းမှ ဝန်ထမ်းများမရှိခြင်းသော်လည်း ဝင်ငွေကောင်းခြင်း၊ သွင်းအားစု လိုလုံလောက်လောက်ရရှိခြင်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ဈေးကွက်အခွင့်အလမ်းများကြောင့် ပြောင်းမျိုးသစ်စိုက်ပျိုးခြင်းသည် ဒေသအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရှိသည်။

အစိုးရကဏ္ဍမှ သုတေသနလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များမှာ သိသာထင်ရှားမှုမရှိလှပါ။ ထို့ပြင် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန အနေနှင့် စပ်ပြောင်း မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်မှုတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကို ယှဉ်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် အကန့်အသတ်ဖြင့် သုံးစွဲနေရသော ဘတ်ဂျက်ပေါ်တူတည်၍ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနအနေနှင့် အနာဂတ်တွင် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ စိတ်ဝင်စားမှု သိပ်မရှိသော ဆန်၊ ဆီထွက်သီးနှံအချို့နှင့် ပဲမျိုးစုံကို အာရုံစိုက်သင့်ပါသည်။

၃.၅ ဟင်းသီးဟင်းရွက်

ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းသည် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း အောင်ပန်းတိုက်တွင် ကာလအတော်ကြာကတည်းက အစဉ်အလာ ရှိခဲ့သည်။ အောင်ပန်းတွင် ရန်ကုန်သို့ပါ ဖြန့်ဖြူးသော လက်ကားဈေးကွက်ကြီး ရှိနေပါသည်။

စိုက်ပျိုးရေးဂေဟစနစ်၏ အခြေအနေကောင်းများနှင့် သင့်တင့်ကောင်းမွန်သော လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အနေအထားများသည် ဒေသအတွင်း ဝင်ငွေကောင်းတန်ဖိုးဖြင့် သီးနှံများ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုလျက်ရှိသည်။ တောင်သူများဈေးကွက်နှင့် ချိတ်ဆက်နေမှုမှာ နိုင်ငံ၏ အခြားဒေသများထက် ပို၍ဖွံ့ဖြိုးပြီး ကျေးရွာအတော်များများတွင် တွေ့မြင်ရသည့် အဆင့်မြင့် အိမ်ယာများက ဒေသ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်း မြင့်မားမှုကို ဖော်ပြနေပါသည်။ စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော ကျေးရွာများမှ ရပ်ရွာအတွင်း ညီညွတ်မှုမှာလည်း တောင့်တင်းပြီး မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု ကွာဟချက်မှာလည်း အခြားဒေသများနှင့် နှိုင်းစာပါက အလွန်နည်းပါးလှပါသည်။

ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဓာတုပိုးသတ်၊ပေါင်းသတ်ဆေး အဓိကကုမ္ပဏီကြီးဖြစ်သော မြန်မာ့ဩဘာ(AWBA)သည် ဤဒေသ အတွင်းရှိ မြို့နယ်(၇)ခုအတွက် စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင် စုစုပေါင်း ၃၅ဦး ခန့်အပ်ထားသည်။ အောင်ပန်းရှိ လက်ကားဈေးကြီးအနီးတွင် သွင်းအားစု ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသော ဆိုင်ခန်းများ အမြောက်အမြားရှိနေသည်။ ဤဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသောဒေသမှ တောင်သူများသည် အောင်ပန်းနှင့် ဆက်ဆံ ထိတွေ့မှုများသောကြောင့် ဈေးကွက်နှင့်သွင်းအားစု ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသောဆိုင်များမှာ အဓိက တိုးချဲ့ပညာရေးပံ့ပိုးပေးနေသူများလည်း ဖြစ်ပါသည်။

နည်းပညာသစ်များသည် အများအားဖြင့် တစ်ရွာမှတစ်ရွာသို့ ပြန့်နှံ့သွားပြီး ကျေးရွာတစ်ရွာမှ လယ်သမားတစ်ဦးက သီးနှံမျိုးသစ်တစ်ခုကို စိုက်ပျိုးပါက အခြားလယ်သမားကလည်း အလျင်အမြန် လိုက်ပါစိုက်ပျိုးလုပ်ဆောင်ကြသည်။

LIFTမှ ထောက်ပံ့သော စီမံချက်သစ်သည် ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု အဓိကအနေနှင့် ဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးရန် လှုံ့ဆော်မှုပြုနိုင်သည့် သင့်တော်သော ချဉ်းကပ်မှုဖြစ်ပုံရပါသည်။ မိတ်ဖက်ဖြစ်သော Mercy Corpsသည် တောင်သူများစည်းရုံးရေးနှင့် အသင်းဖွဲ့စည်းမှုများအတွက် ၎င်း၏ ကျွမ်းကျင်မှုအား အရင်းအနှီးပြုထားပြီး East West မျိုးစေ့ကုမ္ပဏီကဲ့သို့ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများကလည်း နည်းပညာကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ပံ့ပိုးပေးထားပါသည်။ လက်ရှိတွင် တွေ့ရှိဖော်ထုတ်မှုအသစ်များသည် ရွှေတူးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။ သီးနှံတစ်ခုသည် ရောဂါပိုးကျရောက်ခြင်း အပြင်အထန်ခံစားရပါက သီးနှံမျိုးသစ်တစ်ခုကို မိတ်ဆက်ပေးပြီး ရောဂါပိုးသစ်ပေါ်၍ ဖျက်နှုန်းမြင့်သည်အထိ စိုက်ပျိုးကြသည်။ ဤကဲ့သို့သော အဖြစ်အပျက်ကို ဒေသအတွင်း အာလူး နှင့် ခရမ်းချဉ်သီးစိုက်ပျိုးခြင်းတွင် တွေ့နိုင်သည်။ ဖြစ်တတ်သည်မှာ မြေဆောင်ရောဂါများက သီးနှံ နှစ်မျိုးစလုံးကို ကူးစက်ကျရောက်ပြီး ဓာတုဆေးများ တိုး၍သုံးခြင်းကလည်း ထိရောက်အောင်မြင်မှုမရှိကြောင်းကို သက်သေပြနေပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော နည်းဗျူဟာသည် ရေရှည်တွင် အောင်မြင်နိုင်မှုမရှိပါ။

ဓာတုပိုးသတ်ပေါင်းသတ်ဆေးများ ရွေးချယ်မှုနှင့်သုံးစွဲသည့် ပမာဏသည် ပတ်ဝန်းကျင်ကို သိသိသာသာ ထိခိုက်မှုရှိကြောင်း ယူဆနိုင်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် အင်းလေးကန်ထဲသို့ စီးဆင်းသွားသော များစွာသော မြစ်ချောင်းငယ်များ၏ ရေအရည်အသွေးပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိနေသည်။ ဤအချက်ကြောင့်လည်း ဒေသအတွင်း ရေရှည်အကျိုးရှိနိုင်သော ဈေးကွက်အဖြစ် အဆင့်မြင့်နည်းပညာများကို ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှပံ့ပိုးပေးခြင်းသည် လိုလားအပ်သောအရာ ဖြစ်သည်။

အဓိကသီးနှံများကို တောင်စောင်းများတွင် စိုက်ပျိုးနေမှုများမှာ အစဉ်တိုးမြှင့်လျက်ရှိပါသည်။ ကုန်းမြင့်ဒေသရှိ စိုက်ခင်းသစ်များသည် စံနစ်တကျ လေ့ကားထစ်ချဖော်၍ စိုက်ပျိုးသော ယခင်စိုက်ခင်းဟောင်းများနှင့် ယှဉ်လျှင် မြေဆီလွှာတိုက်စားပြုန်းတီးမှု မြင့်မားရန်သေချာသည်။ ဤအနေအထားကြောင့် တိကျခိုင်မာသောသော နည်းဥပဒေသနှင့် ဥပဒေ လိုက်နာအောင်လုပ်ဆောင်မှုများ လိုအပ်နေသည်။ စိုက်ပျိုးသော လယ်မြေသစ်များကို လေ့ကားထစ်ချစိုက်ပျိုးခြင်းမရှိပါက ပြင်းထန်သော မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုပြဿနာများကို ရှောင်ရှားနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။

သွင်းအားစုဘက်ခြမ်း ၊ တိုးချဲ့ပညာရေး အဓိကပံ့ပိုးပေးသူများ

၄.၁ အစိုးရကဏ္ဍ

၄.၁.၁ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန (DoA)

လက်ရှိအချိန်တွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် အစိုးရအုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်းမှ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကို အဓိက ပံ့ပိုးနေသူဖြစ်ပြီး တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာနှင့် လွှမ်းမိုးမှုရှိသည်ဟု ဆိုလျက်ရှိသည်။ ၎င်းပြင် သီးနှံပြုစုမှုအဆင့်အားလုံးတွင် သာမက မြေဆီလွှာအသုံးချမှုပြဿနာများ ဖြေရှင်းပေးခြင်း၊ သီးနှံကာကွယ်ရေးစနစ် ဖြစ်ထွန်းစေခြင်း၊ အကျိုးဆောင်တောင်သူများနှင့် သရုပ်ပြကွက်များထူထောင်ခြင်း၊ အကျိုးဆောင် တောင်သူစိုက်ခင်းများ မျိုးစေ့ပွားများ အစရှိသည့်လုပ်ငန်းရပ်များပါ လုပ်ဆောင်လျက် ရှိပါသည်။

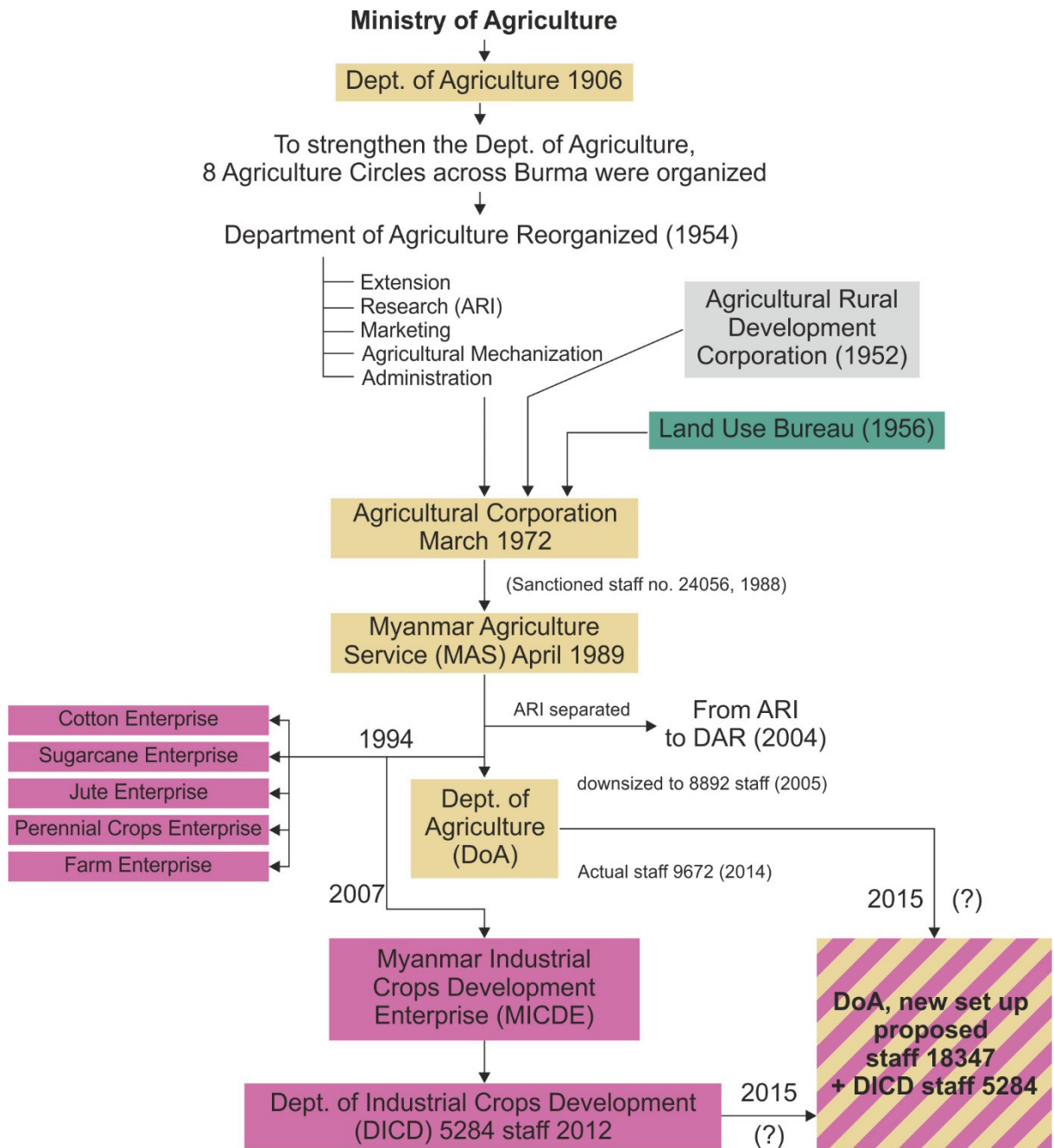
ယင်းဦးစီးဌာနသည် ပုံ(၁)တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်တွင် ဖွဲ့စည်းပုံပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ခဲ့ရသည်။ လက်ရှိတွင် စက်မှုသီးနှံဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာနသည် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ၁၉၉၄တွင် စက်မှုသီးနှံများကို အထွေထွေ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ခွဲခြားခဲ့ပြီး ယခုကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးသီးနှံများအားလုံးကို ဌာနတစ်ခုတည်း၏ အောက်တွင် ပေါင်းစည်းထားနေခြင်းသည် လမ်းကြောင်းမှန်ပေါ်သို့ ရောက်ရှိရန် ပထမခြေလှမ်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ တောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ လယ်ယာမြေအနေအထားနှင့် အကိုက်ညီဆုံးသော သီးနှံကိုသာ စိုက်ပျိုးသင့်သည်။ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားအတွက် ဟူသည့်မရေရာသော အကြောင်းပြချက်များဖြင့် လယ်သမားများအား ၎င်းတို့၏ဆန္ဒနှင့် ဆန့်ကျင်ကာ သီးနှံများကို အတင်းတွန်းအားပေး၍ မစိုက်ပျိုးခိုင်းသင့်ပါ။

အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းသည်လည်း ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပုံစံအမျိုးမျိုးပြောင်းခဲ့ရကာ ယင်းအကျဉ်းချုပ်အား အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြအပ်ပါသည်။

၁၉၇၀ပြည့်နှစ်များတွင်(စာရေးသူအမျိုးမျိုးက စတင်သည့် ခုနှစ်များကို အမျိုးမျိုးဖော်ပြထားသည်။ စံသိန်း ၂၀၁၀နှင့် ချို့ ကေ၊ ၂၀၁၃ ကို ကြည့်ပါ) အထူးအထွက်နှုန်းတိုးအစီအစဉ်(SHY) သို့မဟုတ် လက်ရွေးစင် အထူးအားရစိုက် မဟာဗျူဟာ(SCS) သို့မဟုတ် တစ်မြို့နယ်လုံး ဆန်စပါး စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း အစီအစဉ်(Whole Township Rice Production Programme-WTRP)ကို စပါးထုတ်လုပ်မှု အလားအလာ မြင့်မားသော၊ နိုင်ငံ၏မြို့နယ် ၈၀ခန့်တွင် ဆန်စပါးအထွက်နှုန်းတိုးရန် ရည်ရွယ်၍ စတင်ခဲ့သည်။ ဤမဟာဗျူဟာအရ သီးနှံထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးစခန်းများကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ဝန်ထမ်းအဖွဲ့များက ၎င်းတို့တွင် သွားရောက်နေထိုင်ကြရသည်။ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ဝန်ထမ်းတစ်ဦး သည် စုစုပေါင်းလယ်ဧက ၂၀၀ခန့် ပိုင်ဆိုင်သည့် ပျမ်းမျှတောင်သူ၃၀၀ခန့်ကို ကြီးကြပ်ရပါသည်။ ထင်ရှားသည်မှာ သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးတို့ကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမှာ ထိုအချိန်က အလွန်ကောင်းမွန်သော်လည်း အနှစ်သာရအရ အစီအစဉ်မှာ အထွက်နှုန်းကို ဦးစားပေးလွန်းပြီး အထက်မှအောက်သို့ ဦးဆောင်မှုစနစ်ဖြင့် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်လေရာ နိုင်ငံရေးအရ ဦးစားပေးမှုများကိုသာ ပုံဖော်ခြင်း၊ လူစုလူဝေးပေါ်တွင်အခြေခံခြင်း၊ ဖိအားပေးခြင်းနှင့် စွက်ဖက်ခြင်းများရှိခဲ့ပါသည်။ အမှန်တကယ်မှာ အစီအစဉ်သည် နည်းပညာ အားဖြင့် ဒေသခံစပါးမျိုးများကို အထွက်နှုန်းတိုးပေးခြင်းနှင့် အစားထိုးလဲလှယ်ခြင်းနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာ အမြောက်အမြားအသုံးပြုခြင်းတို့ အပေါ် အခြေခံပါသည်။ ကနဦးပိုင်းတွင် ဆန်အထွက်နှုန်းသည် တစ်ဟုန်ထိုးတိုးတက်လာသော်လည်း ထိုအချိန်ကို မထိန်းသိမ်းနိုင်ခဲ့ပေ။ အကြောင်းမှာ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းများကြောင့် ဓာတ်မြေဩဇာတင်သွင်းမှု ကျဆင်းသွားခဲ့ပြီး ပြည်တွင်း ယူရီးယားထုတ်လုပ်မှုမှာလည်း ချမှတ်ထားသည့်ပန်းတိုင်ကို မပြည့်မီခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ အမေတော်ကြေးကို တဖြည်းဖြည်းလျော့ချသွားပြီး ဓာတ်မြေဩဇာ ဈေးနှုန်းများမှာ မြင့်တက်လာခဲ့သည်။ ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုမှာ စီးပွားရေးအရ ပြန်ရန်မှာ ကျဆင်းလာသော်လည်း တောင်သူများမှာ သတ်မှတ်ထားသော တာဝန်ကျ ဆန်စပါးပမာဏကို အစိုးရထံ ပေးသွင်းရသည်။

၁၉၇၄ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သော "မြေပြန့် ဒေသစပါးထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်ရေး စီမံကိန်း"အရ တိုးချဲ့ပညာပေးနည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည့် သင်တန်းပေးခြင်းနှင့်အလည်အပတ်သွားခြင်း-T&V"ကို မိတ်ဆက်ခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းလမ်း၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်များမှာ သုတေသန ပြုခြင်း၊ သင်တန်းပို့ ချခြင်းနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းတို့ အား ချိတ်ဆက်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ ရလဒ်အနေနှင့် ဤနည်းလမ်းသည် သုတေသနပြုခြင်းကို ပြည်တွင်းလိုအပ်ချက်နှင့် အခြေအနေများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ တချိန်တည်းမှာပင် တောင်သူများနှင့် တိုးချဲ့ ပညာပေး ဝန်ထမ်းများအတွက် သင်တန်းများကို စနစ်တကျနှင့် ကြပ်မတ်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ဤနည်းလမ်းသည် ကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်မှုပုံစံ တစ်ခုတည်းအောက်တွင်ရှိခြင်း၊ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုပေါ်တွင် အလေးထားခြင်း၊ အချိန်မှန် ပုံမှန်လှုပ်ရှားမှုများပါဝင်ခြင်း နှင့် တောင်သူနှင့် တောင်သူစိုက်ကွင်းအပေါ်တွင်သာ ရှေးရှုခြင်းတို့ဖြင့် ပုံဖော်နိုင်ပါသည်။ ဤနည်းလမ်းတွင်ပါဝင်သော အရေးပါသည့် အချို့အချို့မှာ ထိုအချိန်က တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်နေသော မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ၏ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်နှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဖော်ပြပါနည်းလမ်းနှစ်ခုလုံးမှာ အချိန်အတူတူလောက်တွင် စတင်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြီး အဖွဲ့အစည်း ပြိုင်ဆိုင်မှုကို အတိုင်းအတာတစ်ခု အထိ မြင်တွေ့နိုင်သည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများနှင့် စီမံကိန်း ဝန်ထမ်းများအတွက် အထောက်အကူဖြစ်သော အသုံးအဆောင်များ (သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ) ပံ့ပိုးပေးသော်လည်း SHY/WTRPမှ တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာစာအုပ်စာတမ်းများ ဖူလုံမှုမရှိပါ။ နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် ကမ္ဘာ့ဘဏ်စီမံကိန်း၏ ဒုတိယအဆင့်အတွက် အတိုးနှုန်းသက်သာသော ချေးငွေကို ရယူနိုင်ရန် အဆင့်သင့်မရှိသေးခြင်းကြောင့် စီမံကိန်းမှာ ရပ်တန့်ခဲ့ရသည်။

အချိန်အတန် ကြာသည့်တိုင် သိသာထင်ရှားသော တိုးချဲ့ပညာပေးရေး မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ချမှတ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးပါ။ မဖြစ်မနေ ပုံမှန် လုပ်ဆောင်နေသော တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းမှာ အရည်အသွေးမြင့် အထွက်နှုန်းတိုးစပါးမျိုးများကို အဓိကထားသည့် "အကျိုးဆောင်တောင်သူ"၏ စိုက်ခင်းတွင် သရုပ်ပြကွက်များ တည်ဆောက်ခြင်းသာလျှင် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်နှင့်အတူ ဓာတ်မြေဩဇာများကို အထူးဈေးနှုန်းဖြင့် ဝယ်ယူဖြန့်ဖြူးခြင်းမှာလည်း ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့ပါသည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများအနေနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာများ ရောင်းချခြင်းဖြင့် အပိုဝင်ငွေ မြောက်မြားစွာ ရရှိနေခြင်းမှာလည်း ရပ်တန့်သွားပါသည်။ ယင်းဓာတ်မြေဩဇာသည် တိုးချဲ့ပေးဝန်ထမ်းက သိပ်အားစိုက်ထုတ်စရာမလိုဘဲ တောင်သူအပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကိုရရှိစေသည့် အာမခံဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

၁၅နှစ်ကျော်ကာလတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီးဌာန/လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် "ခေတ်မီ"စိုက်ပျိုးရေးသုတေသန၊ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် စုပေါင်းပါဝင်သည့်တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းဖြစ်သော စုပေါင်းပါဝင်မျိုးရွေးခြင်းနှင့် တောင်သူသင်တန်းကျောင်း အစရှိသည်တို့နှင့် ထိတွေ့ခွင့်ရရှိခဲ့သော်လည်း ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိအောင် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပေ။

လေ့လာခဲ့သော ကျေးရွာ ၂၂ရွာမှ ရွာ ၂၀တွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းသည် အဓိကအားဖြင့် စာရင်းအင်းအချက်အလက်ကောက်ခံယူရန် သီးနှံရာသီတစ်ခုလျှင် တစ်ကြိမ်ခန့်သာ ရောက်ရှိလာလေ့ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှ ကျေးရွာအများစုတွင် စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများ တစ်ခါမျှမရောက်ရှိသေးသော ကျေးရွာများလည်း ရှိနေသည်။ ကျေးရွာနှစ်ရွာခန့်မှ တောင်သူများကသာ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီး ဌာနမှ ဝန်ထမ်းများ မကြာခဏလာရောက်စေလိုကြောင်း သိရှိရသည်။ ထိုကဲ့သို့ လိုလားသောတောင်သူမှာ အဆိုပါကျေးရွာများ၏ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်နေကျ အကျိုးဆောင်တောင်သူများသာဖြစ်ပါသည်။

ဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်း မြို့နယ်တော်တော်များများတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေး စခန်းများကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ လက်ရှိတွင် ဤစခန်းအများစုမှာ အသက်ဝင်အလုပ်ဖြစ်နေခြင်းမရှိပါ။ ၎င်းတို့အချို့ကို တောင်သူများအတွက်

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ဆိုင်ရာသင်တန်းပေးခြင်း၊ သွင်းအားစုကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် NGO ဝန်ထမ်းများနှင့် တွေ့ဆုံခြင်းများအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည်။

ဝန်ထမ်းများ

လွန်ခဲ့သော နှစ်နှစ်မှ သုံးနှစ်တာကာလတွင် စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော မြို့နယ်များအားလုံးတွင် လစ်လပ်နေရာများအားလုံး ဖြည့်စွက်နိုင်ခြင်းမရှိ သော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းအရေအတွက် မြင့်တက်ခဲ့သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ရရှိသည့်သတင်းအရင်းအမြစ်အရ တိုးချဲ့ ပညာပေးရေး ဝန်ထမ်းအရေအတွက်မှာ သိသိသာသာကွဲပြားမှုများရှိသော်လည်း အချိန်ကာလအရ ၎င်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ သိသာစွာ ပြောင်းလဲမှုများမကြောင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန် ခက်ခဲပါသည်။ ဝန်ထမ်းအရေအတွက် တိုးမြှင့်လာသော်လည်း အချိန်ကာလရည်ကြစွာ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး လုပ်ငန်းကျဆင်းနေခဲ့မှုကို ချိုးဖျက်နိုင်မှု မရှိသေးပေ။

ဇယား ၁ - စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် ၎င်းဆက်ခံခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းများမှ ဝန်ထမ်းအရေအတွက်

ရေးသားပြုစုသူ	ခုနှစ်	ဝန်ထမ်းအရေအတွက် စုစုပေါင်း
စံသိန်း ၂၀၁၀	၁၉၈၈	လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ကော်ပိုရေးရှင်း လက်အောက်မှ ဝန်ထမ်း ၇၄၂၇ ဦး #
Cho, K. ၂၀၀၃	၂၀၀၃	၁၁,၀၈၁ ဦး
စံသိန်း ၂၀၁၀	၂၀၀၇	၇၃၅၈ ဦး စုစုပေါင်း တရားဝင်ချမှတ်ဦးရေ ၈၈၉၂ ဦး
စံသိန်း ၂၀၁၀	၂၀၀၉/၁၀	၅၅၉၅ ဦး
IFAD ၂၀၁၃	၂၀၁၁/၁၂	၃၅၁၃ ဦး

နှိုင်းယှဉ်ချက်အရ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ အနှိမ်ပိုင်းရာထူးနေရာများတွင် အမျိုးသမီးဦးရေမြင့်မားခြင်းမှာ ကျားမတန်းတူညီမျှမရှိကြောင်း ဖော်ပြနေခြင်းမဟုတ်ပဲ ယင်းမှာ လက်ထပ်ပြီး စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ဆင်း ဇနီးမောင်နှံများ (ရေဆင်းတက္ကသိုလ် ကျောင်းဆင်းများတွင် စုံတွဲများ အများအပြားရှိနေသည်) ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော နည်းလမ်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ဇနီးဖြစ်သူသည် အာမခံချက်ရှိသော အစိုးရဝန်ထမ်းအလုပ်ကို ဝန်ထမ်းအိမ်ရာနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာခံစားခွင့်များဆိုင်ရာ အထောက်အကူများရရှိနိုင်ခြင်းစသည့် အခြားသော အခွင့်အလမ်းများ ရရှိနိုင်သောကြောင့် လုပ်ခလစာနည်းပါးသော်လည်း သည်းခံ၍ လုပ်ကိုင်ကြပြီး အခြားတစ်ဖက်တွင် ခင်ပွန်းဖြစ်သူက လုပ်ခလစာမြင့်မား၍ အလုပ်အကိုင်အာမခံချက်နည်းသော ပုဂ္ဂလိကနှင့် NGO ကဏ္ဍတို့တွင် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေကြသည်။

ပို၍အားထားနိုင်သော နောက်ဆုံးရအချက်အလက်များကို ဇယား ၂ တွင် ဖော်ပြပေးထားသည်။ မြို့နယ်များမှ ကျေးရွာများနှင့် ကျေးရွာအုပ်စု အရေအတွက်အပြင် စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သည့် မြို့နယ်(၆)မြို့စလုံးမှ ဝန်ထမ်းအရေအတွက်အမှန်ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား ၂ - ၂၀၁၅ခုနှစ်အစောပိုင်းတွင် ကောက်ခံခဲ့သော မြို့နယ်ခြောက်မြို့နယ်မှ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ ဝန်ထမ်းဦးရေ

မြို့နယ်	သတ်မှတ်ထားသော ဝန်ထမ်းဦးရေ	အမှန်တကယ် ခန့်အပ် ထားသော ဝန်ထမ်းဦးရေ	ကျေးရွာအုပ်စု အရေ အတွက်	ကျေးရွာအရေအတွက်
ဘိုကလေး	၃၉	၁၅	၇၁	၅၇၅
မော်လမြိုင်ကျွန်း	၃၉	၂၆	၁၀၈	၆၆၂
ရေနံချောင်း	၃၁	၂၅	၂၉	၁၄၅
မလှိုင်	၃၉	၂၃*	၅၂	၂၄၇
ဆီဆိုင်	၂၄	၁၆	၁၃	၃၃၈
ကလေး	၃၉	၃၅**	၂၅	၂၅၇

ကိုးကားချက်များ - စံသိန်း ၂၀၁၅၊ ကျေးရွာများနှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအရေအတွက်များအား ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာန၏ တရားဝင် ဝက်ဘ်ဆိုက်မှ ထုတ်နုတ်ထားသည်။

* ဝန်ထမ်း(၅)ဦးအား မျိုးသစ် ထုတ်လုပ်ခြင်းအတွက် ရွှေတောင်မျိုးစေ့ဘဏ်သို့ စေလွှတ်ထားသည်။
 ** ဝန်ထမ်း(၄)ဦးအား ကလေးစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသို့ တာဝန်အသီးသီးနှင့် တရားဝင် စေလွှတ်ခန့်အပ်ထားသည်။
 # လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ကော်ပိုရေးရှင်းရှိ ဝန်ထမ်းစုစုပေါင်းမှာ ၂၄,၀၅၆ ဦးဖြစ်ပြီး ဝယ်ယူရေးနှင့်ဖြန့်ဖြူးရေး ဌာနစိတ်တွင် စုစုပေါင်း ၁၁,၁၀၂ ဦးရှိသည်။

မြို့နယ်များအားလုံးတွင် အမှန်တကယ်ရှိနေသော ဝန်ထမ်းဦးရေမှာ သတ်မှတ်ထားသော ဝန်ထမ်းအရေအတွက်အောက် သိသိသာသာ လျော့နည်းနေသည်။ ထို့ပြင် မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာ/ကျေးရွာအုပ်စုအရေအတွက်နှင့် ဝန်ထမ်းအရေအတွက်သည် အပြန်အလှန် ဆက်စပ်မှုမရှိပါ။ ဥပမာအားဖြင့် ကျေးရွာနှင့် ဝန်ထမ်းအချိုးသည် ရေနံချောင်းတွင် ၅.၈ရှိပြီး ဘိုကလေးတွင် ၃၈.၈ရှိသည်။ ရေနံချောင်းတွင် လမ်းကြမ်းပြီး ဘိုကလေးတွင်မူ ကျေးရွာတော်တော်များများကို လေ့ဖြင့်သာ သွားရောက်နိုင်သည်။

ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော အိမ်ထောင်စု ပျမ်းမျှ ၅၀ ရှိသည်ဟု ယူဆပါက ရေနံချောင်းမှ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးသည် အနီးစပ်ဆုံး လယ်သမား ၃၀၀ကို တာဝန်ယူရမည်ဖြစ်သည်။ ဤတွက်ချက်မှုတွင် မြို့နယ်ရုံးရှိ ကွင်းဆင်း ဝန်ထမ်းများအားလုံး တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း တွင် လက်တွေ့ ပါဝင်မှုမရှိသည့်အချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်းမရှိသေးပါ။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ မြို့နယ် ဦးစီးမှူးမှာ ရေးရာကော်မတီ တော်တော်များများ၏ အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်နေပြီး သက်ဆိုင်ရာအစည်းအဝေးများအားလုံးကို တက်ရောက်ရသည်။ သတ်မှတ် အင်အားပြည့်အောင် ဖြည့်စွက်ထားသော ဝန်ထမ်းအနည်းစုတွင်လည်း သတ်မှတ်ထားသော အရည်အချင်းနှင့် မပြည့်မီသောသူများ ပါဝင်နေသည်။

လျာထားသုံးငွေစာရင်း

လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ ခွင့်ပြုသုံးငွေစာရင်း(ဘတ်ဂျက်)ကို အပိုင်းနှစ်ပိုင်းခွဲခြားနိုင်သည်။ စီမံခန့်ခွဲမှု(လက်ငင်းလည်ပတ်မှု)နှင့် စီမံကိန်း (ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု) အပိုင်းတို့ ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ မှ ၂၀၁၁ခုနှစ်၊ သုံးနှစ်အတွင်းတွင် ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာနနှင့် ရေအရင်းအမြစ်အသုံးချရေး ဦးစီးဌာနတို့သည် စီမံကိန်း/ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု လျာထားငွေစုစုပေါင်း၏ ၉၇ ရာခိုင်နှုန်းကို ရရှိခဲ့ပြီး စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် ၎င်းတွင် ဝန်ထမ်းအမြောက်အမြားရှိနေသော်လည်း စီမံခန့်ခွဲမှု/လက်ငင်းလည်ပတ် လျာထားငွေ၏ အလွန်နည်းပါးသော ၆ရာခိုင်နှုန်းကိုသာ ရရှိခဲ့သည်။ (JICA ၂၀၁၃)

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများအနေနှင့် အတိတ်တွင် ဌာန မှ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် ယာဉ်ကဲ့သို့သော ပံ့ပိုးမှုများကို ရရှိခဲ့သော်လည်း ခရီးသွားလာရေးနှင့် နေ့စဉ်အသုံးစရိတ်အတွက် လျာထားငွေ(ဘတ်ဂျက်)မှာ အလွန်နည်းပါးနေပါသည်။ ကိုယ်ပိုင် မော်တော်ဆိုင်ကယ်သုံးစွဲခြင်း အတွက် ပြန်လည်ထုတ်ယူရရှိသော အခကြေးငွေမှ လုံလောက်မှုမရှိပါ။ တာဝန်အရ ခရီးသွားလာခြင်း("ခရီးစားရိတ်-TA" နှင့် "နေ့တွက်အသုံးစားရိတ်-DSA"ဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲခြားသတ်မှတ်ထားသည်)အတွက် ခွင့်ပြုငွေသည် ကုန်ကျစရိတ်ကာမိသည့်တိုင်အောင် ဝန်ထမ်းများအား ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ချင်လာအောင် လုံလောက်သော လှုံ့ဆော်မှုတစ်ရပ်တော့မဟုတ်ပါ။ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မှာ ခရီးစားရိတ်ကို ဝန်ထမ်းများအားလုံးကို တစ်ပြေးညီခွဲဝေပေးခြင်း သို့မဟုတ် 'အလုပ်ကြိုးစားသော' ဝန်ထမ်းကို ဘောက်ဆူးပေးခြင်းမျိုးသာ ဖြစ်သည်။

မြို့နယ်ရုံးများက ရှင်းလင်းဖော်ပြသည်မှာ ၎င်းတို့သည် ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများအတွက် တောင်းဆိုထားသော လျာထားငွေ(ဘတ်ဂျက်)၏ ၅၀ မှ ၇၀ရာခိုင်နှုန်းအထိသာ ပုံမှန်အားဖြင့် ရရှိလေ့ရှိကြသည်။ ဤ မမျှတသော ဘတ်ဂျက်ငွေခွဲဝေပုံပတ်သက်၍ ဌာနအတွင်းတွင် ဝေဖန်မှု ရှိနေသော်လည်း အများရှေ့ထုတ်ဖော်ဆွေးနွေးခြင်းမရှိသဖြင့် လျာထားငွေ ခွဲဝေချထားမှုမှာပွင့်လင်းမြင်သာမှု မရှိပါ။

စီမံခန့်ခွဲမှု

မကြာသေးမီက နိုင်ငံရေးအပြောင်းအလဲများရှိခဲ့သော်လည်း ဌာနတွင်းမှ စီမံခန့်ခွဲပုံစံသည် အခြေခံအားဖြင့် ပြောင်းလဲမှုမရှိဘဲ အထက်မှအောက်သို့ စီမံမှုစနစ်ဖြင့်သာ ရှိနေသေးသည်။ ထို့ပြင် တန်ဖိုးဖြင့် ဝင်ငွေကောင်းသီးနှံများမှာ ဆက်လက်လျစ်လျူရှုလျက် ဆန်စပါးထုတ်လုပ်မှုမှာ အဓိက ဦးစားပေးအနေနှင့်သာ ရှိနေသေးသည်။

"သာမန်တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း"ကိုလုပ်ကိုင်နေသေးသော်လည်း၊ သရုပ်ပြကွက်များသည် အဆင့်မြင့်အရာရှိများ မြို့နယ်သို့လာရောက် လည်ပတ်သောအခါတွင် "အလှူပြ"အဖြစ်သာ အသုံးပြုသည်။ အတွေ့အကြုံရှိပြီးသား မြို့နယ်ဦးစီးမှူးများသည် ရာသီအစဉ်ပင် ဤကဲ့သို့သော အလှူပြအကွက်များအား အရာရှိများအကြိုက် ခန့်မှန်း၍ မြို့လယ်ခေါင်နှင့်နီးသော၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး လွယ်ကူချောမွေ့သော နေရာများ တွင် ပြင်ဆင်လုပ်ဆောင်ထားလေ့ရှိကြသည်။ ဤကဲ့သို့ အလံများ၊ ဆိုင်းဘုတ်များနှင့် အမှတ်အသားပြုထားသော သရုပ်ပြကွက်များကို နိုင်ငံအနှံ့ တွေ့မြင်နိုင်သည်။ လာရောက်လည်ပတ်ကြည့်ရှုသည့် အရာရှိကြီးများအကြိုက်နှင့် ကိုက်ညီမည်ဟု မျှော်မှန်းလျက် ဥပမာအားဖြင့်- သရုပ်ပြ လယ်ကွက်တစ်ကွက်တွင် ပြည့်ထောင်စုအဆင့် အစိုးရအရာရှိ နံပါတ်အတွက် စပါးအမျိုး (က) ကို စိုက်ပျိုးပြသထားပါက အနီးအနားရှိ အခြား လယ်ကွက်တွင် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်ရှိ အစိုးရအရာရှိ နံပါတ် ၂အတွက် စပါးအမျိုး (ခ)ကို စိုက်ပျိုးပြသထားမည်ဖြစ်သည်။

လုပ်ဆောင်ချက်များအား စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်ရန် လျာထားငွေဘတ်ဂျက်များသည် တိကျသော အတိုင်းအတာရှိရန် မလွဲမသွေလိုအပ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိ ဖြစ်နေသော ထိန်းချုပ်မှုများသည် ၎င်းတို့၏တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရန် ပံ့ပိုးခြင်းမရှိသဖြင့် ဝန်ထမ်းများကို အလွန်အမင်း စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းစေပါသည်။ မြို့နယ်ဦးစီးမှူးသည် မျိုးစေ့/ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးခြင်း("မျိုး/ထွန်") အတွက် လျာထားဘတ်ဂျက်ငွေများ (မြို့နယ်တော်တော်များများတွင် အလွဲသုံးစားမှုအမျိုးမျိုးကြောင့် ဖျက်သိမ်းခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်)ကို ဆက်လက်ရရှိပြီး မျိုးပွားလုပ်ငန်းစတင်သည်အခါ မျှော်မှန်းအထွက်နှုန်းအောက်လျော့ကျစေသော ဆိုးရွားသည့် ရာသီဥတုအခြေအနေ သို့မဟုတ် အဖျက်ရောဂါပိုး ပြဿနာများအတွက် တာဝန်ခံရသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လျာထားငွေမှာ လုံလောက်သည်ဟု ယူဆသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အချိန်တော်တော်များများတွင် မြို့နယ်ဦးစီးမှူးသည် မြို့နယ်အဆင့် အစည်းအဝေးများတွင် တက်ရောက်ပါဝင်ရပြီး နောက်တစ်ဆင့်မြင့်သော အုပ်ချုပ်ရေး အစည်းအဝေးများလည်း တက်ရောက်ရပြီး အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဌာန(GAD)၏ အကြီးအကဲ သို့မဟုတ် အခြား အဆင့်မြင့်အရာရှိများ မြို့နယ်သို့ လာရောက်လည်ပတ်ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခြင်းတို့တွင် အတူလိုက်ပါရသည်။

နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းရှိ မြို့နယ်များကို ၎င်းတို့၏ စီးပွားရေး/စိုက်ပျိုးရေး အရေးပါမှုနှင့် အလားအလာအရ A၊ B၊ C ဟူ၍အဖွဲ့များခွဲထားသည်။ "A"အဆင့် မြို့နယ်၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန မြို့နယ်ဦးစီးမှူးသည် "C"အဆင့် မြို့နယ်ရှိ ၎င်း၏လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ထက် ရာထူးအဆင့်မြင့်ကို ဖြည့်စွက်တာဝန်ထမ်းဆောင်ရပါသည်။ မြို့နယ်၏ အဆင့်မြင့်များသည် မြို့နယ်တစ်ခုအတွင်း "ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ အထူးပြုပညာရှင်များ(Subject Matter Specialist-SMS)" ခန့်အပ်ထားရှိခြင်း ရှိ/မရှိကို ဖော်ပြနေသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ မျိုးစေ့ သီးနှံကာကွယ်ရေးနှင့် မြေအသုံးချရေးဌာနခွဲများမှ သက်ဆိုင်ရာအထူးပြုပညာရှင်များကို ဆိုလိုသည်။ အထူးပြုပညာရှင်များမရှိသော မြို့နယ်များတွင် ထောက်ပံ့မှုပြု ဝန်ထမ်းများသည် ခရိုင်အဆင့်တွင် အထူးပြုပညာရှင်၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးရသည်။

နည်းပါးသော လုပ်ခလစာကြောင့် မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုမှာ တော်သင့်ရုံမျှသာရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဝန်ထမ်းအများစုသည် အပိုဝင်ငွေရလုပ်ငန်း တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပိုလုပ်နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဘွဲ့ရလူငယ်များအား စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၌ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရန် အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော အလုပ်အကိုင်အာမခံချက် အပြင် အခြားနေရာတွင် လစာပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်ရရှိနိုင်ရန် လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံရယူခြင်းဖြစ်သည်။ NGO/မိတ်ဖက်များ၏ စိုက်ပျိုးရေး

အတွေ့အကြုံနောက်ခံရှိသော ဝန်ထမ်းများသည် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနတွင် စတင်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ လုပ်အားခနည်းသော်လည်း အာမခံချက်ရှိသော လစာနှင့် တော်သင့်ရုံလုပ်အားပမာဏတို့သည် အချို့ဝန်ထမ်းများကို ဆွဲဆောင်နိုင်ကောင်း ဆွဲဆောင်နိုင်မည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနတွင် ဝင်ရောက် လုပ်ရန် အကြောင်းရင်းခံနောက်တစ်ခုမှာ အစိုးရလစာလက်ခံရရှိလျက် ပညာသင်သွားရောက်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ ရောက်ဖူးရန်ဖြစ်နိုင်ချေရှိခြင်းနှင့် ခေတ်ဟောင်းအတွေးအခေါ်အရ အစိုးရအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ခြင်းမှာ ဂုဏ်ယူစရာ အဖြစ်ယူဆနေခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဧပြီလအစောပိုင်းတွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသို့ ဒုတိယအကြိမ်ရောက်ရှိစဉ်က- မြို့နယ်ဦးစီးမှူးများသည် သရုပ်ပြကွက်များကို ဖြည့်စွက်လုပ်ဆောင်ရန် ဆန္ဒရှိပါက တိုင်းဒေသအဆင့်တွင် ဖြည့်စွက်ရန်ပုံငွေ(ဘတ်ဂျက်)လျှောက်ထားနိုင်ကြောင်း အခိုင်အမာ သိရှိခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ဤကဲ့သို့သော လျှောက်ထားမှုများမှာ ရှားပါသည်။ စစ်မှန်သော တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို အထက်လူကြီးမှ သတိပြုမိခြင်း သို့မဟုတ် အသိအမှတ်ပြုခြင်းမရှိပါက ဝန်ထမ်းများ၏ စိတ်အားထက်သန်မှုအစစ်အမှန်ကို တွေ့ရှိနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။

ဂုဏ်သိက္ခာ

အရင်းအမြစ်ရှားပါးမှုနှင့် အထက်မှအောက် စီမံခန့်ခွဲမှုပုံစံအပြင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ တတိယ အဓိက ပြဿနာမှာ အတိတ်ကောင်းခဲ့သည် များနှင့်ချိန်ထိုးကြည့်ပါက ဌာနနှင့် တောင်သူလူထုအကြား မယုံကြည်မှုများ အစဉ်တစိုက် မြင့်မားနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာလူထုအများစုသည် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနကို အထောက်အကူပြုသော အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် မမြင်ကြဘဲ တောင်သူ အကျိုးစီးပွားထက် အစိုးရအကျိုးကိုသာ လုပ်ဆောင်ပေးနေသည်ဟု ယူဆထားကြသည်။ ဘုံကလေးမှ လယ်သမားကြီးတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်တစ်ခုမှာ "စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းတွေက ကျွန်တော်တို့ ရွာကို လာကြည့်စရာမလိုပါဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးက စည်မျှင်စည်းကမ်းတွေကို အကုန်လိုက်နာကြတာပဲ"ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ယုံကြည်မှုမရှိခြင်း ကြီးထွားရသည့် အခြားအကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာ တောင်သူစိုက်ကွင်းများတွင် မျိုးစေ့ပွားများခြင်းဖြစ်သည်။ ဗျူရိုကရက်ဆန်သော လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် စွန့်စားရန်ခဲချေများရှိနေသော်လည်း မြို့နယ်ဦးစီးမှူးများသည် ယင်းလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေခြင်းဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် တောင်သူများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် အတွေ့အကြုံနည်းပါးသကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ ရုပ်ပုံအဆင်ပြေရာ အကျိုးအမြတ်များရရှိရေးကိုသာ ပထမဦးစားပေးအဖြစ်ထားရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ ရလဒ်အားဖြင့် သတိမှတ်စံချိန်ကို မသိသည့်အရည်အသွေးနိမ့် မျိုးစေ့များကိုသာ ရရှိခဲ့သည်။ ဤဌာနနှင့် တောင်သူဆက်ဆံရေးတွင် အပေါင်းလက္ခဏာဆောင်သော ပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်လာရန်မှာ ရေရှည်အဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက်ချက်များ လိုအပ်ပြီး တစ်နည်းအားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သော မူဝါဒရေးရာအခင်းအကျင်းပေါ်တွင်လည်း မူတည်နေပါသည်။

စပါးမျိုးသစ်ဖြစ်သော "ပုလဲသွယ်" သည် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန မြို့နယ်အဆင့် ဝန်ထမ်းများ၏ စိတ်ဓာတ်ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သကဲ့သို့ ဌာနနှင့် တောင်သူအကြား အပြန်အလှန်ယုံကြည်ခြင်း မြင့်တက်ရေးအတွက်လည်း အကျိုးမဖြစ်ထွန်းပါ။ လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနသည် ဤစပါးမျိုးကို ဝယ်ယူလိုသော တောင်သူကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်ရန် မြို့နယ်ရုံးများကို ဖိအားပေးလျက်ရှိသည်။ စပါးစိုက်ပျိုးသည် ဧရိယာအရ ဤစပါးမျိုးအတွက် ခွဲတမ်းမှာ အတော်မြင့်မားနေပြီး အပူပိုင်းဇုန်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ဝန်ထမ်းများသည် ဤစပါးမျိုးကို ဝယ်ယူရန် ဆန္ဒရှိသော လယ်သမားများကို ရှာဖွေရန် အတော်ပင်ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ကြရသည်။

၄.၁.၂ မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေး ဦးစီးဌာန (LBVD)

မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေး ဦးစီးဌာနသည် မြို့နယ်အဆင့်တွင်လည်း ရှိနေပြီး ဝန်ထမ်းအရေအတွက် နည်းပါးသော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ ဝန်ထမ်းဦးရေထက် တိုးလာနေသည်။ ၎င်းတွင် လျာထားသုံးငွေ နည်းနည်းနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များမှာ များများစားစားမရှိပါ။ တိမွေးကုဦးစီးဌာနသည် မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်၏ ကျန်းမာရေး၊ မွေးမြူရေး တိရစ္ဆာန်များနှင့် ကြက်များအတွက် ကာကွယ်ဆေးများ ပံ့ပိုးပေးခြင်းတို့ကို အာရုံထားပြီး အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ပြုစုကုသခြင်းနှင့် ရောဂါရှာဖွေခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ပေးသည်။

ပုံမှန်အားဖြင့် ဌာနသည် ရောဂါဖြစ်ပေါ်မှုစောင့်ကြည့်ခြင်းကို တာဝန်ယူရပါသည်။ သားသတ်လုပ်ငန်းများအတွက် လိုင်စင်ချထားခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် ကို ကြီးကြပ်ရပြီး၊ ယင်းအားဖြင့် တိုင်းဒေသတွင်းနှင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်သည့် တိရစ္ဆာန်များသယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းအတွက် ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းဥပဒေများ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကိုလည်း ကြီးကြပ်ပေးရပါသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသို့ တိရစ္ဆာန် အမြောက်အမြား တရားမဝင်တင်ပို့ခြင်းများကြောင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးမှာ အတော်ပင်အားနည်းနေပါသည်။

တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေးအပိုင်းတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် ဌာနသည် ရွာသူရွာသားများအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးပြီး ကာကွယ်ဆေးထိုးပေးခြင်းအစီအစဉ် များနှင့် အခြားကြိုတင်ကာကွယ်ရေး လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားပြောနိုင်ငံများမှ တိရစ္ဆာန်အကျိုးပြု အဖွဲ့အစည်းများ၏ အမည်နာမမှ ယူ၍ ဤလုပ်ငန်းပုံစံကို "ကြက်ခြေပြာ"ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ မိတ်ဖက်တော်တော်များများသည် ဤချဉ်းကပ်နည်းလမ်းကို ယူသုံး၍ "ကျေးရွာ/လူထု တိရစ္ဆာန် ကျန်းမာရေးလုပ်သားများ"လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းတွင် ဦးစီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ပြီး သင်တန်းသားများအား သင်တန်းဆင်းလက်မှတ်များ ထုတ်ပေးပြီး နောက်ပိုင်း လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် အကူအညီများကို ဖြည့်ဆည်းပေးသည်။

တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်းတွင် ဦးစီးဌာနသည် လုံလောက်မှုမရှိသော်လည်း သားဖောက်ခြင်းနှင့် ရှေးချယ်သတ်မှတ်ထားသော အချို့ ဒေသများတွင် မေထုန်မဲ့သားစပ်ခြင်းကို ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်ပေးသည်။ ဝက်နှင့်စားမြို့ပြနယ်တွင်ပါအချို့ တို့အတွက် "ပြည်ပမျိုးကောင်းများ" ဝယ်ယူခြင်းကိုလည်း ကူညီပေးသော်လည်း တစ်ပိုင်တစ်နိုင်လုပ်ကိုင်သော မွေးမြူရေးခြံများအတွက်မူ ထိရောက်မှုမှာ သိပ်မသိသာလှပါ။ မွေးမြူရေးသမား တော်တော်များများကလည်း မျိုးကောင်းများသည် အစာကောင်းကောင်းကျွေးရန် လိုအပ်ကြောင်း သိထားကြပြီး ၎င်းတို့သည် တိရစ္ဆာန်များကို ငွေစုခြင်းကဲ့သို့ အရည်အသွေးထက် အရေအတွက်ကို ဦးစားပေးသည်။

တိမွေးကု မြို့နယ်ဦးစီးမှူးတော်တော်များများသည် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် မွေးမြူခြင်းအတွက် တိရစ္ဆာန် အာဟာရပြည့်ဝရေးသည် မျိုးစပ်ခြင်းထက် ပို၍အရေးကြီးကြောင်း သတိထားမိကြသည်။ သို့သော် ဌာနသည် စိုက်ပျိုးရေးဆန္ဒရှိသော လယ်သမားအနည်းငယ်ခန့်မျှ ကို နာပီယာ(Napier)မြက်ကို မျိုးပေးရန်အတွက် မတတ်နိုင်ပါ။ အပူးပိုင်းဇုန်မှ ကျေးရွာအချို့တွင် နံစားပြောင်းကို တိရစ္ဆာန်အစာအဖြစ် စိုက်ပျိုးကြသည်။

သီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးတို့အကြား ခွဲခြားထားခြင်းသည် ခေတ်မရှိတော့ပါ။ ယခုကဲ့သို့ ခွဲခြားထားခြင်းအတွက် ရရှိလာသော ဆိုးကျိုးများမှ တစ်ခုမှာ တိရစ္ဆာန်အစာအတွက် စိုက်ပျိုးခြင်းကို အခြားအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့၏ တာဝန်အဖြစ်သဘောထားကာ မည်သည့်အပိုင်းကမှ ကောင်းစွာ ထိန်းသိမ်းလုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိတော့ခြင်း ဖြစ်သည်။

တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်းကို ကုသခြင်းအပိုင်းနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်းအားဖြင့် ရရှိသည့် ဆိုးကျိုးမှာ တိရစ္ဆာန်ဆရာဝန်များသည် သားဖောက်ခြင်း နှင့်ပတ်သက်၍ ဗဟုသုတရှိသော်လည်း များသောအားဖြင့် တိရစ္ဆာန်အစာအတွက် စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် တိရစ္ဆာန်၏ အာဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ လုံလောက်သော အသိမရှိကြပါ။ အောက်ဖော်ပြပါ ဥပမာတွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

အပူပိုင်းဇုန်တွင် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်းသည် စီးပွားရေးအတွက် အရေးပါမြင့်မားပါသည်။ သီးနှံပင် အကြွင်းအကျန်များကို မွေးမြူထားသော တိရစ္ဆာန်များအားကျွေးကြပါသည်။ ၎င်းသီးနှံပင်အကြွင်းအကျန်များနှင့်အတူ ယူရီးယားထည့်ကျွေးခြင်းအားဖြင့် ရိုးရှင်းပြီး အကုန်အကျစရိတ် သက်သာရှိသောမက တိရစ္ဆာန်အစာ၏ အစာကြေလွယ်ခြင်းနှင့် "ပရိုတိန်းမပါသော နိုက်ထရိုဂျင် (NPN)"ကို တိရစ္ဆာန်များ တိုးမြှင့်စားသုံးနိုင်ခြင်းတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ယူရီးယားကို သင့်တော်သောဈေးနှုန်းများဖြင့် အဆင်သင့်ဝယ်ယူရရှိနိုင်ပါသည်။

ကြက်/ဘဲမွေးမြူခြင်းတွင် ယေဘုယျ ခန့်မှန်းချက်အရ ရာသီအပြောင်းအလဲအပေါ်မူတည်၍ ကြက်/ဘဲ ဆယ်ကောင်ပေါက်လျှင် ခုနှစ် ကောင်ခန့် ရှင်ကျန်နိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာအနေအထားအရ ဤနှုန်းထားသည် လက်ခံနိုင်စရာဖြစ်ပါသည်။

ကျွဲ၊ နွား သားပေါက်ခြင်းတွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် အရွယ်ရောက်ပြီး ကျွဲ၊ နွားတစ်ကောင်သည် သုံးနှစ်လျှင် သားပေါက်နှစ်ကောင်ခန့် ဖွားနိုင်ခြင်းသည် တိရစ္ဆာန်အတွက် အာဟာရအဆင့် နိမ့်ကျနေသည်ကို ဖော်ပြနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ထွန်ယက် စိုက်ပျိုးခြင်းတို့အတွက် အသုံးပြုသော ကျွဲ၊ နွားတစ်ရည်းမှလွဲ၍ ကျန်သောနွားများမှာ ငွေရန်အတွက်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အာဟာရမပြည့်ဝသော တိရစ္ဆာန်ကောင်ရေများ မွေးခြင်းထက် အာဟာရပြည့်ဝစွာကျွေးထားသော အကောင်ရေနည်းနည်းက ပိုမိုစီးပွားဖြစ်ကြောင်း တောင်သူများ နားလည်လက်ခံလာရေးမှာ အချိန်အတော်ယူရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ပါသည်။

တိမွေးကုဌာနမှ ပံ့ပိုးပေးသောတိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းသည် အလွန်အကျွံအသတ်ရိပြီး ၎င်း၏ အဓိက အလေးထားမှုမှာ ကုသရေးအပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ဝက်သားပေါက် မွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် ဘဲဥထုတ်လုပ်ခြင်းမှ လွဲ၍ မွေးမြူရေးလုပ်ဆောင်ချက် တော်တော်များများသည် ဈေးကွက် ဦးစားပေးမဟုတ်ပါ။ တိရစ္ဆာန် အကြီးအကျယ်မွေးမြူခြင်းတွင် မြို့ပြစားသုံးသူများကိုပစ်မှတ်ထားသော နို့နှင့်နို့ထွက်စားသောက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ကန်ထရိုက်လယ်ယာစနစ်ဖြင့် CPကြက်မွေးမြူခြင်း တို့သာတွေ့ရပါသည်။

အပူပိုင်းဒေသတွင် တိမွေးကုဌာနသည် တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့၏ ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုဖြင့် အသေးစားထောက်ပံ့မှုကို အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါသည်။ ၎င်းမှာ မြေယာမဲ့တောင်သူများသည် ဆိတ်သားပေါက်များကို ဝယ်ယူရန် ထောက်ပံ့ငွေရယူနိုင်ပြီး နောက်တစ်နှစ်တွင် တူညီသော ဆိတ်အကောင်ရေကို ပြန်လည်အပ်နှံနိုင်ရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းဆိတ်များကို အခြားသူတစ်ဦးထံသို့ လွှဲပြောင်းနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမြို့နယ်ရုံးများ အပြည့်အဝတည်ထောင်ပြီးသည်အထိ မြို့နယ်အချို့တွင် တိမွေးကုဌာနသည် "မြစ်မီးရောင် စီမံကိန်း" (အောက်တွင်ကြည့်ပါ)အတွက်လည်း တာဝန်ယူရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တိမွေးကုဌာနနှင့် ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန နှစ်ခုလုံးသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုတည်း၏အောက်တွင် ရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

တိမွေးကုဌာနသည်စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနကဲ့သို့ ဖွဲ့စည်းပုံ အပြောင်းအလဲများကို မရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသေးပါ။ တိမွေးကုဌာန၏ လုပ်ဆောင်ချက် များသည် လက်ရှိ ရှိနေသော တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး စနစ်များအရ လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရှိနေပါသည်။ သို့ရာတွင် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး၏ စီးပွားရေးအရ အရေးပါမှုသည် သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ နောက်တွင် နောက်ကျကျန်နေပါသည်။

၄.၁.၃ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန (DRD)

၂၀၁၃ ခုနှစ်အထိ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန (DRD)သည် နယ်စပ်ဒေသနှင့် တိုင်းရင်းသား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ခဲ့ပြီး အဓိကအားဖြင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ ဥပမာအားဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားရရှိရေး၊ ရေနှင့် သန့်ရှင်းရေး၊ လမ်း၊ တံတားနှင့် ကျောင်းအဆောက်အအုံများ စသည်တို့တွင် တာဝန်ယူရပါသည်။

၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် ဌာနမှ မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဝန်ကြီးဌာန (MoLFRD)၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သွားခဲ့ပြီး ဝန်ကြီးဌာန၏ အမည်မှာလည်း ပြောင်းလဲသွားခဲ့ရပါသည်။ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနသည် ဝန်ကြီးဌာနမှာ တာဝန်ယူရသည့် ကဏ္ဍများမှ နှစ်ခုအတွက် တာဝန်ယူပေးရသည် (MoLFRD၊ ၂၀၁၄)

- ကျေးလက် လမ်း၊ တံတားများ၊ ရေနှင့် သန့်ရှင်းရေး၊ ကျေးလက်မီးလင်းရေးနှင့် နေအိမ်များ ပါဝင်သော ကျေးလက်အခြေခံ အဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှင့်
- ရပ်ရွာကဦးဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအားဖြင့် ကျေးလက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် ဝင်ငွေတိုးမြှင့်စေခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၄ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ဝန်ကြီးဌာနသည် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်၍ ရည်ရွယ်ချက်ကြီးမားသော မဟာဗျူဟာ မူဘောင်ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးဌာနကို ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ထိရောက်စွာ စုစည်းလုပ်ဆောင်မည့် အဓိက အဖွဲ့အစည်း အဖြစ် ပြုပြင်အဆင့်မြှင့်တင်ထားကြောင်း ပေါ်လွင်ပါသည်။ မကြာသေးမီက "မြန်မာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီ - Myanmar International Cooperation Agency (MICA)"ကို ဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး "နိုင်ငံတကာနှင့် ပြည်တွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် ကုန်သွယ်မှုကို မြှင့်တင်ရန်" ဖြစ်ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်း၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကုန်သွယ်ရေး၊ အအေးခန်းသိုလှောင်ရုံများနှင့် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အခြေခံအဆောက်အအုံကဏ္ဍများ အတွက်ဖြစ်ပါသည်။

တူညီသော စီမံချက် ၃ခုကို ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ကြီးမားသော အကျိုးသက် ရောက်မှုဖြစ်စေခဲ့သည် (သမာရိုးကျ အခြေခံအဆောက်အအုံ လုပ်ဆောင်ချက်များ မပါဝင်ပါ) -

- ရပ်ရွာဦးဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်း (ကမ္ဘာ့ဘဏ် - WBမှ ငွေကြေးထောက်ပံ့ထားသည်) - မြို့နယ်၁၅ခုမှ ကျေးရွာတိုင်းတွင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြီး ရပ်ရွာမှ ဖော်ထုတ်သော ကျေးလက် အခြေခံ အဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများနှင့် ဝင်ငွေတိုးမြှင့်ခြင်း လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် ဒေါ်လာ ၃၀,၀၀၀နှင့် ညီမျှသော ပမာဏကို ကျေးရွာထံပေးအပ်ခဲ့သည်။
- ကျေးလက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု တိုးတက်ရေး စီမံကိန်း (အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် - ADB မှ ထောက်ပံ့သည်) - ကျေးရွာ အခြေခံအဆောက်အအုံအတွက်သာဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းနှင့်အတူ

- မြစ်မီးရောင် ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်း (EVDP၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရမှ ထောက်ပံ့သည်) - ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် မြို့နယ်ပေါင်း ၁၃၀ရှိ ကျေးရွာပေါင်း ၁၅၀တွင် ရှေ့ပြေးလုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော မြို့နယ်(၆)မြို့နယ်တွင် ကျေးရွာအနည်း၌သာ မြစ်မီးရောင်စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကျေးရွာများကို ထပ်မံရွေးချယ်ခဲ့သည်။ အခြေခံမူမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၀,၀၀၀နှင့် ညီသော ငွေပမာဏကို လည်ပတ်ရန်ပုံငွေအဖြစ် ကျေးရွာသို့ ပေးအပ်မည်ဖြစ်ပြီး ရွေးချယ်တင်မြှောက်ထားသော အဖွဲ့ဝင် ဂဠုန်းမှ ၁၁ဦးအထိပါဝင်သော ကော်မတီသည် ရန်ပုံငွေကို စီမံခန့်ခွဲ၍ ကျေးရွာအိမ်ထောင်စုများမှတစ်ဆင့်လှူဒါန်းသော ငွေချေးခွင့်လျှောက်လွှာများကို စိစစ်ဆုံးဖြတ်ကြမည်ဖြစ်သည်။

စစ်တမ်းကောက်ယူချိန်တွင် အဖွဲ့သည် ရေနံချောင်းမှ မြစ်မီးရောင်စီမံကိန်း စတင်နေသော ကျေးရွာတစ်ရွာသို့ သွားရောက်ခဲ့သည်။ ရွေးချယ်ခံရသော ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များသည် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာန/ တိမွေကု ဦးစီးဌာနတို့မှ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းကို ခံယူကြရပြီး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌကို ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ထားရှိသည်။

ချမှတ်ထားသော မူဘောင်အတွင်းတွင် ချေးငွေကော်မတီသည် ချေးငွေပမာဏ၊ အတိုးနှုန်း (တစ်လလျှင် ၀.၅မှ ၁.၅ ရာခိုင်နှုန်းအကြား) နှင့် အခြားအချက်အလက်များကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အဆိုပါ ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စုတစ်စုလျှင် တစ်ကြိမ်သာ ချေးငွေလျှောက် ထားရန် ကန့်သတ်ထားပြီး ချေးငွေများကို အတန်းအစား နှစ်ရပ်ခွဲထားသည်။ ပထမအတန်းအစားမှာ ချေးငွေ ကျပ်တစ်သိန်းနှင့် ဒုတိယအတန်းအစားမှာ ကျပ်သုံးသောင်းဖြစ်သည်။ ပထမအတန်းအစားချေးငွေကို မြေယာပိုင်သူများသာ ချေးယူနိုင်ပါသည်။ လစဉ်အတိုးနှုန်းကို သဘောတူသတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိသေးပါ။

မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှ ငင်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင်သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ကျေးရွာများကို အနည်းနှင့်အများဆိုသလို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်နိုင်သည်။ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းတွင် တိုင်းရင်းသားမျိုးစုံရှိနေခြင်းကိုလည်း ရွေးချယ်မှုတွင် သတ်မှတ်ချက်တစ်ခုအဖြစ်ထည့်သွင်းထားသည်။ မြို့နယ် တော်တော်များများအတွက် ဆင်းရဲမှု အညွှန်းကိန်းသည် ရွေးချယ်ရေးအတွက် အဓိကကျသော်လည်း ရွာသူရွာသားများ၏ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကျင့်စာရိတ္တသည်လည်း အရေးပါပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လောင်းကစားရုံများ၊ အရက်ဖိုများ မရှိခြင်းဖြစ်သည်။ မြို့နယ်တစ်ခုတွင် ထပ်မံဖြည့် စွက်ထားသော အချက်တစ်ချက်မှာ အခြားသော အလှူရှင်ထောက်ပံ့ထားသော စီမံကိန်းများသည် ကျေးရွာအတွင်းမရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

နေပြည်တော်တွင်ရှိသော ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှုဦးစီးဌာနမှ သတင်းအချက်အလက်များအရ အမြစ်မီးရောင်စီမံကိန်း၏ ချမှတ်အကောင်အထည် ဖော်ဆောင် သော ပထမရစ်လ ကြားဖြတ် လေ့လာသုံးသပ်မှု ရလဒ်များက ၆၈ရာခိုင်နှုန်းသော စုစုပေါင်း ချေးငွေများကို စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍများ၊ ၃၀ရာခိုင်နှုန်းကို တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်းနှင့် ၂ရာခိုင်နှုန်းကို အခြားရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အသုံးပြုကြကြောင်း ဖော်ပြနေသည်။ လေ့လာသုံးသပ်နေစဉ်ကာလအထိ ချေးငွေ/ အတိုးနှုန်း ပြန်လည်ပေးဆပ်ခြင်းနှုန်းမှာ ရာနှုန်းပြည့်ဖြစ်သည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်နှင့် ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်းမြို့နယ်များတွင် ချေးငွေဖြန့်ဝေချထားမှုမှာ သုံးသပ်ချက်တွင် တွေ့ရသည်နှင့် တူညီမှုရှိပါသည်။ အပူပိုင်းဇုန်တွင်မူ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍအတွက်ထက် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးအတွက် ပိုမို ချေးယူကြ ကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

မြို့နယ်များတွင်ရှိသော ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှုဦးစီးဌာနခွဲများအားလုံးသည် ကောင်းမွန်ခိုင်မာသော ရုံးနေရာများချမှတ်ထူထောင်ခြင်းနှင့် ဝန်ထမ်းသစ်များ တိုးမြှင့်ခန့်အပ်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်နေကြသည်။ လစ်လပ်နေရာများအားလုံး ဖြည့်ဆည်းပြီးပါက ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနသည် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနထက် ဝန်ထမ်းဦးရေများပြားသွားမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိတွင် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဦးစီးဌာန၌ တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော ဝန်ထမ်းများသည် ယခင်ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက် ဌာနမှ ဝန်ထမ်းများနှင့်တကွ မြို့ပြဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန လက်အောက်မှ ဝန်ထမ်းများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှုဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းအများစုသည် အင်ဂျင်နီယာကဲ့သို့သော ပညာရှင်ဆိုင်ရာ နောက်ခံအတွေ့အကြုံများရှိကြပြီး ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ပညာရှင်ဆိုင်ရာ ထိတွေ့မှုတွင်ကား အကန့်အသတ် ရှိနေသည်။ ဤအချက်မှာ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းအများစုအတွက်လည်း အတူတူပင်ဖြစ်ပြီး ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်ကျောင်းဆင်းများသည်ပင်လျှင် စိုက်ပျိုးရေး/ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ကိစ္စရပ်များတွင် စာတွေ့၊ လက်တွေ့ ထိတွေ့မှု အနည်းငယ်သာ ရရှိကြသည်။ စစ်တမ်းကောက်ခံခြင်းအားဖြင့် တွေ့ဆုံခဲ့ရသော စီမံကိန်းမှ ပြည်တွင်းဝန်ထမ်းများအားလုံးသည် ငင်းတို့၏ အသိပညာများကို အဓိကအားဖြင့် “လုပ်ငန်းခွင်” သို့မဟုတ် နိုင်ငံရပ်ခြား၌ ပညာသင်၊ သင်တန်းတက်ရောက်ခြင်းများမှ ရရှိခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သင့်လျော်ကိုက်ညီမှုရှိသော ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ပုံမှန်လေ့လာ သင်ကြားရေးပညာရပ်ကဏ္ဍ အရေးပါလာရန် အချိန်ယူရမည်ဖြစ်သည်။

မြင်တွေ့ရသည်မှာ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှုဦးစီးဌာန၏ မြို့နယ်မှူးသည် အများအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ရာထူးထက် တစ်ဆင့် ပိုမြင့်နေခြင်းက အငြင်းပွားဖွယ်ရာဖြစ်ပြီး ယင်းအပေါ် တော်တော်များများဆွေးနွေးငြင်းခုံရဖွယ်ရှိနေပါသည်။

မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေး ဝန်ကြီးဌာန(MoLFRD)သည် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အစိုးရနှင့်အတူ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖော်ထုတ်ပေးနေသော အဓိက ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုအဖြစ် အောင်မြင်မည် မအောင်မြင်မည် မှာ ဆက်လက် စောင့်ကြည့်ရဦးမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိတွင်မူ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနသည် ပြန်လည်ပြုပြင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် နံနက်စပီ ပါဝင်လျက်ရှိပြီး အောက်ခြေအဆင့်မှ ငင်း၏လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ ငင်း၏လုပ်နေကျ အခြေခံအဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် “တူညီသော စီမံကိန်းများ”အရ ကျေးရွာအခြေပြု လည်ပတ်ရန်ပုံငွေများတည်ထောင်ခြင်းများအားဖြင့် လမ်းပေးအတိုင်း သွားနေသေးသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှု ကော်မတီကစီမံသော လှည့်ပတ်ရန်ပုံငွေများတည်ထောင်ခြင်းသည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီများ အသက်ပင်ရေးအတွက် ခိုင်မာသောစတင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အတော်များများသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့ များသည် ဤနည်းလမ်းအားဖြင့် စတင်ခဲ့ကြပြီး အခြားသော အထောက်အကူပြု လုပ်ဆောင်ချက်များလည်း ချမှတ်လုပ်ဆောင်ပေးရန် လိုအပ်သည်။

၄.၁.၄ သမဝါယမများ

စစ်တမ်းကောက်ယူခဲ့သော ဒေသများမှ သမဝါယမများအားလုံးသည် ငွေစုငွေချေးသမဝါယမများ ဖြစ်ကြသည်။ ငင်းတို့အနက် အတော်များများ ကို ယခင်ကတည်းက (၂၀၁၃ခုနှစ်မှ စတင်၍)စတင်ထူထောင်ခဲ့သည်။ သမဝါယမ၏ လက်တွဲထားသော အဖွဲ့အစည်းများမှတစ်ဆင့် ငင်းတို့၏ အဖွဲ့ဝင်များကို တစ်ရာသီလျှင်တစ်ကြိမ် ချေးငွေချထားပေးခြင်းအပြင် သမဝါယမသည် ကျေးရွာအဆင့်တွင် သမအခြေစိုက် လည်ပတ် စီးဆင်းရန်ပုံငွေကို တည်ထောင်ရန်ဖြစ်သော ကာလလတ် ရည်မှန်းချက်ကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ကျေးလက်သမမ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးစီ၏ ရာသီအလိုက်ချေးငွေ၏ ၁၀ရာခိုင်နှုန်းကို ပို၍မြင့်သောသမအဖွဲ့ကြီးက ထိန်းသိမ်းထားမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးသည် မြန်မာကျပ်ငွေ တစ်သိန်းကျပ် ချေးငွေရယူလျှောက်ထားပါက မြန်မာကျပ်ငွေ ကိုးသောင်းကျပ်သာ လက်ခံရရှိမည်ဖြစ်ပြီး ကျန်ငွေ တစ်သောင်းကျပ်ကို အနာဂတ် ကျေးရွာအခြေပြု သမလည်ပတ်ရန်ပုံငွေအတွက်ထိန်းသိမ်းထားမည်ဖြစ် သည်။

အထက်မှ အောက်သို့ စီမံလုပ်ဆောင်သော ပုံစံအရ ပုံမှန်သွင်းအားစု ဖြန့်ချိခြင်းနှင့်/ သို့မဟုတ် ဈေးကွက်မြှင့်တင်ခြင်းအရေးများသည် ယခုအချိန်အထိ သမဝါယမနှင့် စပ်ဆိုင်ခြင်းမရှိသေးပါ။ ဆီဆိုင်မြို့တွင်သာ လုပ်ငန်းများကို တိုးချဲ့၍ သွင်းအားစုကို အကြွေးပေးစနစ်ဖြင့် ဖြန့်ချိခြင်းကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပြီး ၎င်းပြောင်းလဲမှုမှာလည်း အထက်မှ စတင်ချမှတ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

သမဝါယမအပေါ် လယ်သမားများအကြား ယေဘုယျသဘောထားမှာ အစိုးရ၏ နောက်ထပ်လက်နက်တစ်ခုအဖြစ်ပင်ဖြစ်သည်။ သမ မှ ပေးသော ချေးငွေမှာ လက်ခံနိုင်စရာဖြစ်သော်လည်း စုငွေ၊ ချေးငွေလုပ်ငန်းများမှ လွန်၍ ကျေးရွာသမ တိုးတက်ရန် စိတ်ကူး သို့မဟုတ် ကြိုးစားအားထုတ်မှုများ ကင်းမဲ့ကာ ထိန်းသိမ်းလိုသည့် နက်နဲသော သဘောထားများမရှိပါ။

မူအရ ကုန်သည်များ၊လက်ကားရောင်းချသူများနှင့်တကွ စိုက်ပျိုးရေးထုတ်ကုန် စက်မှုလုပ်ငန်းရှင်များသည် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာဈေးကွက်တွင် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန် ၎င်းတို့၏ လိုအပ်ချက်များဖြစ်သော လယ်ယာထွက်ကုန်အမျိုးမျိုးကို ပမာဏများများ စံချိန်စံညွှန်းကောင်းကောင်းနှင့် ကာလရှည်ရရှိနိုင်ခြင်းတို့အတွက် စနစ်တကျဖွဲ့စည်းထားသော ဈေးကွက်မြှင့်တင်ရေး သမဝါယမများကို စိတ်ဝင်စားကြမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တောင်သူများသည် အကြွေးများရှိနေခြင်း သို့မဟုတ် ငွေလည်ပတ်မှုမရှိခြင်းနှင့်/ သို့မဟုတ် သိုလှောင်ရန် ကောင်းမွန်သော အဆောက်အအုံမရှိခြင်း တို့ကြောင့် ဈေးကျချိန်ဖြစ်သော ရိတ်သိမ်းချိန်တွင် ၎င်းတို့၏ လယ်ယာထွက်ကုန်အချို့ကို ရောင်းချကြရခြင်းကြောင့် လက်ရှိအခြေအနေသည် ကုန်သည်/လုပ်ငန်းရှင်များအတွက် အမြတ်အစွန်း ပိုမိုရရှိစေနိုင်သည်။ တောင်သူများသည် ရိတ်သိမ်းချိန်တွင် ဈေးနှုန်းများမှာ အနိမ့်ဆုံးဖြစ်၍ နောက်ပိုင်းလများတွင် ဈေးတက်လာတတ်ကြောင်း ကောင်းစွာ သိရှိထားကြသော်လည်း အများစုသည် ဤသေးကျပ်နံကျပ် အခြေအနေမှ ရုန်းထွက်နိုင်မည့် မည်သည့်လမ်းကိုမျှ မတွေ့ကြသေးပေ။

Mercy Corpsက တည်ထောင်သော လပွတ္တာတွင် လုပ်အားပေး အခြေပြုသည့် သမဝါယမနှင့် WHH/GRET၏ CAEDPများတို့ ကပြောကြားသည့် အတွေ့အကြုံများက “စစ်မှန်သော” သမဝါယမများကို အားပေးသင့်ကြောင်း ပြသနေသည်။ ဤလုပ်ငန်းမှာ အခြားသော နိုင်ငံများကဲ့သို့ အပြောင်းအလဲ ကာလ၊ အတိတ်မှ “သမဝါယမ”ဟူသော အသုံးအနှုန်းအပေါ် အယုံအကြည်မရှိတော့သော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် လုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သော အခြေအနေမျိုးတွင် “သမဝါယမ”ကို မကောင်းမြင်ခြင်းမှ ရှောင်ရှားရန် လုပ်ငန်းစဉ်ကို အခြားအမည်များသို့ ပြောင်းလဲ၍ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ကောင်းလိုအပ်ပါသည်။ အောင်မြင်သော သမဝါယမဖြစ်ရန် အတွက်လိုအပ်သော အခြေအနေများမှာ အဖွဲ့ဝင်များအကြား အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှု၊ တူညီသော ရည်မှန်းချက်နှင့် လူအချို့မှ ငွေကြေးအကျိုး အမြတ်မပါဘဲ သမ၏ တူညီသောအကျိုးအတွက် လိုအပ်သော အပိုဆောင်းလုပ်ငန်းများအား လုပ်ဆောင်လိုစိတ်တို့ ရှိရ ပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အချိန်အတော်ကြာယူရဦးမည်ဖြစ်သည်။

၄.၁.၅ တောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံးများ

စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သော ကျေးရွာများတွင် တရားဝင် သို့မဟုတ် တရားဝင်မဟုတ်သော်လည်း ထင်းရှားပြီးသော တောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံး နှင့် အဖွဲ့များ မရှိနေခြင်းက ဤကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများရှိရေးအတွက် အခြေအနေမကြောင်းကို လှစ်ဟပြနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံတော်အဆင့် တောင်သူလယ်သမားအဖွဲ့အစည်း နှစ်ဖွဲ့ရှိသည်။ တစ်ဖွဲ့မှာ မြန်မာနိုင်ငံ တောင်သူလယ်သမားအသင်း(MFA)ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ ဆန်စပါးအသင်းချုပ်၏ လက်အောက်တွင်ရှိကာ တရားဝင်သတ်မှတ်အတည်ပြုထားခြင်းမရှိပါ။ အခြားတစ်ဖွဲ့မှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် တောင်သူလယ်သမားများ အသင်းချုပ်(AFFM)ဖြစ်ပြီး ယင်းမှာ ပြည်ထောင်စု ကုန်သွယ်ရေးလှုပ်ရှားမှု ၂၀၁၁မှစ၍ ဖွဲ့စည်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် (Agriterrai ၂၀၁၅)။ ယေဘုယျ အမြင်အရ အစိုးရသည် တောင်သူလယ်သမားအစည်းအရုံးများနှင့် အလားတူအစည်းအရုံးများပေါ်ပေါက်မှုကို အားမပေးပါ။ ဆိုလိုသည်မှာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအတွက်ဆွေးနွေးတိုင်ပင်စရာ အရည်အချင်းရှိသော ကိုယ်စားပြုအဖွဲ့ ရှိမနေခြင်းဖြစ်သည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များအရ အောက်ခြေ/ကျေးရွာအဆင့်တွင် ခိုင်မာ၍ ကောင်းမွန်သော လယ်သမားအဖွဲ့များသည် လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုး ကို ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ မိတ်ဖက်များသည် မျိုးစေ့စိုက်ပျိုးသော မျိုးစေ့တောင်သူအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ထူထောင်ရန် စီမံချက်ချနိုင်သည်။ အလားတူ ရေနံချောင်းမှ TdHကလည်း ၎င်းတို့၏ စီမံကိန်းအကျိုးခံစားခွင့်ရသူများဖြင့် တောင်သူလယ်သမား အစည်းအရုံးတစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းပြီး ၎င်းအဖွဲ့မှ တဖြည်းဖြည်းနှင့် မြေယာမဲ့ရေစက်ချစိုက်ပျိုးနည်း နည်းပညာများကို ပြန့်ပွားပေးသူများ ဖြစ်လာရန် လုပ်မည်ဆိုပါက လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။

၄.၂ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ

၄.၂.၁ သွင်းအားစု တင်သွင်းရောင်းချပေးသော ကုမ္ပဏီများ/ ဆိုင်များ

ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကို အဓိကပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်သူများသည် သွင်းအားစုတင်သွင်းရောင်းချသော/ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဆေးအရောင်းဆိုင်များ ဖြစ်ကြပြီး အများစုသည် ဓာတ်မြေဩဇာ၊ လယ်ယာသုံး ဓာတုပိုးသတ်ဆေးပေါင်းသတ်ဆေးများနှင့် မျိုးစေ့များ စသည့် သုံးမျိုးမှ အနည်းဆုံးနှစ်မျိုးကို ကိုင်တွယ်ရောင်းချကြသည်။ ၎င်းတို့မှ အချို့သည် တောင်သူများထံမှ ထွက်ကုန်များကို ဝယ်ယူကြသည်။ လေ့လာ တွေ့ရှိရသည်မှာ ပို၍ တိုးတက်ပြီး သွင်းအားစုဝယ်လိုအားမြင့်မားသော မြို့လယ်ခေါင်များတွင် ဆိုင်များ/ကုန်သည်များသည် ပုံမှန်အားဖြင့် နည်းလမ်း နှစ်လမ်းကို အားထားလုပ်ဆောင်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ထုတ်ကုန်သုံးမျိုးလုံးကို ရောင်းချခြင်းမပြုဘဲ မျိုးစေ့နှင့် ဓာတုပိုးသတ် ပေါင်းသတ်ဆေး သို့မဟုတ် ဓာတုပိုးသတ်ပေါင်းသတ်ဆေးနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာ သို့မဟုတ် ဓာတ်မြေဩဇာ တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ရောင်းချကြသည်။

ထို့ပြင် တောင်သူများထံမှ ထွက်ကုန်များဝယ်ယူခြင်းနှင့် တောင်သူများအား သွင်းအားစုများရောင်းချခြင်းတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း လုပ်ဆောင်ခြင်း သည် ဖွံ့ဖြိုးမှုနည်းပါးသောမြို့နယ်များတွင်သာ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိပြီး ပို၍ ဖွံ့ဖြိုးသော မြို့နယ်များတွင် အဆိုပါ လုပ်ငန်းနှစ်ခုကို ခွဲ၍ လုပ်ဆောင် ကြသည်။ မြင်သာသော အကြောင်းရင်းမှာ စီးပွားရေးအရ ပိုမို ဖွံ့ဖြိုးသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် အထူးပြုလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် အခြေအနေပေးသည်။ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းပမာဏမြင့်မားမှုက အထူးပြုလုပ်ငန်းများ ဦးစားပေးလုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့်ကို ပေးသည်။

သွင်းအားစုကဏ္ဍသည် အလွန်လုပ်ခတ်မှုရှိသောကဏ္ဍ ဖြစ်ပြီး စီးပွားရေးအရ ပြန်ရချက်သည် တဖြည်းဖြည်းချင်း တိုးတက်လျက်ရှိသည်။ ဈေးကွက် အတွင်းအဓိကဦးဆောင်နေသူများမှာ မြန်မာ့ဩဘာအဖွဲ့၊ အာဓိ/Capital Diamond Star အဖွဲ့နှင့် ရွှေခြင်သေ့တို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ကုမ္ပဏီ သုံးခုလုံးသည် ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် ဓာတုပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေးများကို တင်သွင်းဖြန့်ဖြူးကြပြီး ကုန်ကြမ်းများကိုလည်းတင်သွင်း၍ ပြည်တွင်း၌ပင် ကုန်ပစ္စည်းနှစ်မျိုးလုံးကို ထုတ်လုပ်သည်။

ဩဘာသည် နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင် စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်ပေါင်း ၆၀၀ခန့်ကို ယင်းကုမ္ပဏီမှ ခန့်အပ်ထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ၎င်းတွင် ကုမ္ပဏီပိုင် ဆိုင်ခန်း ၃၂ခုခန့်နှင့် ကိုယ်စားလှယ် ၁၄၀၀ အပြင် ထပ်ဆင့်ကိုယ်စားလှယ် ၆၀၀၀ခန့်ပါဝင်သော ကွန်ယက်ကို ပိုင်ဆိုင်သည်။ ၂၀၁၄ခုနှစ်တွင်

ဩဘာသည် ထောက်ပံ့မှု၊ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများ/ ကွင်းဆင်းခြင်းနေ့များကို နိုင်ငံ တစ်ဝှမ်း ၈၀၀၀ခန့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး တက်ရောက်သူ တောင်သူဦးရေမှာ ပျမ်းမျှ အယောက်ရပ်ခန့်ရှိသည်။ ဤအဆင့်တွင် စိုက်ပျိုးရေး သုံးစာတိုပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေးများသည် ကုမ္ပဏီတွင် အရောင်းရဆုံးဖြစ်ပြီး ဓာတ်မြေဩဇာရောင်းချရမှုမှာလည်း လျင်မြန်စွာဖြင့် တက်လာပြီး မကြာမီတွင် ရောင်းချရမှုခွဲတမ်း ကြီးလာမည်ဖြစ်သည်။ ဩဘာသည် ၎င်း၏လုပ်ငန်းကို လယ်ယာသုံးစက်မှုသပိတ်များ အပိုင်းကိုပါ ချဲ့ထွင်လာပြီး ရိတ်သိမ်းစက်များကို ပို၍အလေးထားပြီး ၎င်းတို့၏ တန်ဖိုးတစ်ဝက်ကို အကြွေးစနစ်ဖြင့်ရောင်းချသည်။ ကုန် ပစ္စည်းများ၏ ပမာဏတော်တော်များများကို အကြွေးစနစ်ဖြင့်ရောင်းချခြင်းသည် ကုမ္ပဏီ၏ မူဖြစ်ပြီး တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များအနေနှင့် လည်း အကြွေးစနစ်ဖြင့် ရောင်းချပေးရမည်။ ဤမှုကို ချမှတ်ရသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းနှစ်ရပ်မှာ-

- စားသုံးသူများ၏တောင်းဆိုချက်မြင့်မားမှု
- စားသုံးသူနှင့် ကုမ္ပဏီအကြား ရေရှည်ဆက်ဆံမှု တို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

စစ်တမ်းကောက်ခံသည့် ကာလတွင် အဖွဲ့သည် ရွှေမြေသေ့၏ ဒေသအရောင်းတာဝန်ခံမန်နေဂျာနှင့်လည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခွင့် ရရှိခဲ့ပါ သည်။ ၎င်းသည် အပူပိုင်းဇုန်အတွင်းမှ မြို့နယ်တော်တော်များများကို တာဝန်ယူရပြီး မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်စီအတွက် အနည်းဆုံး စိုက်ပျိုး ရေးပညာရှင်နှစ်ဦးသည် ကုမ္ပဏီမှ ပံ့ပိုးပေးထားသော မော်တော်ဆိုင်ကယ်များနှင့် ကျေးရွာများကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုရသည်။ ၎င်းတို့က လယ်သမား တွေ့ဆုံစည်းဝေးပွဲများ/ ကွင်းဆင်းခြင်းများကို စီစဉ်လုပ်ကြံပြီး အဓိကအားဖြင့် ဓာတ်မြေဩဇာသုံးစွဲခြင်းနှင့် အပင် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းများကို ဖြေရှင်းပေးကြသည်။ ဤစိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်များသည် ကုမ္ပဏီ၏ ကုန်ပစ္စည်းများ ရောင်းချခြင်းတွင် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းမရှိကြပါ။ နောက်ခံကုမ္ပဏီမှ လိုလားသည့်အလျောက် မထင်မရှားနေကြရသည်။ ၎င်းတို့သည် ပုံသေ လစာ(အစိုးရနှင့် NGOများမှ ပေးသော လစာကြားတွင်ရှိသည်)ရရှိကြပြီး အကယ်၍ သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်အတွက် ကုမ္ပဏီမှ မျှော်မှန်း ထားသောတစ်နှစ်ရောင်းအားနှင့်ညီမျှပါက စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်များပါ အပိုဆုကြေးကို ရရှိကြသည်။

ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍအနေနှင့် ၎င်းတို့အတွက် စီးပွားရေးအလားအလာမြင့်မားသော ဒေသများတွင်သာ အားထုတ်လုပ်ဆောင်ရွက်သည်မှာ သိသာပါသည်။ LIFT/ Mercy Corpsတို့၏ စီမံကိန်းအသစ်စတင်ရာ အောင်ပန်း အနီးတစ်ဝိုက်မြို့နယ် (၇)မြို့နယ်တွင် ဩဘာမှ ခန့်အပ် ထားသော စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင် ၃၅ဦး(ပျမ်းမျှ တစ်မြို့နယ်လျှင် ၅ဦး)ရှိပြီး အခြားသော မြို့နယ်များတွင် တစ်ဦး၊ နှစ်ဦးခန့်သာ ရှိသည်။

စိုက်ပျိုးရေးသွင်းအားစုရောင်းချသော ဆိုင်ပိုင်ရှင်များ၏ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေးနှင့် ပညာအရည်အချင်းမှာ မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်နေသည်။ ကိစ္စတော်တော်များများတွင် ၎င်းတို့၌ စိုက်ပျိုးရေးပညာနှင့် ဆိုင်သော နောက်ခံအရည်အချင်းလုံးဝမရှိပါ။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့ သည် ကာလတိုအနီးကပ်သင်တန်းအချို့ကို တက်ရောက်ဖူးကြပြီး သို့မဟုတ် အရည်အချင်းရှိပုဂ္ဂိုလ်(များသောအားဖြင့်စိုက် ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနမှ အငြိမ်းစား) တစ်ဦးကို ဝယ်ယူသူ/ တောင်သူများအား အကြံဉာဏ်ပေးရန် အချိန်ပိုင်း ထားရှိထားသည်။

ဩဘာ၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက်မူ ကွဲပြားပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော နေရာမျိုးတွင် ကုမ္ပဏီသည် အရည်အသွေးမြင့်ဝန်ထမ်း (၁၇.၅ စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်) ဖြစ်ပြီး တစ်ချို့နေရာမျိုးတွင်စိုက် ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနမှ အတွေ့အကြုံရှိထားသူများကို ခန့်အပ်ထား သည်။

၄.၂.၂ ကုန်သွယ်ရေး ကဏ္ဍ

ကုန်သည်များ/ ကိုယ်စားလှယ်များ/ လက်လီရောင်းသူများသည် အမျိုးအစား၊ အရည်အသွေးနှင့် ဈေးနှုန်းကဲ့သို့သော ဈေးကွက်သတင်း အချက်အလက်များကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သော်လည်း အများအားဖြင့် ကျန်းမာဖြစ်ပြီး စနစ်တကျမဟုတ်ပါ။ ဥပမာတစ်ခုမှာ အောင်ပန်းရှိ လက်ကား ဈေးကြီးတွင် ကုန်သည်တစ်ဦးသည် တောင်းအကြီးကြီးအတွင်းမှ ငရုတ်ပွများကို အတန်းအစားနှစ်ခုခွဲနေသည်။ တစ်ခုမှာ ရန်ကုန်သို့ တင်ပို့ရန် သင့်တော်ကောင်းမွန်ပြီး အခြားတစ်မျိုးမှာ ဒေသတွင်းဈေး၌သာ ရောင်းချနိုင်သော အရည်အသွေးနိမ့်သည်များ ဖြစ်သည်။ တောင်သူများသည် မိမိတို့ထုတ်ကုန်များကို အတန်းအစားခွဲခြားမထားဘဲ ကုန်သည်ထံသို့ ပို့ဆောင်လာခြင်းဖြစ်ပြီး ငွေပေးချေခြင်းမှာ သက်ဆိုင်ရာ အတန်းအစားအရသာဖြစ်သည်။

ဆန်နှင့်ဆီစက်များမှလွဲ၍ စိုက်ပျိုးထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းရှင်များသည် တောင်သူများနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှု မရှိသလောက် နည်းပါးပါသည်။ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းသည် နိုင်ငံတွင်သေးငယ်သောအဆင့်၌သာ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဆန်စပါးအပိုင်းတွင် ၎င်းတို့သည် စပါးမျိုးနှင့် အရည်အသွေးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ တောင်သူများနှင့် ဆက်ဆံပြောဆိုမှုရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် စားသုံးဆီထုတ်လုပ်မှုတွင် ဤကဲ့သို့ပြောဆိုမှု သိပ်မရှိပါ။ နှမ်းနီမျိုးများကို ဒေသတွင်း ဈေးကွက်အတွက် သိသိသာသာအများဆုံးထုတ်လုပ်နေပြီး မြေပဲအတွက် ဆီကြိတ်ခွဲထုတ်လုပ်ခြင်းနှုန်း မှာလည်း သိသာကွဲပြားမှုမရှိပါ။

ယခင်က ကုန်သည်ကြီးများ သို့မဟုတ်စက်များကိုယ်စား တရွာဝင်တရွာထွက် သွားရောက်၍ ထွက်ကုန်များဝယ်ယူသော "ရွာအဝယ်တော်"များသည် ကျေးရွာများဖွံ့ဖြိုးလာမှုကြောင့် ပျောက်ကွယ်သလောက် ရှိနေပါသည်။ ဈေးကွက် ကွင်းဆက်အတွင်း အနိမ့်ဆုံးတလွှာပျောက်သွားသည့် သဘော ဖြစ်သည်။

ခြွင်းချက်အနေနှင့်ဘိုကလေးမှ ဆန်စက်ပိုင်ရှင်၊ ဆီဆိုင်ရှိ ဆေးရွက်ကြီးကုမ္ပဏီနှင့် "Big M"ဟူသော ကုမ္ပဏီ(အောင်ပန်း အနီးရှိ ယိုးဒယားပိုင် ကုမ္ပဏီဖြစ်ပြီး မျိုးစေ့နှင့်အပင်ပေါက်များရောင်းချပြီး၊ သစ်သီးနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များဝယ်ယူသည်)တို့မှလွဲ၍ ကန်ထရိုက်လယ်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော အထောက်အထားများကို မတွေ့ရှိရပါ။ အောင်ပန်းတွင် အအေးခန်း သိုလှောင်ခြင်းနှင့် အာလူးနှင့် ပတ်သက်သော ခိုင်းမွန်းစတား ၏ လုပ်ဆောင်နေသည့်အကြောင်းအရာမှာ သိပ်မရှင်းလင်းလှပေ။

၄.၃ LIFTမှ ရန်ပုံငွေငွေထောက်ပံ့ထားသော စီမံကိန်းများမှ မိတ်ဖက်များ

စစ်တမ်းကောက်ခံသည့်အချိန်တွင် မိတ်ဖက်(၈)ဖွဲ့ (မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှ လေးဖွဲ့၊ ရှမ်းတောင်နှင့် အပူပိုင်းဇုန်တို့မှ နှစ်ဖွဲ့စီ)တို့ကို ဆက်သွယ်ခဲ့ပြီး သွားရောက်ခဲ့သော ကျေးရွာများမှ ၁၂ရွာမှာ "LIFT"စီမံကိန်းကျေးရွာများဖြစ်သည်(နောက်ဆက်တွဲ ၂ ကိုကြည့်ပါ)။

မိတ်ဖက်နှစ်ဖွဲ့မှာ ပြည်တွင်း NGOများဖြစ်ပြီး၊ ငါးဖွဲ့မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာNGOများဖြစ်ကာ ကျန်တစ်ဖွဲ့မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူမှုရေး လုပ်ငန်း ဖြစ်သည်။ မိတ်ဖက်အများစုမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကာလရှည်ကြာစွာ လုပ်ကိုင်ခဲ့သော သမိုင်းကြောင်းရှိပြီး နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းတွင် ဦးစွာစတင် လုပ်ကိုင်ခဲ့သူများဖြစ်သည်။

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးတို့ကို အလေးထားနေသရွေ့ ကိစ္စနှစ်ရပ်လုံးသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်နေလျက်ရှိနေပြီးမည် (ကာလလတ် တစ်လျှောက်လုံးတွင်လည်း ရှိနေမည်)ဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အခြားသော ဝင်ငွေတိုး လုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ ကျေးရွာအဆင့်အတွက် အကန့်အသတ်များရှိနေသည်။ အဖွဲ့အနေနှင့် ဥပမာနှစ်ခုမျှသာ ဖော်ပြနိုင်သည် - မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် ဆပ်ပြာချက်လုပ်ခြင်းနှင့် မလှိုင်မြို့နယ်တွင် ဦးထုပ်/လျှာထိုးဦးထုပ် ချုပ်လုပ်ခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း၏ချဉ်းကပ်နည်းနှင့် ဆက်စပ်၍ မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ၏ အလေးထားမှုကို အဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ခွဲ၍ တွေ့နိုင်သည်။

- ပထမအုပ်စု ကျေးလက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုတိုးမြှင့်စေရန် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာခေါင်းစဉ်တခု သို့မဟုတ် တော်တော်များများကို အလေးပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဤချဉ်းကပ်မှုမှာ “နည်းပညာ တိုးတက်မှုများ”ဆီသို့ ပို၍ အားထည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအုပ်စုတွင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များဖြစ်သည့် မေတ္တာ၊ ရတနာဇရာ၊ Proximity Designsနှင့် Terre des Hommesတို့ ပါဝင်ကြသည်။
- ဒုတိယအုပ်စုတွင် ပို၍ကျယ်ပြန့်သော ချဉ်းကပ်မှုရှိနေပြီး “အဖွဲ့အစည်း တိုးတက်မှု”များအပြင် “နည်းပညာ တိုးတက်မှု”ကိုပါ ဦးတည်ထားသည်။ အထူးသဖြင့် ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများကိုရည်ရွယ်သည်။ WHH/ GRETညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့နှင့် HelpAgeမှ ဦးဆောင်သော အဖွဲ့သည် ဤအဖွဲ့ထဲတွင် ပါဝင်နေသည်။

အသစ်စတင်ခဲ့သော ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း၊ အောင်ပန်းဒေသမှ စီမံကိန်းသည် ဆန်းသစ်သော ချဉ်းကပ်မှုတမျိုးဖြင့် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ Mercy Corpsသည် LIFT၏ မိတ်ဖက်နှင့် ကန့်ထရိုက်ပြုထားသော မိတ်ဖက်များလည်းဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် MCနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍအကြား လုပ်ငန်းခွဲဝေမှုကို မျှော်မှန်းထားပြီးဖြစ်သည်(လက်ရှိတွင် East West မျိုးစေ့ ကုမ္ပဏီနှင့်ဖြစ်သည်)။ MCက ညှိနှိုင်းကူညီဆောင်ရွက်သူဖြစ်ပြီး လယ်သမားများ/လယ်သမားအဖွဲ့များကို စုစည်းပေးမည်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင်East-Westကုမ္ပဏီသည် နည်းပညာပိုင်းနှင့် သင်တန်းများကို ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်သည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကိစ္စများ ပါဝင်သည့် ပို၍ကျယ်ပြန့်သော ချဉ်းကပ်မှုသည် ပိုမို လေးနက်သိမ်မွေ့ခြင်းကြောင့် လူနှင့် ငွေအင်အားများ ပိုမိုလိုအပ်သကဲ့သို့ စီမံကိန်းအတွင်း အဖွဲ့အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပို၍လိုအပ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော လူအင်အား အဓိကအလေးထား ချဉ်းကပ်မှုကို အပူပိုင်းဇုန်ဒေသရှိ မြို့နယ်နှစ်မြို့နယ်တွင် HelpAge စုပေါင်းအဖွဲ့က အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ခဲ့သော REVEAL စီမံကိန်းဖြစ်သည်။ မလှိုင်မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာ ၁၅ရွာ၌ ဤ စီမံကိန်းအား အကောင်အထည်ဖော်လုပ်ဆောင်ရန် ဝန်ထမ်း ၁၃ယောက်ကို ခန့်အပ်ထားသည်။

ထိုကြောင့် စီမံကိန်းလွှမ်းမိုးသည့် ဧရိယာအကျယ်အဝန်းမှာ ကျဉ်းမြောင်းလှပါသည်။ ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန် ချဉ်းကပ်မှုသည် နောက်ကြောင်း မပြန်နိုင်သော၊ ရေရှည်သက်ရောက်မှုရှိသော၊ ကျေးရွာများ၏ ကိုယ်ထူကိုယ်ထစွမ်းရည်ကို အားကောင်းစေခြင်းနှင့် ရပ်ရွာတွင်း ညီညွတ်မှုကို ဖန်တီးပေးသည်။ ဤအကြောင်းအရာသည် စစ်တမ်းကောက်ခံယူနေချိန်တွင် ပေါ်လွင်နေပါသည်။ တောင်သူများသည် အဖွဲ့လိုက် ဆွေးနွေးခြင်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြပြီး ပါဝင်မှုသည်လည်း တက်ကြွမှု ညီညွတ်မှုရှိသည်ကို တွေ့ရသည့်အပြင် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍပို၍ အသက်ဝင်လာပါသည်။

ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့များအတွင်းတွင် ကျယ်ပြန့်သော ချဉ်းကပ်မှုသည် ကျား/ မ ကဏ္ဍတွင် သိသာသော သက်ရောက်မှုရှိနေပါသည်။

- ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့ကို အခြေခံသည့် ချဉ်းကပ်မှုတွင် အမျိုးသမီးအများစုနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုးပါဝင်ပြီး ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့မှာ ဥပမာအားဖြင့်- အိမ်ခြံဝင်း စိုက်ခင်း၊ ကြက်၊ ဝက်၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်း၊ အခြား ဝင်ငွေတိုးပွားစေသော လုပ်ငန်းများနှင့် အိမ်ထောင်ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုတို့ ဖြစ်သည်။
- ဆွေးနွေးစည်းဝေးပွဲများနှင့် သင်တန်းများတွင် အမျိုးသမီးတက်ရောက်မှုသည် “LIFT၏ ကျေးရွာ”တွင် “LIFTနှင့် မစပ်ဆိုင်သော ကျေးရွာ” ထက် ပိုများသည်။
- ပအိုဝ်ကျေးရွာများတွင် အမျိုးသမီးများသည် ပုံမှန် တောင်သူလုပ်ငန်းများ(လယ်ထွန်ခြင်း၊ ရိတ်သိမ်းခြင်းမှ လွဲ၍)ကို လုပ်ဆောင်ကြပြီး စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများနှင့် တောင်သူလယ်ကွင်းသင်တန်းကျောင်းများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ တက်ရောက်မှုနှုန်းမှာ မြင့်မားသည်။
- ခြံကြည့်ပါက နေအိမ်မွမ်းမံမှု၊ အစိစိတွင်းများ အနီးတွင်ရှိနေခြင်း၊ ကလေးများအတွက် ကောင်းမွန်သော ပညာရေး၊ အသေးစား စက်မှု လုပ်ငန်းများ၊ ဆန်းစပါးအထွက်နှုန်းတိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု တိုးမြှင့်လာခြင်းတို့အားဖြင့် လူနေမှု အဆင့်အတန်းသည်လည်း မြင့်မားလာသည်။ အချို့အချက်များသည် အမျိုးသမီးများ၏အရေးပါမှုကို ထင်ဟပ်စေသည်။
- မိသားစုများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် တိုးတက်လာပြီး အမျိုးသမီးများသည် ၎င်းတို့၏ ထင်မြင်၊ ယူဆချက်များ ကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဖွင့်ဟလာနိုင်သည်။
- အမျိုးသားအများစုကလည်း ၎င်းတို့၏ အမျိုးသမီးများထံမှ အထောက်အကူရရှိနိုင်ခြင်းအတွက် ကျေနပ်ကြသည်။
- မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ၏ ပညာရှင် ဝန်ထမ်းများနှင့် အစိုးရဌာနမှ ဝန်ထမ်းအချို့တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်နေခြင်းကလည်း ကျေးလက်ရှိ အမျိုးသမီးများကို အစည်းအဝေးဆွေးနွေးပွဲများနှင့် သင်တန်းများတွင် တက်တက်ကြွကြွပါဝင်ရန် အားပေးနေသည်။
- ရပ်ရွာအခြေပြု အဖွဲ့တော်တော်များတွင် ငွေစာရင်းများကို အမျိုးသမီးများက တာဝန်ယူကိုင်တွယ်ကြရသည်။
- သို့ရာတွင် ကျေးရွာများအားလုံးတွင် အမျိုးသမီးများအတွက် လုပ်ငန်းကြေးငွေမှာ အမျိုးသားအောက် လျော့နည်းကြသည်။

ကျေးရွာအခြေပြုအဖွဲ့များ၏ အရည်အသွေးနှင့် ရပ်ရွာတွင် ညီညွတ်ခြင်းတို့ ရှိနေသရွေ့ “စီမံကိန်းကျေးရွာများ”ရှိ ရေရှည်တည်တံ့မှုမှာ ရှိနေသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ဤကဲ့သို့သော ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးမှုသည် အနာဂတ်တွင် အခြားရွာတစ်ရွာသို့ ပြင်ပ အထောက်အပံ့ တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ပြန့်နှံ့သွားနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်မှာ တစ်စုံတစ်ရာသောအတိုင်းအတာနှင့် အကောင်းမြင်ပေးသလိုဖြစ်နေပါသည်။

ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အခြေပြုချဉ်းကပ်မှုအတွက် ဒုတိယကိစ္စရပ်မှာ စဉ်ဆက်မပြတ်ဆက်သွားနိုင်ခြင်းနှင့် ဆိုင်သော မေးခွန်းဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ - ဤချဉ်းကပ်မှုပုံစံကို အနာဂတ်တွင် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီဌာနက ဆက်လက်တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်သင့်ပါသလားဟု ဆိုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

စိုက်ပျိုးရေး(နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ)ကို အလေးပေးခြင်းသည် လွှမ်းမိုးခဲ့ရသောကျယ်ပြန့်မှုကိုသာ ဖြစ်စေပြီး အနည်းငယ်သော စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်လုပ်ငန်းများကို အာရုံစိုက်ခြင်းသည် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ညှိနှိုင်းခြင်းများလုပ်ရန် သိပ်မလိုအပ်ဘဲ လုပ်ငန်းများကို တူညီသော လိုလစိုက်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ပါသည်။ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုများသည် "ကောင်မွန်ပြီးရိုးရင်း"သဖြင့် (Proximity Designs website) ကြွေးကြော်စာသားနှင့်အညီ ၎င်းတို့ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံသုံးစွဲနေကြသည်။ ဥပမာ တစ်ခုမှာ "ဆားငန်ရေ မျိုးစေ့ ရွေးချယ်ခြင်း-SWSS"ခြင်း နည်းလမ်းဖြစ်ပြီး ၎င်းကို မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် သိရှိ အသုံးပြုကြသည်။ သာဓကအားဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ Proximity Designs၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များမှာ လွှမ်းမိုးခဲ့ရသောကျယ်ပြန့်မှုရှိသော်လည်း နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်အနည်းငယ်ကိုသာ အာရုံထားလုပ်ဆောင်သည်။ (တာရိုးများကို ခိုင်မာစေရန်နှင့် သစ်စိမ်းမြေဩဇာအတွက် Sesbania မြက်စိုက်ပျိုးခြင်းသည် အလွန် ခေတ်ရှေ့ပြေးပြီး လုပ်သားလိုအပ်မှုများသောကြောင့် ၎င်းကို လက်ခံအသုံးပြုနည်းသည် အင်မတန်နည်းပါးသည်။) ဤဥပမာက ဖော်ပြနေသည်မှာ ရိုးရင်း၍ အကုန်အကျနည်းသော "တောင်သူအကြံပေးလုပ်ငန်း (FAS)"ကဲ့သို့သော Proximity Designs ၏ ချဉ်းကပ်မှုသည် နေရာတော်တော်များများတွင် အောင်မြင်သည်။ သို့ရာတွင် SWSS-ဆားငန်ရေ မျိုးစေ့ ရွေးချယ်ခြင်းထက် ပို၍ ခေတ်ရှေ့ပြေးသော နည်းပညာအသစ်ကို မိတ်ဆက်ပေးချိန်တွင်မူ သိသာသည့် အတွေးအခေါ် ပြောင်းလဲမှုကို လိုအပ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် နည်းပညာ၏ ခက်ခဲမှု အတိုင်းအတာနှင့်/သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းသစ်များသည် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း၏ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်း နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန် လိုအပ်သည်။ အကြောင်းအရာ ပိုမိုရိုးရှင်းလေလေ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနည်းလမ်းသည် ပို၍ဖြောင့်ဖြောင့်နှင့် အလုပ်ဖြစ်လေလေဖြစ်သည်။²

မိတ်ဖက်အဖွဲ့များသည် အချက်နှစ်ချက်အပေါ် မူတည်၍ စီမံကိန်းအတွင်းပါဝင်နေသော ကျေးရွာများ၏ ယုံကြည်မှု၊ လက်ခံမှုကို အမြင့်ဆုံးအဆင့်အထိ ရရှိကြသည်။ ယင်းတို့မှာ

- အပြည့်အဝပေးဆပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ အဆက်အသွယ်များခြင်းနှင့် စုပေါင်းလုပ်ဆောင်မှု နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခြင်း။
- ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းနှင့်သွင်းအားစုများပံ့ပိုးပေးခြင်း။

ဒုတိယအချက်မှာ ပွင့်လင်းစွာနက်နက်နဲနဲ ဆွေးနွေးမှုမရှိသော်လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် "အထောက်အပံ့ကို အားထားမှု"နှင့် ဆက်စပ်သော အရေးကိစ္စများကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ နာဂစ်ဆိုက်ကလုန်းမုန်တိုင်း အရေးပေါ် ကူညီမှုမရှိသည့် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှုသို့ ပြောင်းလဲ ကူညီထောက်ပံ့မှုသည် အောင်မြင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် ကျေးရွာတိုင်း၌ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှုကော်မတီ ရှိနေပါသည်။ သို့သော် "LIFTကျေးရွာများ"ရှိ ကျေးရွာကော်မတီများသာ ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှု ကဏ္ဍတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်လျက်ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ဒေသကြီးသုံးခုမှ ဝေးလံခေါင်သီသော ကျေးရွာများတွင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များကသာ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းကို အဓိက ပံ့ပိုးပေးနေသူများဖြစ်သည်။

တောင်သူစိုက်ကွင်းသင်တန်းကျောင်းများ

ဤ တိုးချဲ့ပညာပေးနည်းလမ်းကို မိတ်ဖက်အဖွဲ့အတော်တော်များက အသုံးပြုခဲ့ပြီး လက်ရှိတွင်လည်းသုံးနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ ကောင်းမွန်စွာ အကောင်အထည် ဖော်လုပ်ဆောင်ပါက ဤနည်းလမ်းသည် ထိရောက်ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ခဲ့ပါသည်။တောင်သူစိုက်ကွင်းသင်တန်းကျောင်းများသည် နည်းပညာအသစ်များအား အသုံးပြုခြင်းကို ထောက်ပံ့ ကူညီပေးရုံသာမက တက်ရောက်သူအချင်းချင်း အတွေ့အကြုံဖလှယ်ခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ တိုးမြှင့်လာခြင်းအားဖြင့် တောင်သူများအား ၎င်းတို့ လေ့လာမြင်တွေ့ချက်များ အပေါ် အခြေခံ၍ ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်နိုင်သည့် အရည်အချင်းကိုပါ မြှင့်တင်ပေးသည်။

နှစ်အတော်ကြာပြီးနောက်တွင် တောင်သူစိုက်ကွင်းသင်တန်းကျောင်းများသည် ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းများအဖြစ်သို့ တိုးတက်လာနိုင်ပြီး ပြင်ပမှ အထောက်အကူများကို အနည်းအကျဉ်းသာ လိုအပ်တော့မည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လက်ရှိတွင် ဤချဉ်းကပ်မှုကို အသုံးပြုလုပ်ဆောင်သော မိတ်ဖက်အဖွဲ့များသည် အဆိုပါအဆင့်သို့ မရောက်ရှိကြသေးပါ။

ဤကျောင်းများသည်တောင်သူနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေး ဝန်ထမ်းများအကြားအပြန်အလှန် စကားပြောဆိုဆွေးနွေးနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်း အမြောက်အမြားကိုလည်း ပေးထားပြီး အသုံးပြုသူတေသနအတွက် အသုံးဝင်သော ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်များကို ပေးနိုင်သည်။ တောင်သူစိုက်ကွင်း သင်တန်းကျောင်းများသည် တက်ရောက်သူများကို စီးပွားရေးအခြေခံများပါ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသော ၎င်းတို့ကိုယ်ပိုင် "ကွင်းဆင်း သုတေသန ပြုခြင်း"ကို ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်လည်း အားပေးလျက်ရှိသည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်တွင် LIFTသည် လယ်သမားကျောင်းများကို အသုံးပြုကြသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့တို့မှ အတွေ့အကြုံများကို စုစည်းရရှိခဲ့ပါသည်။(LIFT၏ ဌာနတွင်း ဆွေးနွေးပွဲသင်တန်းမှ သင်တန်းပြဌာန်းစာအုပ်၊ ၂၀၁၄ ကို ကြည့်ပါ။)

ချဉ်းကပ်ပုံနည်းလမ်း၏ အဓိကအတိုင်းအတာလမ်းကြောင်းကို စဉ်းစားကြည့်လျှင် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို သိရှိရန်လိုအပ်သည်။

- တောင်သူစိုက်ကွင်းသင်တန်းကျောင်းများလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ဝန်ထမ်းများကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းများအမြောက်အမြား လိုအပ်သည်။
- ၎င်းမှာ တစ်ချက်တည်းနှင့် အားလုံးကို ပြည့်စုံစေသော နည်းလမ်းမဟုတ်ပါ။သို့ရာတွင် ဖြစ်ပေါ်အောင်မြင်နေသော လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာများအပြင် ဒေသတွင်း အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်သော ဗဟုသုတများကိုပါ နှံ့နှံ့စပ်စပ်သိရှိရန် လိုအပ်သည်။
- ၎င်းမှာ "အဖိုးနည်းဝန်ပါသော" ချဉ်းကပ်နည်းမဟုတ်ပါ။ အထူးသဖြင့် စတင်တည်ထောင်သည့်အဆင့်နှင့် လုပ်ငန်းစတင်လည်ပတ်သည့် ကနဦးကာလတို့တွင်အရည်အသွေးရှိသော ပြင်ပမှ ထောက်ပံ့မှုကို ဆက်တိုက်လိုအပ်ပါသည်။

2 ထောက်ကျမ်း ဝီအိုစီတွင် နည်းပညာသစ်တစ်ခုကို လက်ခံနိုင်မှု အလားအလာကို အသိအမှတ်ပြုရန်အတွက် လက္ခဏာ ၅မျိုးရှိပါသည် - ၎င်းတို့မှာ ၎င်း၏ နက်နဲမှု၊ လိုက်ဖက်ညီမှု၊ စမ်းသပ်ခံနိုင်မှု၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာနိုင်မှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုတို့ဖြစ် သည်။(Rogers, E. M. (2003). Diffusion of innovations (5th ed.). New York: Free Press. or <http://www.joe.org/joe/2007october/a1.php>ကို ကြည့်ပါ။)

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများ အချင်းချင်းချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုများ

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းသည် အစိုးရပိုင်း(အဓိကမှာစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန)၊ ပုဂ္ဂလိကအပိုင်း (အဓိကအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးသုံးသွင်းအားစု ရောင်းချသည့်ဆိုင်များနှင့် သွင်းအားစုတင်သွင်းဖြန့်ချိသည့် အဓိကကုမ္ပဏီကြီးများ) နှင့် နည်းပညာ အထောက်အကူပြု စီမံကိန်းအပိုင်းများ(ဤလေ့လာချက်တွင် LIFTမှ ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများကိုသာ နမူနာအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည်) တို့မှ ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။

အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကအပိုင်း

အပိုင်းစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် စိုက်ပျိုးရေး သွင်းအားစု ရောင်းချသောဆိုင်များအကြားတွင် ခိုင်မာသော အလွတ်သဘော ဆက်နွယ်မှုများ ရှိနေသည်။ ဆိုင်ပိုင်ရှင် တော်တော်များများသည် တောင်သူများအား လိုအပ်သော အရည်အသွေးရှိသည့် အကြံဉာဏ်များကို မပေးနိုင်သောကြောင့် (ဩဘာ၏ တရားဝင်အရောင်းကိုင်စားလှယ်များမှအပ) စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ "အငြိမ်းစား"ဝန်ထမ်းဟောင်းများ ကို ခေါ်ယူခန့်အပ်ထားရသည်။ ဩဘာ၏ တရားဝင်အရောင်းကိုင်စားလှယ်များတွင် ဌာနတွင်းရှိ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဟောင်းများ၊ အထက်လူကြီးများနှင့် ခိုင်မာသော ဆက်ဆံရေးရှိသော စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ အငြိမ်းစားဝန်ထမ်းဟောင်းများ အမြောက်အမြား ပါဝင်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ခိုင်မာသော ဆက်နွယ်မှုများသည် နှစ်ဖက်စလုံးအတွက် အကျိုးရှိပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လယ်ယာ ကဏ္ဍတွင် သတင်းအချက်အလက် ရင်းမြစ်တစ်ခုအဖြစ် လွှမ်းမိုးနိုင်မှုရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး စိတ်အားထက်သန်သော စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများသည် ၎င်းတို့၏ ကျေးရွာများနှင့် လယ်သမားများအား ဗဟုသုတဝေငှလမ်းညွှန်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ နည်းပညာဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များမှာလည်း အရည်အသွေးရှိပါက သက်ရောက်မှု အနည်းနှင့်အများ ရှိပါသည်။

ဖြစ်စဉ်တစ်ခုတွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ အကျိုးဆောင်တောင်သူသည် ဩဘာ၏ ထပ်ဆင့် အရောင်းကိုင်စားလှယ်အဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသည်လည်း ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့သောဖြစ်စဉ်မှလွဲ၍ ကဏ္ဍနှစ်ခုအကြားတွင် ပွင့်လင်းသော အခြားတရားဝင်ဆက်နွယ်မှုများကို မတွေ့ရပါ။

အစိုးရသည် မျိုးသစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း မျိုးစပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများကို ပုဂ္ဂလိက လက်ထံသို့သာလွှဲခဲ့ကာ ၎င်း၏ အဆင့်မြင့်ဆုံးလုပ်ငန်းများကိုသာ အာရုံထားဆောင်ရွက်သင့်သည် ဟူသော အယူအဆသည် နိုင်ငံသားအများစု၏ နားလည်လက်ခံနိုင်မှုကို ကျော်လွန်နေသည်။

အစိုးရနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း

အထူးသဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြု ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအကြား တရားဝင်နှင့် အလွတ်သဘော ဆက်နွယ်မှုများရှိနေသည်။ အရေအတွက်များပြားပြီး ရှည်လျားသောသမိုင်းကြောင်းရှိသော LIFT၏ စီမံကိန်းများ၏ ရလဒ်အဖြစ် "ဘိုကလေးစိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာလုပ်ငန်းအဖွဲ့ (BATWG)"ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းအားဖြင့် စီမံကိန်းများ၊ ဘိုကလေးစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် ဆန်စက်လုပ်ငန်းရှင်များ ပုံမှန် စုပေါင်းပါဝင်၍ ဆွေးနွေးပွဲများ လုပ်ဆောင်ပေးပါသည်။

ဘိုကလေးနှင့် မော်လမြိုင်ကျွန်းမှ မိတ်ဖက်အဖွဲ့ လေးဖွဲ့စလုံးသည် စပါးမျိုးစေ့ပွားများခြင်းလုပ်ငန်းတွင် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ပါဝင်လျက်ရှိကြသည်။ မျိုးစေ့စစ်ဆေးခြင်းကို တစ်ခါတစ်ရံတွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများက လုပ်ဆောင်ပေးပြီး မိတ်ဖက်အဖွဲ့များက ၎င်းတို့အတွက် သွားလာရေးနှင့် အစားအသောက်များကို အခမဲ့စီစဉ်ပေးသည်။ ရတနာ ဧရာ၏စီမံကိန်းတွင် မျိုးစေ့စိုက်ပျိုးသော တောင်သူများကို စိုက်ပျိုးရေး သုတေသနဦးစီးဌာနမှ မျိုးစေ့များဖြင့် ပံ့ပိုးပေးနေခြင်းကြောင့် ၎င်းဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်မှုများ တည်ဆောက်လျက်ရှိသည်။ အနာဂတ်အတွက်မူ မျိုးစေ့တောင်သူများသည် အခြေခံမျိုးစေ့အဆင့်- ၂ မျိုးစေ့ (Foundation Seed) မှတစ်ပုံတင်မျိုးစေ့ (သို့) မျိုးသန့် အဆင့်-၁ (Registered Seed) ထုတ်လုပ်သုံးစွဲခြင်းကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် မျှော်မှန်းပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနကို စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်သည့်အကြောင်းအရာများကို သတင်းပေးပို့ပြီး ကွင်းဆင်းသည့်နေ့များ၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ စသည့် အထူးအစီအစဉ်များသို့ လည်း ဖိတ်ကြားရပါသည်။

TdHသည် ရေအစက်ချစိုက်ပျိုးနည်းနှင့် မြေယာမဲ့စိုက်ပျိုးရေးတို့နှင့် ပတ်သက်၍ ရေဆင်းတက္ကသိုလ်၏ ဒေသတက္ကသိုလ်ဖြစ်သော မကွေး နှင့် နီးကပ်စွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိပြီး ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ဤနည်းပညာသစ်များကို ဘွဲ့လွန်ကျောင်းသားများ၏ သုတေသနပြုလုပ်ငန်းတွင် ထည့်သွင်းရန်စီစဉ်လျက်ရှိသည်။

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် မိတ်ဖက်အဖွဲ့ တို့၏ ဆက်နွယ်မှုတွင် မလှိုင်မြို့မှ ဖြစ်စဉ်သည် အထူးဖြစ်စဉ်ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန မြို့နယ်မှူးဟောင်းသည် ယခုအခါတွင် မလှိုင်မြို့အတွက် စီမံကိန်းမှ ခန့်အပ်ထားသော စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်နှစ်ဦးအနက်မှ တစ်ဦးဖြစ်နေပါသည်။ နိုင်ငံ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် "မောင်းနှင်သူနေရာတွင် ရှိနေသင့်သော်လည်း" ပြည်ထောင်စု အဆင့်အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်သော အောင်မြင်သည့်စီမံကိန်းကို လက်ခံမှုနှုန်းမှာ နိမ့်လျက်ရှိနေပါသည်။ ဤအချက်ကို ထပ်မံအားဖြည့်သည့် အခြားအကြောင်းရင်းမှာ အခြားအလှူရှင်များမှ ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများသည် အစိုးရဌာနများအပေါ်တွင် ရေရှည် အကျိုးသက်ရောက်မှုလည်း သိသိသာသာ ရှိမနေပါ။

ပုဂ္ဂလိကနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း

စီမံကိန်းပုံစံအရ မကြာမီက ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတွင် အစပြုခဲ့သော စီမံကိန်းသည် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍနှင့် အခိုင်အမာ ချိတ်ဆက်ထားလျက် ရှိသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့် ဆန်စက်ရှင်များအကြား၊ စိုက်ပျိုးရေးသုံး စက်ပစ္စည်းများကို ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသူများ/ ထုတ်လုပ်သူများနှင့်ပါ ယခင်ကရော၊ ယခုတွင်ပါ ချိတ်ဆက်မှုများရှိနေပါသည်။ ဤချဉ်းကပ်မှု နည်းလမ်းကို သိုက်လေးစိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရာတွင်အသုံးပြုခဲ့သကဲ့သို့ IRRIသည်လည်း စက်မှုပစ္စည်းအရောင်းကိုယ်စားလှယ်များ၊ ထုတ်လုပ်သူများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သီးနှံသိုလှောင်မှုအတွက် လိုအပ်သည့် စက်ပစ္စည်းကိရိယာကို သင့်လျော်သော အဖိုးနှုန်းနှင့် ရရှိနိုင်ရေးဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း အသုံးပြုလျက်ရှိပါသည်။

သရုပ်ပြလယ်ကွက်များ၊ ကွင်းဆင်းသည့်နေ့များ၊ အစရှိသည့် စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများတွင် ပုဂ္ဂလိက သွင်းအားစုကဏ္ဍမှ ပူးပေါင်းပါဝင်စေရန် ကြိုးပမ်းမှုသည် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ လစ်လျူရှုခံနေရပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း ဩဘာသည် ကုမ္ပဏီအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အချို့သွင်းအားစု အရောင်းဆိုင်များသည်လည်းကောင်း ဖော်ပြပါစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများတွင် ကျိုကြားကျိုးကြားတမျိုး၊ စဉ်ဆက်မပြတ်တဖုံ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် စိတ်ဝင်စားသည်သာမက အဆင်သင့်အနေအထားတွင် ရှိနေပါသည်။ သေချာသည်မှာ စီးပွားရေးအရ စိတ်ဝင်စားမှုများအပေါ်တွင် ကောင်းမွန်စွာအလေးထားသည်သာမက ယင်းကဲ့သို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို အခြေခံသဘောတရားအရ မငြင်းပယ်သင့်ပါ။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသလေ့လာမှုပြုအပြီးတွင်တွင် ကျက်စွရပ်ကို လေ့လာရေးအဖွဲ့မှ တင်ပြခဲ့သော်လည်း သံသယမေးခွန်းများနှင့်တုံ့ပြန်မှုကိုဖြစ်ပေါ်စေ ခဲ့သည်။ “LIFT”ဝင်ထားသော ကျေးရွာအချို့တွင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့ဝန်ထမ်းများက တောင်သူများအား ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ စီးပွားရေးအရေအမြတ်ထုတ် လာနိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ သတိပေးထားကြောင်း ကို သိရှိထားရသည်။

အထူးသဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့်ဆက်စပ်၍ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍကို “အမြတ်ကိုသာလိုလားသူ”၊ “မသမာသူ”အဖြစ်၊ တံဆိပ်ခတ် သတ်မှတ်လျက်ရှိဆဲဖြစ်သည်။

စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍရှိ အစိုးရပညာရေးနှင့် သုတေသန

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာသုတေသနအတွက် အသုံးစရိတ်သည် အရှေ့တောင်အာရှရှိ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ယှဉ်လျှင် များစွာလျော့နည်းနေပြီး ရေရှည်အတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလျော့နည်းနေခြင်းကလည်း စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ နိမ့်ကျနေခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်းတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်(MSU ၂၀၁၃)

ကျောင်းသားများအနေနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးနှင့်ဆိုင်သော ပညာရပ် ဆိုင်ရာ သုတေသနနှင့် စိုက်ပျိုးရေးတွင် လက်တွေ့အသုံးချရန် လုပ်ဆောင်သော အသုံးချ သုတေသနဟူ၍ ခွဲခြားပြီး နားလည်အောင်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထူးသဖြင့် ဤသုတေသန ၂ ခု အကြား ဆက်စပ်မှုမရှိပဲ ကွာခြားနေမှုမှာ အတော်ကြာပြီဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာပညာရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ သုတေသနတို့မှာ ခေါင်းစဉ်တစ်ခုတည်းအောက်တွင်ထားပြီး အသုံးချသုတေသနမှာ တသီးတခြားဖြစ်နေပါသည်။

၆.၁ ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပညာရေးဆိုင် သုတေသန

စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံ သင်ခန်းစာများကို သင်ကြားပေးသော အထက်တန်းကျောင်းတစ်ချို့ရှိသော်လည်း စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ပညာရေးကို အဓိက အခြေခံပြုသင်ကြားခြင်းမှာ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနလက်အောက်ရှိ "အစိုးရ စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံကျောင်း-SAI" ၁၂ ကျောင်းအနက်မှ တစ်ကျောင်း၌သာ (၃)နှစ် ဒီပလိုမာ သင်တန်းအဖြစ် စတင်သင်ကြားပေးသည်။ ၂၀၁၅/၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ရခိုင်နှင့် ချင်းပြည်နယ်တို့၌ စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်းကျောင်းသစ် နှစ်ကျောင်းကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန်ရှိရာ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး ၁၄ ခုတွင် အစိုးရစိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံကျောင်း တစ်ကျောင်းစီ ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။ ၃ နှစ်သင်တန်း၏ နောက်ဆုံးနှစ်တွင် တောင်သူများအားပညာပေးရေးနည်းလမ်းများပါဝင်သည့် အခြေခံ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးသင်ခန်းစာနှင့် အခြေခံလယ်ယာလုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲခြင်းအကြောင်းကိုပါ ပြဌာန်းစာအုပ်တွင် ထည့်သွင်းထားသည်။

နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ဒီပလိုမာဘွဲ့ ရရှိသူ ကျောင်းသားဦးရေ စုစုပေါင်း ၁၅၀၀ခန့် ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနက်မှ အနည်းငယ်ခန့်ကသာ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်တွင် ဆက်လက်ပညာသင်ကြားခွင့်ရကြသည်။ ယခင်က ဒီပလိုမာကိုဆောင်ထားသူ အများစုသည် မိမိတို့၏ မွေးရပ်မြေကျေးရွာ များသို့ပြန်၍ ၎င်းတို့ရရှိခဲ့သော ဗဟုသုတများကို မိဘလက်ငုတ်လက်ရင်း လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် ပြန်လည်အသုံးချ ဖြန့်ဝေကြမည် ဟု ယူဆထားခဲ့ကြသည်။ ခိုင်မာသော အချက်အလက် အထောက်အထားများ မရှိသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် အနည်းစုကသာ အမှန်တကယ် နေရပ်သို့ ပြန်ကြွကြောင်း သိရှိရသည်။ အများစုမှာ အခြားနေရာများတွင် အလုပ်ရှာဖွေကြပြီး အချို့က ဆက်လက်ပညာသင်ယူကြသည်။

ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်သည် မကြာသေးမီက ၎င်း၏ နှစ်စဉ်ကျောင်းသားခေါ်ယူမှု ဦးရေကို ၃၀၀မှ ၆၀၀သို့ တိုးမြှင့်ခဲ့ပြီး ၎င်း၏ B.Sc သိပ္ပံဘွဲ့စာသင်ကာလကို (၄)နှစ်မှ (၅)နှစ်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ အစိုးရစိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံကျောင်းများ သို့မဟုတ် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းဖြေဆိုပြီး အမှတ်မီသူများ (စိုက်ပျိုးရေးကျောင်းဆင်း ဒီပလိုမာသင်တန်းအောင်မြင်ရန်မလိုသူများ) လျှောက်ထားနိုင်ပြီး ယင်းတို့ အထဲမှရွေးချယ်ပြီး ကျောင်းသားအဖြစ် ခေါ်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ နှစ်ဖွဲ့စလုံးမှ လျှောက်ထားသူများသည် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်တွင် ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲကို ဖြေဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်အတွင်း ရေဆင်းမှ အဓိကတက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်အပြင် ဒေသအမျိုးမျိုးတွင် အထူးပြုသင်ခန်းစာအမျိုးမျိုးကို သင်ကြားပေးသော တက္ကသိုလ်ကျောင်းခွဲပေါင်း ခုနစ်ခုကို ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်(ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၏ ကျောင်းကြေငြာစာကို ကြည့်ပါ။)။ ဤကျောင်းခွဲများတွင် နောက်ဆုံးနှစ် ဘွဲ့ကြိုကျောင်းသားများသည် ၎င်းတို့၏ ကျောင်းဆင်းသုတေသနကို လုပ်ဆောင်ကြရသည်။ ကျောင်းခွဲများကို မျိုးစေ့/ သုတေသန ခြံများ(အောက်တွင်ကြည့်ပါ)၏ အနီးတွင် ထူထောင်ထားရှိပြီး ၎င်းမျိုးစေ့/ သုတေသနလယ်ယာများ၏ မြေနေရာအချို့ကို ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၏ ကျောင်းခွဲများအတွက် ခွဲဝေထားရှိပေးထားသည်။

ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်၏ ပညာရေးဌာန (၇)ခုတွင် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စီးပွားရေး ဌာန နှင့် တိရစ္ဆာန်သိပ္ပံဌာနတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ဘာသာရပ်နှစ်ခုစလုံးကို ထည့်သွင်းထားသော်လည်း ၎င်းတို့၏ သိသာထိရောက်မှုမှာ သီးနှံသိပ္ပံပညာရပ်များနောက် ရောက်နေသည်။

၁၉၇၈ခုနှစ်တွင် အချိန်အတိုဆုံး ၂နှစ်မှ အကြာဆုံး ၆နှစ်အထိရှိသော ဘွဲ့လွန်(M.Agr.Sc)ပညာရေးကို စတင်ခဲ့သည်။ Ph.D ပညာရေး ကို ၂၀၀၁ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့သည်။

မွေးမြူရေးတက္ကသိုလ်(UVS)နှင့် သစ်တောတက္ကသိုလ်(UOF)လည်း ရေဆင်း၌ပင် တည်ရှိသည်။ တက္ကသိုလ်(၃)ခုစလုံးသည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနနှင့်အညီ ရှိနေသော်လည်း မကြာမီအချိန်အတွင်းတွင် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်သို့ ရောက်ရှိတော့မည်ဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန ဦးစီးဌာန(DAR)နှင့် သစ်တော သုတေသနအဖွဲ့(FRI)တို့သည် ရေဆင်းတွင် တည်ရှိသည်။

လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန၊ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်နှင့် ၎င်း၏ ဒေသဆိုင်ရာ ကျောင်းခွဲများ(လှည်းကူး၊ မကွေး၊ အောင်ပန်း)သို့ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ ဘွဲ့ကြိုသင်တန်းကာလကို မကြာသေးမီကမှ ရှုနှစ်ကာလကို တိုးမြှင့်ခဲ့သည့်အတွက် ဒေသဆိုင်ရာ ကျောင်းခွဲများတွင် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုများ များများစားစားမရှိပါ။ ထို့နည်းတူ၊ သုတေသနပြုနေသော နောက်ဆုံးနှစ်ကျောင်းသားများလည်း မရှိသေးပါ။

ဒေသဆိုင်ရာ ကျောင်းခွဲများတည်ထောင်ခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များအနက် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းကြော်ငြာစာတွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ “ထိရောက်သော နယ်ပယ်နှင့် နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးမှု” နှင့် “ဒေသခံ စိုက်ပျိုးသူများနှင့် ကောင်းစွာဆက်သွယ်နိုင်ရန်” တို့ ဖြစ်ပါသည်။

အစိုးရစိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံကျောင်းများနှင့် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ် (၎င်း၏ ဒေသဆိုင်ရာ ကျောင်းခွဲများအပါအဝင်) တို့တွင် တိုးချဲ့ပညာပေး လုပ်ငန်းများအတွက် အသုံးပြုရန် သိသိသာသာ သတ်မှတ်ထားသော လျာထားသုံးငွေစာရင်းမရှိသလို ခိုင်မာသောတိုးချဲ့ပညာပေးရေးကို ပံ့ပိုး ပေးနိုင်စွမ်းလည်းမရှိပါ။ သီးနှံသရုပ်ပြကွက်များနှင့် ယှဉ်ပြိုင်စမ်းသပ်မှုများအတွက် တောင်သူများအား အဆိုပါသိပ္ပံကျောင်းများသို့ ဖိတ်ခေါ်ခြင်းများ ရှိသော်လည်း စနစ်ကျသော ချဉ်းကပ်မှုများမရှိပါ။

ထိုကဲ့သို့ပင် စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံကျောင်းနှင့် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်မှ ကျောင်းသားများက လယ်ယာလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို လက်တွေ့ကြည့်ရှု လေ့လာရန် ကျေးရွာများနှင့် တောင်သူစိုက်ခင်းများသို့ သွားရောက်လည်ပတ်မှုမှာလည်း အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သလိုပင်ဖြစ်သည်။

ပြဌာန်းထားသော သင်ခန်းစာသည် ဇီဝဗေဒအပေါ်တွင် များစွာအားပြုထားသည်။ လယ်ယာစီးပွား၊ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်းနှင့် စက်မှုလယ်ယာဘာသာရပ်တို့မှာ ဖွံ့ဖြိုးနေဆဲအဆင့်၌ပင် ရှိနေသေးသည်။

ပို၍ မြင့်မားသော စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းအတွက် သင်တန်းကျောင်းများမှ ဖော်ပြထားသော အာရုံစိုက်မှုမှာ နည်းပညာ အရည်အသွေးရှိသော စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်ကို ပညာပေးရေး၊ နည်းပညာ/ဇီဝဗေဒ ဘာသာရပ်များအပေါ် အလေးထားခြင်းတို့ ဖြစ်ပြီး သုတေသန လုပ်ငန်းများကလည်း ဤလမ်းကြောင်းအတိုင်း လိုက်လျှောက်သည်။ ကျောင်းခွဲတစ်ခု၏ကျောင်းအုပ်ဆရာ တိကျရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားသည်မှာ - ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမဦးစားပေးသည် ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်း၊ ဒုတိယ ဦးစားပေးသည့် သုတေသနနှင့် တတိယဦးစားပေးကာ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း ဟူ၍ဖြစ်ပါသည်။”

ဒီပလိုမာတန်း၊ ဘွဲ့ကြိုနှင့်ဘွဲ့လွန်အတန်းများတွင် တူညီသော ဘာသာရပ်များကိုသည် သင်ယူကြရသည်။ သို့ရာတွင် အသေးစိတ်မှု၊ နက်နဲမှုနှင့် အထူးပြုမှုတို့ ကွဲပြားသွားပါသည်။

ကျောင်းပညာရပ်ဆိုင်ရာ သုတေသန၊ ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းသည် အနောက်တိုင်းမှ စိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်များနှင့် အခြေခံအားဖြင့် ကွာခြားမှုမရှိပါ။ သို့ရာတွင် စိုက်ပျိုးရေးလက်တွေ့နှင့် လေ့ကျင့်သင်တန်းနှင့် သုတေသနတို့အကြားတွင် ချိတ်ဆက်မှုများ အားနည်းနေသည်။ သို့သော် အနောက်တိုင်း တက္ကသိုလ်များတွင် လယ်ယာစီးပွား ပေါင်းစပ်ပါဝင်ခြင်းမှာ ပို၍ သိသာထင်ရှားပြီး စိုက်ပျိုးသီးနှံနှင့် တိရစ္ဆာန်သိပ္ပံတို့နှင့်တကွ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် စက်မှုလယ်ယာဘာသာရပ်တို့ကို ပိုမို ကောင်းမွန်စွာ ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ထားသည်။

ယခင်အချိန်က မန္တလေးရှိ “စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်” မှ ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် လက်တွေ့ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထိတွေ့ခဲ့ရသည်မှာ ၁၉၆၈ ခုနှစ်ထိတိုင်အောင်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော မိသားစုတစ်စုထံတွင် အနည်း ဆုံးတစ်လခန့် နေထိုင်ကြရပြီး အစိုးရ သုတေသနလယ်ယာများတွင်လည်း လက်တွေ့ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင် ကြရသည်။ ကျောင်းသားဦးရေမြင့်တက်လာ၍ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့တွင် ပိုမိုခက်ခဲလာသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ခြင်းကို ရပ်တန့်ခဲ့ရသည် (ဖဲသိန်းနှင့် ကိုယုတိုင်ဆက်သွယ်ပြောကြားခြင်း၊ ၂၀၁၅)။ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်တွင် ဒေသအလိုက်ကျောင်းခွဲများ ရှိနေသည့်အတွက် ဤအလေ့အထကို ပြန်လည်စတင်ရန် အခက်အခဲများစွာ ရှိမည်မဟုတ်ပါ။

၆.၂ လိုက်လျောညီထွေမှုပြုထားသော/ အသုံးချ စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန

စိုက်ပျိုးရေးပညာသင်ကြားရေးကဏ္ဍပြင်ပမှ အစိုးရ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများအားလုံးကို စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန(DAR) အောက်တွင် စုစည်းအကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ပါသည်။

၎င်းကို ရန်ကုန်၊ အင်းစိန်မြို့နယ် ကြို့ကုန်းတွင် တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၇၁ခုနှစ်တွင် ရေဆင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့သည်။ ၂၀၀၄ခုနှစ်တွင် အမည်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ သီးခြားဌာနတစ်ခု ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဦးစီးဌာန၏ အဓိက တာဝန်မှာ “ဒေသအလိုက် ပြောင်းလဲပြုပြင်ထားသော သီးနှံအမျိုးအစားများနှင့် သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်း နည်းပညာများ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်း” ဖြစ်သည်။

ဇယား ၃ - စိုက်ပျိုးရေးသုတေသန ဦးစီးဌာန(DAR)၏ ဖွဲ့စည်းပုံ

ဌာနခွဲ	ကဏ္ဍ
ဆန်စပါးနှင့် အခြားနှံစားပြောင်း/သီးနှံ	- ဆန် - အခြားနှံစားပြောင်း
ဆီထွက်သီးနှံနှင့် ပဲအမျိုးမျိုး	- ဆီထွက်သီးနှံ - ပဲအမျိုးမျိုး
စက်မှုသုံးသီးနှံနှင့် ဥယျာဉ်ခြံ စိုက်ပျိုးရေး	- စက်မှုသုံးသီးနှံ - ဥယျာဉ်ခြံ စိုက်ပျိုးရေး
မြေဆီလွှာ၊ ရေသုံးစွဲခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေး စက်မှုပညာ	- မြေဆီလွှာသိပ္ပံ - ရေသုံးစွဲခြင်း သုတေသန - စက်မှုလယ်ယာ
သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးပညာ၊ စိုက်ပျိုးရေး ဈေးကွက်စီးပွားနှင့် စာရင်းအင်း	- သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးပညာ - စိုက်ပျိုးစီးပွား - စာရင်းအင်းဗေဒ

ဇီဝနည်းပညာ၊ အပင် မျိုးစိတ် ရင်းမြစ်နှင့် အပင် ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ခြင်း	- ဇီဝနည်းပညာ - အပင်ပိရ ရင်းမြစ် - ကိုမိလပေဒ (ပိုးမွှားပေဒ) - အပင် ရောဂါပေဒ
--	---

စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနတွင် နိုင်ငံ၏ အစိတ်အပိုင်းတော်တော်များများမှသီးနှံသုတေသနစင်တာ ၇ခု (ယခင်က “ဗဟိုခြံများ”ဟုခေါ်ခဲ့ကြ ကသည်)နှင့် ယင်းတို့၏ ခြံခွဲ ၁၇ခု(ယခင်က “ဒေသန္တရ သုတေသနခြံများ”ဟုခေါ်သည်)တို့ ပါဝင်နေပြီး ကွဲပြားသော စိုက်ပျိုးရေးဗဟုသုတများတွင် ပြန့်နှံ့နေသည်။ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနသည် စပါးအမျိုးအစား တော်တော်များများ(စုစုပေါင်း ၉၁မျိုး) ကို ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့ပြီး အခြားနှစ်စားသီးနှံ (၃၂)မျိုး၊ ဆီထွက်သီးနှံ (၁၉)မျိုး၊ ပဲအမျိုးမျိုး (၃၇)မျိုး၊ စက်မှုသီးနှံ(၂၀)မျိုးနှင့် ဥယျာဉ်ခြံ သီးနှံ (၄)မျိုး တို့ကိုပါ ထုတ်လုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် စစ်တမ်းကောက်ယူသည့်အချိန်တွင် ၎င်းလယ်ယာများသို့ သွားရောက်ခဲ့သည် (နောက်ဆက်တွဲ ၂ မှ ခရီးစဉ်ကို ကြည့်ပါ)။ ပထမဆုံးမြင်တွေ့ရသည့်အမြင်မှာ အဆိုပါခြံများသည် မလောက်ငသော ဘဏ္ဍာငွေကိုသာ အသုံးပြုလုပ်ဆောင်နေရသည့်အပြင် ၎င်းတို့မှာ ဦးတည်ချက်၊ လမ်းညွှန်ချက်ကောင်းကောင်း မရှိပါ။ မျိုးစေ့ခြံများသည် အသုံးစရိတ်ကာမိရေးလမ်းစဉ်နှင့် လည်ပတ်ရမည်ဟူသည်မှာ စိတ်ပျက်ဖွယ် ဖြစ်သော်လည်း(လက်ရှိတွင် သွားရောက်လေ့လာခဲ့သော ခြံများတွင် လက်တွေ့မလုပ်နိုင်သေးပါ) မကြာမီ ပြုလုပ်ခဲ့ သော လေ့လာချက်အရ စနစ်တစ်ခုလုံးကို ကောင်းစွာဖွဲ့စည်း၊ စီမံနိုင်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အထက်ပါဖော်ပြချက်ကို လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ (van den Broek၊ J. et al. ၂၀၁၅)

စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန၏ သုတေသနလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ဆန်စပါး ဦးစားပေးအပင်မျိုးပွားခြင်းအပေါ်တွင် အဓိကအာရုံထားပြီး အရင်းအမြစ်အနည်းငယ်ကိုသာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုနည်းပညာများ၊ ရေအသုံးချခြင်းနှင့် လယ်ယာစီးပွားအတွက် သုတေသနပြုခြင်းတွင် အသုံးပြုသည်။ ရရှိသောဘဏ္ဍာငွေ အကန့်အသတ်ရှိနေသည့်ဘက်မှ ကြည့်လျှင်ဦးစားပေးအဆင့်များသည် သင့်လျော်ပုံပေါ်ပါသည်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးမှုလုပ်ငန်းဖြစ်သည့် ဆန်စပါးတန်ဖိုးကွင်းဆက်တွင် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန၏ ပါဝင်မှုကို အခန်း၃.၁၅ ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

တိုင်းဒေသကြီး(၃)ခု၌ စစ်တမ်းမကောက်ခံမီတွင် လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် ရေဆင်းတက္ကသိုလ်၏ ဒေသဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ်ခွဲရှိရာ လှည်းကူးတွင် ရှိကြသော ဗဟိုစိုက်ပျိုးရေး သုတေသနနှင့် လေ့ကျင့်ရေး သင်တန်းကျောင်း (CARTC) နှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် သစ်သီးဝလံ သုတေသနနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစင်တာ (VFRDC)တို့ကို သွားရောက်ခဲ့သည်။

ဗဟိုဌာနနှစ်ခုစလုံးမှာ စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန၏ အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်ပြီး ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များတွင် JICA၏ အကူအညီဖြင့် တည်ထောင်ထား ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆောက်အဦများမှာ ခေတ်မီ လေ့ကျင့်ရေးပစ္စည်းများနှင့် ကောင်းမွန်နေဆဲပင် ဖြစ်သည်။

CARTCသည် သီအိုရီနှင့် လက်တွေ့သင်ခန်းစာများကို အောက်ဖော်ပြပါလူများအား သင်ကြားပို့ချပေးသည်။

- ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများ (၄ပတ်)³
- လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းအသစ်များ (၄ပတ်)
- လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းအသစ်များ (၄ပတ်)
- အငယ်တန်းအရာရှိများ (ခေါင်းဆောင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ သင်တန်း၊ ၃ပတ်)
- အကြီးအရာရှိများ (အဆင့်မြင့် စီမံခန့်ခွဲမှု၊ နည်းပညာနှင့် ငွေစာရင်း သင်တန်း၊ ၄ပတ်)
- အရေးကိစ္စဆိုင်ရာ အထူးပြုများ (SMSs၊ အထူးသင်တန်း၊ ၂ပတ်)

၂၀၁၃-၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် CARTCသည် တက်ရောက်သူ ၁၆၁၈ဦးအတွက် သင်တန်းများနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲပေါင်း ၃၀ကို စီစဉ်ပို့ချ ပေးနိုင်ခဲ့ပြီး တက်ရောက်သူ ၆၄၂ဦးသာ ရှိသည့် သင်တန်းနှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများ စုစုပေါင်း ၂၃ခုသာ ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည့် ၂၀၁၂/ ၁၃ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ကြီးမားသော တိုးတက်မှုဖြစ်သည်။ သင်တန်း/အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ ၃၇ခုတွင် တက်ရောက်သူအများဆုံး ၂၀၀၃ဦး အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ကျန်ခဲ့သည့်နှစ်မှာ ၂၀၀၅/၀၆ဖြစ်ပြီး မညီသည့်အတွက်ကြောင့် ထူးခြားသိသာစွာ ကွဲပြားနေသည့်အကြောင်းမှာ ဖော်ထုတ်၍ မရခဲ့ပေ။

CARTC ဝန်ထမ်းများသည် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန၏ လက်အောက်တွင် ရှိနေရသည်ကို လိုလားကြကြောင်း ဖော်ပြကြပြီး ၎င်းတို့၏ သုတေသနလျာထားသုံးငွေမှာ အကန့်အသတ်ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်နိုင်လျှင် ၎င်းတို့သည် သင်တန်းနှင့် ပညာပေးခြင်းထက် ပို၍ဂုဏ်မြင့်သော သုတေသနကို ပိုမို လုပ်ဆောင်လိုကြသည်။

ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် ဥယျာဉ်ခြံစိုက်ပျိုးခြင်းတွင် CARTCသည် VFRDCနှင့် နီးကပ်စွာ ပူးပေါင်းလက်တွဲလုပ်ဆောင်ကြသည်။ VFRDC သည် တစ်ရာသီမှ နှစ်ရာသီအထိအချိန်ယူရသော ကုမ္ပဏီများအတွက် မျိုးစေ့စမ်းသပ်ခြင်းနှင့် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်ပေးသည်။

3 ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများအတွက် (၄)ပတ်သင်တန်းသည် မိသားစုလယ်ယာများတွင် လက်တွေ့သင်ယူ ခြင်း(ရေဆင်းကျောင်းသားများအားလုံးအတွက် ၁၉၆၈ခုနှစ်အထိ မယူမနေရဖြစ်သည်)အတွက် အစားထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။

ပညာရေး၊ သုတေသနများနှင့် တိုးချဲ့မှုများအကြား ဆက်နွယ်မှုများ

သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးကြားမှ ဆက်နွယ်မှုသည် ပုံမှန်အားဖြင့် အားနည်းပါသည်။ ပညာရေးနှင့် ကျောင်းပညာရပ်ဆိုင်ရာ သုတေသန အပိုင်းတို့တွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းနှင့် တရားဝင် စနစ်တကျ ဆက်နွယ်မှုများတည်ဆောက်ရန် လိုလောက်သော အရင်းအမြစ်များမရှိပါ။ ထို့ပြင် ၎င်းတို့သည် ထောက်ပံ့ခြင်းလုပ်ငန်းကို ၎င်းတို့ ဦးတည်ချက်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် မသတ်မှတ်ပါ။ အချို့ ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ခြင်းများကို ယခင်က အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည် - ဥပမာအားဖြင့် ရေဆင်းတက္ကသိုလ်၏ ဒေသဆိုင်ကျောင်းခွဲများ၊ ထွင်ခြင်းနှင့် လယ်ယာ စီးပွားနှင့်ဆိုင်သော အခြေခံသင်ခန်းစာများထည့်သွင်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအချက်များသည် လမ်းကြောင်းအမှန်များဖြစ်သော်လည်း လက်ရှိတွင် သိသာထင်ရှားသော သက်ရောက်မှုမရှိပါ။ ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ရေဆင်းတွင်ရှိသော တက္ကသိုလ်သုံးခုစလုံး (YAU၊ UoFနှင့် UVS)သည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများမှ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားမည်ဟု မျှော်မှန်းရပါသည်။ အကျိုးတူပူးပေါင်းပါဝင်သူများသည် တက္ကသိုလ်များအနေနှင့် ဤဝန်ကြီးဌာန၏ လက်အောက်တွင် ပို၍လွတ်လပ်စွာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိမည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဌာနတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများလည်းလုပ်ဆောင်နိုင်ပြီး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုသုံးသပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ကျောင်းပညာရေးဆိုင်ရာသုတေသနနှင့် အသုံးချသုတေသနအကြားမှ ဆက်နွယ်မှုသည် ရေဆင်းတက္ကသိုလ်၏ ဒေသဆိုင်ရာတက္ကသိုလ်များနှင့် အနီးရှိ သုတေသန အလုပ်ရုံ/လယ်ယာအကြား အဖွဲ့အစည်းယှဉ်ပြိုင်မှုကြောင့် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ သက်ရောက်မှုရှိနိုင်ပါသည်။ ဒေသဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ်များအသုံးပြုသော မြေယာများကို သုတေသနအလုပ်/ ခြံများမှ ပြန်လည်ချထားခြင်းဖြစ်ပြီး အဆောက်အဦအသစ်များကို ကျောင်းဝင်းများအတွင်းတွင် တည်ဆောက်ခဲ့သည်။

စိုက်ပျိုးရေးဌာနဝန်ထမ်းများနှင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် လက်တွေ့စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ထိတွေ့မှုမှာ နည်းပါးလွန်းလှသည်။ သို့သော် ဒေသဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ်များက သင်ခန်းစာ၏ လက်တွေ့အပိုင်းကို ပို၍ နက်နဲပြီး အားကောင်းလာစေရန် အခွင့်အလမ်းအများအပြားကို ပေးနိုင်သည်။

လယ်ယာ/ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာနတွင် အဓိက ဦးစီးဌာနနှစ်ခုဖြစ်သော တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနနှင့်အတူ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန (DoA)နှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာနတို့ ရှိရာ ၎င်းတို့သည် သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းတို့ကို ချိတ်ဆက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤဆက်နွယ်မှုပင်လျှင် ခိုင်မာမှုမရှိပါ။ ကောင်းမွန်စွာ ချမှတ်ပုံဖော်ထားသော၊ နည်းပညာအရ ကောင်းမွန်မှုရှိသော မျိုးစေ့ဖြန့်ဖြူးမှု ကွင်းဆက်တွင်ပင် လုပ်ငန်းစဉ်ကို အမြဲတစေ လိုက်ပါလုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ပြင် "အသိအမှတ်ပြု မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်သူများနှင့် မှတ်ပုံတင်ပြီး မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်သူများ အကြားတွင် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ခြင်းမရှိပါ" (van den Broek, J., et al. ၂၀၁၅)။ စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန ဦးစီး ဌာနသည် မျိုးပွားခြင်းအလုပ်သီးသန့်နှင့် ပထမမျိုးပွားခြင်းမှ မှတ်ပုံတင်ပြီး မျိုးစေ့အထိကို တာဝန်ယူရပြီး စိုက် ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် ဒုတိယ အဆင့်မျိုးစေ့ပွားခြင်းကို မှတ်ပုံတင်ပြီး မျိုးစေ့မှ အသိမှတ်ပြုခံ မျိုးစေ့အထိ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အပူပိုင်းဇုန်တွင် အဓိကဆီထွက်သီးနှံ(နှမ်းနှင့်မြေပဲ)အတွက် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဦးစီးဌာန၏ ဆီထွက်သီးနှံ သုတေသနခြုံ("ဗဟိုခြုံ"ဂုဏ်အနက်မှ တစ်ခု) သည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအားနည်းခြင်းကြောင့် မကြာခဏဆိုသလို ဒုတိယအဆင့် မျိုးစေ့ပွားခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရသည်။

နိဂုံးချုပ်

ကံမကောင်းစွာဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍသည် ကောလဟာလနှင့် စိတ်မှန်းများ၊ ထုံးထမ်းလေ့များ၊ ယုံကြည်မှုများ၊ နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက်များနှင့် မကြာသေးမီနှင့် အတိတ်မှ အတွေ့အကြုံများ ယက်နွယ်နေသော ကွန်ယက်ကြီး၏ လွှမ်းမိုးမှုကိုခံနေရသည်။ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များသည် အရေးပါမှုသိပ်မရှိပါ - အလွယ်တကူရရှိနိုင်သော အချက်အလက်အနည်းငယ်သည် အားထား၍ မရနိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင်ဖက်များဖြစ်နေခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုများသည် ပညာရေး၊ သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးကဲ့သို့သော ၎င်းတို့ ထည့်သွင်းခံရသင့်သည့်နေရာများတွင် ကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ်မပါဝင်နိုင်ပါ။

ဤသည်မှာ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍမှ ကိုင်တွယ်လျှောက်လှမ်းရမည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလမ်းကြောင်း မူဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးတည်ချက် ကင်းမဲ့နေကြောင်း သိသာထင်ရှားနေပါသည်။ ရှေ့တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့ပတ်ဝန်းကျင်၏ ကန့်သတ်ချက်များကို သိနေပြီး ပတ်ဝန်းကျင်မှ အပြောင်းအလဲများကို မည်သို့ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ရမည်ကိုလည်း သိရှိကာ တုန့်ပြန်ရာတွင်လည်း အဓိကအားဖြင့် ကျိုးကြောင်း ဆီလျော်မှုနှင့်အတူ စီးပွားရေးအချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ စိုက်ပျိုးရေးတိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း၏ အဓိက ပြဿနာများအထဲမှ တစ်ခုအဖြစ် ခဏခဏဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လယ်သမားများသည် လက်ဖြင့် ကိုင်ယူ၍ ဦးတည်ချက်တစ်ခုဆီသို့ တွန်းပို့နေရာချပေးရမည့် ထုံထိုင်းရိုးရှင်းပြီး ဗဟုသုတမရှိသော နိုင်ငံသားများမဟုတ်ကြတော့ပါ။ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း၏ အဓိကလုပ်ဆောင် ရမည့်အရာမှာ လယ်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သော ကန့်သတ်ချက်များကို လျော့ချပြီး လယ်သမားတစ်ဦးစီနှင့်အတူ ရပ်ရွာများကိုပါ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ စွမ်းရည်ကို တိုးမြှင့်အားပေးရန် ရပ်ရွာများကို သတင်းအချက်အလက်များ တိုက်ကျေး၊ ပံ့ပိုးပေးရန်ဖြစ်သည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် စပ်ဆိုင်၍ အစိုးရ၊ စီမံကိန်းနှင့် ပုဂ္ဂလိကအပိုင်း တို့၏ လက်ရှိအခြေအနေကို အောက်ဖော်ပြပါပေးအပ် တွေ့နိုင်ပါသည်။

ဇယား ၄ - အစိုးရ၊ စီမံကိန်းနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍတို့၏ ထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် လယ်ယာအကြံပေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း (EAS)

အဖွဲ့အစည်းအမည်	တိုင်းဒေသ	EAS ချဉ်းကပ်နည်း	မှတ်ချက်
အစိုးရ ကဏ္ဍ			
စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန	နိုင်ငံတဝှမ်းလုံး	အကျိုးဆောင်တောင်သူများနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး သရုပ်ပြကွက်များ တည်ထောင်သည်။ အပူပိုင်းဇုန်တွင် ထုတ်လုပ်ရေးစခန်းများကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသအသုံးပြုလျက်ရှိပြီး ယင်းတို့သည် IFAD စီမံကိန်းတွင် အသိပညာဖြန့်ဖြူးရာစခန်းများအဖြစ် တည်ထောင်သွားမည်ဟုကြားသိရသည်။	ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးရေးတွင် အလေးထားလွန်းပြီး ကျေးရွာ အဆင့်အထိ ရောက်ရှိမှုတွင် အားနည်းလျက်ရှိသေးသည်။
မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးဦးစီးဌာန	နိုင်ငံတဝှမ်းလုံး	ကျေးလက်တိရိစ္ဆာန် ကျန်းမာရေးလုပ်သား	တိရိစ္ဆာန်ရောဂါကာကွယ်ရေး၊ ကုသရေးနှင့် စောင့်ကြည့်ရေးတို့တွင် အထူးအလေးထားသည်။ မျိုးစပ်ခြင်း မျိုးပွားခြင်းနှင့် တိရိစ္ဆာန်အာဟာရ ပြည့်မီရေးလုပ်ငန်းများတွင် အားနည်းလျက် ရှိသည်။
ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန	နိုင်ငံတဝှမ်းလုံး	လက်ရှိတွင် ကျေးလက်ငွေချေးရေး ကော်မတီများကို သင်တန်းပေးလျက် ရှိနေပြီး ကျေးရွာများသို့ ငွေစတင် ချေးပေးနေပြီဖြစ်သည်။	ကျေးလက်အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပေါ်တွင် အထူးအလေးထားသည်။
သမဝါယမဦးစီးဌာန	နိုင်ငံတဝှမ်းလုံး	တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း မရှိပါ။ ကျေး လက်သမဝါယမငွေစုငွေချေးအဖွဲ့အနေ နှင့် ရှိသည်။ သွင်းအားစုပံ့ပိုးခြင်းကိစ္စ တစ်ခုသာ အသက်ဝင်လျက်ရှိသည်။	လေ့လာခဲ့သော ရွာများတွင် ဖွဲ့စည်းထားသော သမဝါယမများမှာ အထက်အမိန့်အရ ဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်ပြီး သမဝါယမအစစ်အမှန်များမဟုတ်ကြပါ။

အဖွဲ့အစည်းအမည်	တိုင်းဒေသ	EAS ချဉ်းကပ်နည်း	မှတ်ချက်
စီမံချက်များ			
IRRI	ဘိုကလေး၊ မော်လမြိုင်ကျွန်း	အခြားမိတ်ဖက်များ၊ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးဌာနတို့အား သရုပ်ပြသမှုများအတွက် နည်းပညာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် အခြား ထောက်ပံ့မှုများ လုပ်ငန်းများကို အခြားမိတ်ဖက်များနှင့် ပူးပေါင်းခြင်း၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသန ဦးစီးဌာနများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း။	အပူပိုင်းရေဒီယိုလှိုင်း လုပ်ဆောင်ချက် ရှိသည်။ သို့သော် သီးနှံရာသီကြောင့် (ဆန်စပါး စိုက်ပျိုးသည့် အချိန်၊ ရာသီ မဟုတ်ပါ) စစ်တမ်းကောက်ခံသည့် ကာလတွင် အသေးစိတ် အချက်အလက်များ မရရှိခဲ့ပါ။
WHH	ဘိုကလေး၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်	ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားသော တောင်သူ သင်တန်းကျောင်းများ၊ ကျေးရွာတော်တော်များမှ ပါဝင် တက်ရောက်သူများ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကန့်ကျင်ခံရမှုတွင် ထိရောက်မှုရှိသည်။ သရုပ်ပြလယ်ကွက် များလည်း ပါသည်။	သမဝါယမပုံစံအားဖြင့် ပံ့ပိုးခြင်းကို လုပ်ဆောင်သည် (အောက်တွင်ကြည့်ပါ)
GRET	မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်	လေ့လာရေး စင်မြင့် (တောင်သူ သင်တန်းကျောင်းများနှင့် လယ်ကွက် တွင်း သရုပ်ပြမှုများမှ မျိုးသစ်)၊ မလဆက MAFF	သမဝါယမပုံစံအားဖြင့် ပံ့ပိုး ခြင်းကို လုပ်ဆောင်သည်(အောက်တွင်ကြည့်ပါ)
ရတနာ ဇရာ	ဘိုကလေး၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်	စပါးမျိုးစေ့ ထုတ်လုပ်သူများနှင့် တိုက်ရိုက်အတူ အလုပ်တွဲလုပ်သည်။	မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်သူများ အဖွဲ့ကို ထူထောင်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည် (အခြားမိတ်ဖက်များနှင့် အတူလက်တွဲ၍)
Proximity	မော်လမြိုင်ကျွန်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်	စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာအကြံပေးလုပ်ငန်းကို တယ်လီဖုန်းဖြင့် အမြဲတမ်းဖြေဆိုပေးခြင်း	တောင်သူအမြောက်အမြားထံ ရောက်ရှိ ကူညီပေးနိုင်သည်။
TdH	ရေနံချောင်း၊ အပူပိုင်းရန်	တိုက်ရိုက်ပေးသော တိုးချဲ့ပညာပေးရေး အစီအစဉ်မရှိသေးပါ။	စီမံကိန်း နောက်ပိုင်းအဆင့်တွင် လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ရန် ရည်ရွယ်ချက် ရှိသည်။
HelpAge consortium	မလှိုင်၊ အပူပိုင်းရန်	တောင်သူသင်တန်းကျောင်းများ၊ လက်တွေ့ သရုပ်ပြကွက်တည်ထောင်ခြင်း	စစ်တမ်းကောက်ခံနေချိန်တွင် အသေးစိတ် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာခြင်းမရှိပါ(ပဲမျိုးစုံနှင့် ဆီထွက်သီးနှင့် စိုက်ပျိုးချိန်ရာသီ မဟုတ်ပါ။)
Metta	ဆီဆိုင်၊ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်း	တောင်ယာစပါးစိုက်ပျိုးခြင်းအတွက် တောင်သူသင်တန်းကျောင်းများ	စစ်တမ်းကောက်ခံနေချိန်တွင် အသေးစိတ် လေ့လာခြင်းများ မရှိခဲ့ပါ(စပါး စိုက်ပျိုးနေချိန် မဟုတ်ပါ)
Mercy Corps	ကလေး၊ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ပိုင်း	မိတ်ဖက်အဖွဲ့သည်ကြားမှ ကူညီပေး သူ အဖြစ်နှင့်လုပ်ဆောင်ပြီး၊ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ နည်းပညာ ပံ့ပိုးပေးသည်။	စစ်တမ်းကောက်ခံနေချိန်တွင် အသေးစိတ် လေ့လာခြင်းများမရှိ ခဲ့ပါ။ စီမံကိန်းကျေးရွာများအား နောက်ဆုံး အဆင့်ရွေးချယ်သည့် လုပ်ငန်း စဉ်တွင် ရှိနေသေးသည်။ လက်ရှိ အချိန်အထိ နည်းပညာပိုင်ဆိုင်ရာ သင်တန်းတစ်ခုသာ ရှိသေးသည်။
သမဝါယမများ/သမဝါယမ ဖွဲ့စည်းပုံများ	စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သည့် မြို့နယ်(၆)ခု	WHH/ GRETတို့သည် CAEDP များကို ထောက်ပံ့နေသည်။ "အကြို သမ" အဖွဲ့အစည်း၊ သွင်းအားစုဖြန့်ချိရေးနှင့် စက်မှုပစ္စည်း ဝန်ဆောင်မှုများ	လပွတ္တာတွင် အောက်မှ အထက် သို့ စနစ်ဖြင့် သမဝါယမအား တည်ထောင်ထားသည် (စစ်တမ်း ကောက်ယူမှု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း မဟုတ်ပါ)

အဖွဲ့အစည်းအမည်	တိုင်းဒေသ	EAS ချဉ်းကပ်နည်း	မှတ်ချက်
လယ်သမား အဖွဲ့များ	စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သည့် မြို့နယ်(၆)ခု	မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိမိတ်ဖက်အဖွဲ့များသည် မျိုးစေ့စိုက်ပျိုးသောလယ်သမားများ အစည်းအရုံးကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန် ရည်ရွယ်သည်။ TDH သည် စီမံကိန်းမြို့နယ်များတွင် လယ်သမားအစည်းအရုံးဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရန်ရည်ရွယ်ထားသည်။	
ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍ			
အဓိက စိုက်ပျိုးရေးသုံးဓာတုဆေးဝါးကုမ္ပဏီများနှင့် ၎င်းတို့၏ တရားဝင်ကိုယ်စားလှယ်များ/ ဆိုင်များ၊ မျိုးစေ့ ကုမ္ပဏီများ	စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သည့် မြို့နယ်(၆)ခု	လိုအပ်သလို ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ လယ်ယာအတွင်း သရုပ်ပြသမှုများ	စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်များ ကျေးရွာများသို့ လှည့်လည်သွားလာခြင်း၊ တရားဝင်ဆိုင်များတွင် အရည်အချင်းမီဝန်ထမ်းများ၊ ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သော သြဘာ (AWBA) သည် လက်ကိုင်ကွန်ပျူတာ အခြေခံသည့် အကြံပေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဖော်ထုတ်နေသည်။
သွင်းအားစု ဖြန့်ဖြူးရောင်းချသော ဆိုင်များ	စစ်တမ်းကောက်ခံခဲ့သည့် မြို့နယ်(၆)ခု	မေးမြန်းတောင်းဆိုလာက အကြံပြု ဖြေကြားပေးသည်။	ဆိုင်တွင်ရှိသော ဝန်ထမ်းများ၏ အရည်အချင်းမှာအခြေခံ အဆင့်သာရှိသည်။

ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လက်ရှိ အစိုးရကဏ္ဍသည် တိုးချဲ့ပညာပေးခြင်းလုပ်ငန်းကို အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိသာ ပံ့ပိုးပေးနေသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ လျာထားသုံးငွေ ကန့်သတ်ချက်များကြောင့်သာမကပါ။ ပို၍အရေးကြီးသည်မှာ ပြည့်စုံကျယ်ပြန့်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုမဟာဗျူဟာနှင့်အတူ လယ်ယာလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်သော ရပ်ရွာများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ပြဿနာများကို အလေးထားသော စီမံခန့်ခွဲမှု ကင်းမဲ့နေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ပညာရေး၊ ကျောင်ပညာရပ်ဆိုင်ရာနှင့် အသုံးချ သုတေသန၊ အစိုးရတိုးချဲ့ပညာပေးရေးဝန်ထမ်းများနှင့် တောင်သူများအကြား ဆက်နွယ်မှုများသည် သေသေချာချာ ဖွဲ့စည်းထားခြင်းမရှိပါ။ ၎င်းတို့တည်ရှိနေသည့်အခါမျိုးတွင်လည်း ဖွဲ့စည်းထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်မျိုးထက် အလွတ်သဘော ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ဆက်နွယ်မှုများဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ဆက်နွယ်မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလွန်ခိုင်မာပေါ်လွင်မှုရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စိုက်ပျိုးရေး ဘွဲ့လက်မှတ်ကိုင်ဆောင်ထားသူအားလုံးသည် တက္ကသိုလ်တစ်ခုတည်းတွင် အတူတကွ ပညာသင်ကြားခဲ့ကြပြီး တက်ရောက်အောင်မြင်ပြီးသူများ၏ ထုံးစံအရ ၎င်းတို့၏ ဆက်နွယ်မှုများကို တန်ဖိုးထား စောင့်ရှောက်သောကြောင့် 'မိသားစုကြီး' နှင့် တူသည်။ အနည်းငယ်သော အကျိုးတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် စိုက်ပျိုးရေးသုတေသနအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင် တရားဝင်ဆက်နွယ်မှုတွေ့ရှိနိုင်သော်လည်း ယင်းမှာ ရှုပ်ထွေးသောကြောင့် အများအားဖြင့် လိုက်နာလုပ်ဆောင်လေ့မရှိကြပါ။

တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်သော အဓိကအဖွဲ့ကြီး(၃)ဖွဲ့ ဖြစ်သည့် အစိုးရ၊ စီမံကိန်းနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍများအတွက်လည်း အလားတူပင်ဖြစ်ပါသည်။

- အစိုးရကဏ္ဍသည် တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာကို လွှမ်းမိုးမှုရှိကြောင်း အခိုင်အမာပြောဆိုဆဲဖြစ်ပြီး ၎င်း၏ စိုက်ပျိုးသီးနှံနှင့် တိရစ္ဆာန် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း အားလုံးသည် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍတို့တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော လျင်မြန်သော တိုးတက်နေမှုများကို လိုလောက်စွာသတ်မှတ်မပြုမီသက်သို့ဖြစ်နေပါသည်။
- အလှူရှင်ပေးလှူသော စီမံကိန်း ကဏ္ဍသည် တစ်ခုလုံးအနေနှင့် အန္တရာယ်ကျရောက်အံ့ဆဲဆဲ အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်နေရပြီး ဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေများအောက်တွင် အစိုးရ၏ ဌာနများ၏ လက်ခံရယူနိုင်စွမ်း နိမ့်ပါးမှုနှင့် ဌာနဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံ မကြာခဏ ပြောင်းလဲမှုနှင့် မဟာဗျူဟာမြောက်သော တိုးတက်မှုလုပ်ဆောင်ရာတွင် နှေးကွေးနေခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အလှူရှင် ထောက်ပံ့သော ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများသည် "ကွက်တိုကွက်ကြားဖွံ့ဖြိုးမှုများ" အဖြစ် နိုင်ငံရေး ဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များအပေါ် အဓိကကျသော လွှမ်းမိုးမှုမရှိဘဲ၊ ရေရှည်တည်တံ့နိုင်ရေး ကန့်သတ်ချက်များနှင့်သာ ဆက်လက်တည်ရှိနေဦးမည် ဖြစ်သည်။
- ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍသည် မကြာသေးမီကာလအတွင်း၌ ပြောင်းနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက် ကဲ့သို့သော တန်ဖိုးဆက်ကွင်းဆက်တော်တော် များများတွင် အဓိက တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းပံ့ပိုးသူအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍသည် အလွန် အပြိုင်အဆိုင်ပြင်းထန်ပြီး လျင်မြန်စွာ ကြီးထွားနေသော ဈေးကွက်ကြီးတွင် စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းကောင်းများကို မျှော်လင့်နေကြသော ကြောင့်ဖြစ်သည်။

အစိုးရကဏ္ဍမှ အဖွဲ့အစည်းဌာနများအဆင့်တွင် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အဖွဲ့/ဌာနကို အထူးကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် သဘောထားကြသည်မှာ သိသာပြီး ရလဒ်အဖြစ် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြိုင်တည်ရှိနေကြသည်။ တူညီသော ရည်မှန်းချက်တစ်ခုအတွက် အတူတကွ အင်အား ပူးပေါင်းရန်မှာ တရားဝင် ထုတ်ပြန်ချက်များနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုများတွင် ဖိအားပေးဖော်ပြသော်လည်း လက်တွေ့တွင် ထင်သာမြင်သာမှု မရှိလှပါ။ ပြောင်းလဲမှုဖြစ်စဉ်ကို ရင်ဆိုင်နေရသော အခြားနိုင်ငံများတွင်လည်း အလားတူပင်ဖြစ်ပြီး တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်းစီနှင့် အဖွဲ့လိုက်/ ဌာနအလိုက်တွင် စိတ်မချီခြုံမှု မြင့်မားစေသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းစိတ်သဘောထားကို ပြောင်းလဲရမည်ဖြစ်သည်။

တစ်ဦးတစ်ယောက်အဆင့်တွင် အပြုအမူ ပြောင်းလဲမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေသော တစ်ခုတည်းသော အထိရောက်ဆုံးအချက်မှာ စီးပွားရေးအရ မက်လုံးရှိမှုပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအခြေအနေက ဝိရောဓိဖြစ်စေပြီး နည်းလမ်းအသစ်ကို ပြောင်းလဲအသုံးပြုရန်နှင့် ပြောင်းလဲသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တွင် တွေ့ရမည့် စွန့်စား ရနိုင်ချေများကိုရင်ဆိုင်နိုင်လောက်သည့် ငွေကြေးရင်းမြစ်နှင့် လယ်ကေများများ ပိုင်ဆိုင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ လက်ရှိစိုက်ပျိုးနည်း စနစ်များကို အကောင်းဆုံးဖြစ်အောင် ပြုပြင်လိုကြသည်။ လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူများအနေဖြင့် အပြောင်းအလဲကြောင့် စီးပွားရေးအရ တွက်ခြေကိုက်ရေး အတွက်သာ ဦးစားပေးနေရသဖြင့် စိုက်နည်းစနစ်သစ်များတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလောက်အောင် မတတ်နိုင်သည့်အပြင် အပြောင်းအလဲတွင်

ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် ဆုံးရှုံးမှုအတွက်ပါ ရင်ဆိုင်ရန်အင်အားမရှိကြပါ။

စက်မှုကဏ္ဍသို့ ပြောင်းလဲနေသော လက်ရှိဖြစ်စဉ်ကြီးသည် ကျေးရွာများတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ဆင်းရဲချမ်းသာမညီမျှမှုကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လယ်ယာမြေအမြောက်အမြားပိုင်ဆိုင်သော လယ်သမားများသည် ပထမဦးဆုံး လယ်ယာအတွင်း တိရစ္ဆာန်များအသုံးပြုရာမှ စက်မှုပစ္စည်းများကို အစားထိုးခဲ့သည်။ ဤနည်းဖြင့် ၎င်းတို့သည် မြေပြင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ပိုမိုအချိန်မီလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းနှင့် အထူးသဖြင့် လုပ်သားအင်အား လိုအပ်မှုဖြင့်မားသော ကာလများတွင် အခြားသော လုပ်ဆောင်ချက်များလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း၊ ထိုမျှမက အခြားသော တောင်သူများအား အခကြေးငွေဖြင့် ၎င်းတို့ပိုင်စက်ကိရိယာများကို ငှားရမ်းပေးနိုင်သည်။ ဤဖြစ်စဉ်သည် စနစ်တကျစုပေါင်းဖော်ထုတ်သော စက်မှုဝန်ဆောင်မှုစနစ်ကို တိုး၍ထောက်ပံ့ရန် လိုအပ်ကြောင်းဖော်ပြနေသည်။

ကျေးရွာပြင်ပတွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းကို ပိုမိုဖန်တီးပေးနိုင်သော စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် တောင်သူများ ကျေးရွာကိုစွန့်ခွာမှုနှုန်းအရှိန်မြှင့်တက်စေပြီး ကာလလယ်တွင် တောင်သူလယ်သမားအရေအတွက်ကျဆင်းလာမည်ဖြစ်ပြီး ပျမ်းမျှလယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်မှု အရွယ်အစားမှာ တိုးမြှင့်လာမည်ဖြစ်သည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းမှ လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိနေသရွေ့ တောင်သူများသည် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ပို၍ပညာရှင်ဆန်လာ၍ ဈေးကွက်တွင် ပိုမို ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ပြီး သီးနှံအမျိုးအစား သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူလုပ်ငန်းတစ်ခုခုတွင် အထူးဦးစားပေးလုပ်ဆောင်လာကြမည် ဖြစ်သည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဝန်ထမ်းများသည် အနည်းအကျဉ်းသော တောင်သူများဖြင့်သာ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ကြရသော်လည်း ပို၍ ကျွမ်းကျင်လာသော တောင်သူများအတွက် နည်းပညာကိုသာမက ယင်းနည်းပညာဖြန့်ဝေရေးအတွက် လိုအပ်သော ချဉ်းကပ်နည်းတို့ပါ လိုအပ်လာမည်ဖြစ်သည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် ရိုးရှင်းပြီး အခြေခံကျသော အရေးကြီးသည့်မေးခွန်းတစ်ခုမှာ - အရည်အသွေးရှိပြီး အောင်မြင်တဲ့တောင်သူလယ်သမားများ ဖြစ်လာနိုင်အောင် ကျေးလက်လူငယ်များ မည်သည့်နေရာတွင် လေ့လာသင်ကြားကြပါသနည်း။

လက်ရှိတွင် ၎င်းတို့သည် မိဘများနှင့် အခြား ရွာသူရွာသားများထံမှသာ သင်ယူနေကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာပြင်ပမှ အကြံဉာဏ်များ နှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ဝင်ရောက်မှု နည်းပါးပါသည်။ သို့ရာတွင် တရားဝင်မဟုတ်သော လမ်းကြောင်းများမှလည်း အဓိက တိုး၍ရရှိနေပါသည်။ လက်ရှိတွင် အောက်ခြေ/ကျေးရွာအဆင့်ထိရောက်ရှိနေသည့် နည်းပညာသစ်များ အဓိကပံ့ပိုးပေးသူများသည် အလှူရှင်များ ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများမှ ဖြစ်သည်။ အချို့နေရာတွင်သာ ကွဲပြားသော ချဉ်းကပ်နည်းများနှင့် အမျိုးမျိုးသော ခေါင်းစဉ်များဖြင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် လက်သမား၊ ပိုက်ပြင်သမားနှင့် စက်ပြင်သမားများ ဖြစ်လာရန်အတွက် ပုံမှန်အားဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွင့်လှစ်နေသော "အစိုးရသက်မွေးမှုအတတ်ပညာ သင်တန်းကျောင်း-VET" များတွင် တက်ရောက်လေ့လာသင်ကြားနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုကဲ့သို့သော သင်တန်းများကို လယ်သမားလိုအပ်ကြောင်းကို သတိပြုမိသူမရှိသလို လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးအတွက် တူညီသော လေ့ကျင့်ရေးအတွေ့အခေါ် သို့မဟုတ် ကျောင်း၊ အဖွဲ့မရှိသေးပါ။ လယ်ယာလုပ်ငန်းသည် အသက်ရှင်ရပ်တည်အတွက်သာမက အခြားလုပ်ငန်းများကဲ့သို့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာရပ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး ဈေးကွက်ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ခြင်းသည် ပို၍ပို၍ စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းရှင်သဘောလုပ်ဆောင်ရပြီး တဖြည်းဖြည်းနှင့် တောင်သူများသည်လည်း လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးတွင်ရှိရမည့် အရည်အချင်းများ လိုအပ်သည်ဟူသော လက်ခံယူဆချက်သည် တောင်သူများတွင် ဖြည်းဖြည်းချင်းသာ အမြစ်တွယ်လာနေသည်။

စစ်တမ်းကောက်ယူလေ့လာစဉ်တွင် တောင်သူများကပြောကြားရာမှာ မိဘများသည် ၎င်းတို့ကလေးများအတွက် ပညာရေးတွင်အရင်ထက် ပို၍ရင်းနှီးမြှုပ်နှံလာကြသည်။ ဤကဲ့သို့လုပ်ဆောင်ခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ - "ကျွန်ုပ်တို့၏ ကလေးများသည် ကျွန်ုပ်တို့ထက် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ဘဝကို နေထိုင်ကြရမည်" ဟူ၍ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း တစ်ဖက်တွင် ပညာ တတ်မြောက်သော အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများရှိရာ အခြားမြို့နေရာများ သို့မဟုတ် ပြည်ပနိုင်ငံများသို့ ပြောင်းရွှေ့ထွက်ခွာကြသည်။ နေရပ်ရွေ့ပြောင်းခြင်းမှာ မြန်မာကျေးလက်ပွင့်လင်းပြောင်းလဲလာမှုအတွက် အရေးပါသော အချက်တစ်ချက်ဖြစ်သည်။ ကလေးအမြောက်အများရှိသော လယ်သမား အများစုသည်လည်း မိမိတို့ကလေးများအနက်မှ တစ်ဦးကို ဘိုးဘွားပိုင်လယ်ယာများကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်စေလိုကြသည်။ ဤယူဆချက်မှာ မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း လူငယ်များတွင်လည်း လက်တွေ့စိုက်ပျိုးခြင်းကို လက်ရှိအချိန်အခါထက် ပိုမို ဆွဲဆောင်မှုရှိအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် အထောက်အပံ့များ ပိုမိုလိုအပ်ပါသည်။ အခြားကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှ နိုင်ငံများကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်တွေ့ လယ်ယာ စိုက်ပျိုးခြင်းသည် လူမှုအသိုင်းအဝန်းတွင် လူထင်ကြီးမခံရသော အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့နိမ့်ကျနေခြင်းကို ပြောင်းလဲရန်မှာ ရေရှည်လုပ်ဆောင်ရမည့်လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ဤပြောင်းလဲမှုသည် ပိုကောင်းမွန်သော ဝင်ငွေနှင့်စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုတို့နှင့် အဓိကအားဖြင့် ဆက်စပ်ပါနေသည်။ ဤအရာသည် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းကို ရှေ့တိုးလုပ်ဆောင်ရန်နှင့် သင်တန်းများကို ကျေးရွာများဆီသို့ တိုက်ရိုက်ဦးတည်ထားလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် အကြောင်းပြချက်တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

အကြံပြုချက်များ

လက်တွေ့ကျပြီး အမှန်တကယ်ဖြစ်မြောက်နိုင်သော အကြံပြုချက်များအတွက် လက်ရှိ ရှိနေသောအတားအဆီးများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သော အရေးကြီး အတားအဆီးများသည် ငွေရေးကြေးရေး ထောက်ပံ့မှုအမြောက်အမြား လိုအပ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ အချိန်တို အတွင်း အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းသည် မဟာဗျူဟာကျ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများနှင့် ဆက်စပ်နေသည့်အပြင် အစီအစဉ်ရေးဆွဲချမှတ်မှုနှင့် ပြင်ဆင်ရေးအတွက် ကာလရှည်တရပ်၊ ကောင်းမွန်သော အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် တစ်ခါတစ်ရံတွင် အရင်းအမြစ်များ ထပ်မံလိုအပ်တတ်သည်။

၉.၁ အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းအတွက် အနာဂတ် ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်စရာများ

ဗဟိုဦးစီးစနစ်အားဖျက်သိမ်းခြင်း

ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်ရသူသည် သူ့အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည့် ပြဿနာနှင့် နီးလေလေ၊ ပြဿနာအပေါ် ၎င်းတို့၏ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်စွာသိရှိမှု နှင့် တစ်ခါတစ်ရံ ရှုပ်ထွေးသည့် ဆက်နွယ်မှုများကပါ ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လွှမ်းမိုးနိုင်ပါသည်။ ဤရိုးရှင်းသော ဆင်ခြင်မှုလေးသည် အဖွဲ့အစည်းပုံစံအားလုံးအတွက်ပါ မှန်ကန်သော်လည်း တိုးချဲ့ပညာပေးရေးအတွက် အထူးပင် အရေးပါ ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လယ်ယာလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သော ရပ်ရွာများအားလုံးသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အာရုံထားနေကြဖြစ်သည်။ ဗဟိုဦးစီးစနစ်ဖျက်သိမ်းခြင်းသည် စီမံခန့်ခွဲမှုပုံစံတစ်ရပ်လုံးကို သိသိသာသာ ပြောင်းလဲသွားစေပါလိမ့်မည်။ မပြောင်းလဲနိုင်ပါက စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန ဝန်ထမ်းများ၏ မူလကတည်းက စိတ်အားထက်သန်မှုနှင့် အလုပ်လုပ်ချင်စိတ် လျော့နည်းကျဆင်းမှုတို့သည် ဆက်လက် တိုက်စား ပျက်စီးဦးမည်ဖြစ်သည်။

ပထမဆုံးအနေနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်သည် ဗဟိုဦးစီးစနစ်မဖြစ်ရပါ။ အကယ်၍ ဒေသတစ်ခုမှ တောင်သူများသည် သီးနှံတစ်ခုကို စိုက်ပျိုးကြပါက စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအားလုံးသည် အဆိုပါ သီးနှံအပေါ်နှင့် ထိုသီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းမှ တောင်သူများ ရင်ဆိုင်ရသော အခက်အခဲများကိုသာ ဦးတည်ထားရမည်ဖြစ်သည်။ တောင်သူကိုယ်စားလှယ်များသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ကြရမည်ဖြစ်သည်။

ဒုတိယအနေနှင့် လျာထားငွေသတ်မှတ်ခြင်းသည်လည်း ဗဟိုဦးစီးစနစ်မဖြစ်ရပါ။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန၏ မြို့နယ်ဦးစီးမှသည် ထပ်မံလုပ်ဆောင်မည့် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းအတွက် ခရိုင်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်သို့ လျာထားဘဏ္ဍာငွေကို ပိုမိုလျှောက် ထားနိုင်သည်ဆိုသော်လည်း ယင်းအတွက်၎င်းမှာ စီမံတာဝန်များပိုမိုလာမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းရှိနေသော ပညာရှင်ဆိုင်ရာနေရာနှင့် သင့်လျော်မှု မရှိနိုင်သလို ပြင်းပြသောစိတ်ဆန္ဒရှိမှသာ ဘဏ္ဍာငွေလျှောက်ထားခြင်းကို လုပ်ဆောင်လိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ဗဟိုဦးစီးစနစ်ရပ်တန့်ခြင်းသည် စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကိုလည်း ပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများမှာလည်း ပိုမိုအဓိပ္ပာယ်ရှိလာမည်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်တွင် လည်း ဌာနတစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား လျာထားငွေ ချမှတ်သုံးစွဲခြင်းနှင့် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်အကြား ဘတ်ဂျက်လျာထားငွေ ချမှတ် သုံးစွဲခြင်းကို ပို၍ ပွင့်လင်းမြင်သာသော လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်အညီ ပြန်လည် သုံးသပ်လေ့လာရမည်ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးတစ်ချက်မှာ ဗဟိုဦးစီးစနစ်ကို အသုံးမပြုခြင်းသည် ပြဿနာတစ်ခုကို ချည်ကပ်ရန် သင့်တော်သော နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်ရာ၌ အလွန်ပင် သင့်တော်ပါသည်။ ရောဂါ သို့မဟုတ် ပိုးမွှားများ ကျရောက်ခြင်းအတွက် လိုအပ်သော ချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းသည် သီးနှံအမျိုး အစားတစ်မျိုးအား ဈေးကွက်တင်ပို့ရန်ပြဿနာနှင့် တူညီမည်မဟုတ်သကဲ့သို့ ရောဂါနှင့် ပိုးမွှား ကျရောက်ခြင်းသည် နေရာဒေသတစ်ခု တည်းတွင်ဖြစ်ပါက ၎င်းကို

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဝန်ထမ်းသစ်များအား လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းအား ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

လှည်းကူးတွင်ရှိသော CARTCသည် ဝန်ထမ်းသစ်များအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရန်သာမက ခေတ်မီနည်းပညာများနှင့် ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများ နှင့် ထိတွေ့ရန်လိုအပ်သော လုပ်သက်ရင့်ဝန်ထမ်းများအတွက် လိုအပ်သော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံ၊ ပစ္စည်း ကိရိယာ ပံ့ပိုးပေးထား ပါသည်။ ထောက်ပံ့မှုပြုခြင်းနည်းလမ်းနှင့်အတူ လယ်ယာစီးပွားဘာသာရပ်ကိုလည်း လေ့ကျင့်ရေးသင်ခန်းစာထဲတွင် ထည့်သွင်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ စံနမူနာအားဖြင့်ဆိုလျှင် ဤပြန်လည်လေ့ကျင့်သုံးသပ်ခြင်းတွင် သင်တန်းကျောင်းကို ကူညီပေးနေသော CARTCတွင် TA အစိတ်အပိုင်းကို တွဲဆက်ပေးသင့်ပြီး အလှူရှင် ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများမှ ရရှိသော အတွေ့အကြုံများကို အပြည့်အဝ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သည်။ ၎င်းအစီအစဉ်တွင် NGOများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများမှ နည်းပညာရှင်များက လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးသူများအနေနှင့် အမြင်သစ်များ၊ လယ်သမားများ ၏ မတူညီသော သိရှိနားလည်မှုနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ စွမ်းရည်များအကြောင်း သယ်ဆောင်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

CARTC၏ တိုးတက်မှုကို ရေဆင်းတက္ကသိုလ်၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအား ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းတွင် ချိတ်ဆက်ပေးသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ပညာရပ်နှင့် စိုက်ပျိုးစီးပွားဘာသာရပ်တို့တွင်ဖြစ်သည်။

ဦးစားပေးများ၊ ပင်မအခန်းကဏ္ဍချမှတ်ခြင်းနှင့် လက်ခံအသုံးချနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ခြင်း

လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနသည် ၎င်း၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက်များနှင့်အတူ နီးနှောတိုင်ပင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍ ဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ဦးစားပေးများချမှတ်ရန် လိုအပ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံပြောင်းလဲမှုကို အလေးထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်(လက်ရှိတွင် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနနှင့် စက်မှုသုံးသီးနှံ ဖွံ့ဖြိုးရေးဦးစီးဌာနတို့အား ပေါင်းစည်းလိုက်ခြင်း)။ သို့ရာတွင် ပန်းတိုင်၊ နည်းလမ်းများနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု လုပ်ငန်းစဉ်ကိုလည်း အရေးတကြီးပြန်လည်ချမှတ်ရန်လိုအပ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် အစိုးရ ဘက်မှာ လုပ်ဆောင်သူများ အားလုံး၏ အခန်းကဏ္ဍတာဝန်များကိုလည်း တစ်ခုနှင့်တစ်ခုထပ်နေသော (သို့မဟုတ်)ပွားထားသကဲ့သို့ဖြစ်နေသော အလုပ်၊ တာဝန်များ မဖြစ်စေဘဲ ပေါင်းစည်းအားကို ရယူနိုင်ရန် ရှင်းလင်းတိကျစွာ ချမှတ်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

ပင်မအခန်းကဏ္ဍသတ်မှတ်ခြင်းသည် လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန်သက်သက်ဖြစ်သော်လည်း ပင်မအခန်းကဏ္ဍသတ်မှတ်ရန် အတွက် လိုအပ်သည့် အခြေအနေတစ်ခုမှာ အဓိကဖွံ့ဖြိုးမှု လမ်းကြောင်းများ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းချမှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ဆက်လက်ဖော်ပြမည့် မေးခွန်းများ သို့မဟုတ် ကိစ္စရပ်များသည် စူးစမ်းဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်သည် - လယ်ယာ/ဆည်မြောင်း ဝန်ကြီးဌာနသည် အစိုးရမှ ထောက်ပံ့ထားသော စိုက်ပျိုးရေး တိုးချဲ့ပေးရေးလုပ်ငန်းများကို တစ်နိုင်လုံးအတိုင်းအတာနှင့် သီးနှံအမျိုးအစားအားလုံး အတွက် ပံ့ပိုးနေကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုဆဲပင်ဖြစ်သလား။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ဆောင်သည့် ကျေးရွာများ၏ မည်သည့်လူမှုအစိတ်အပိုင်းအခြားများကို အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းက အဓိက ဦးတည်ထားပါသလဲ။ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနသည် မြေယာမဲ့ ဆင်းရဲသား တောင်သူများမှအစ စီးပွားရေးဖြစ် စိုက်ပျိုးနေသော တောင်သူများအထိ၊ တောင်သူများအားလုံးကို ကူညီနေပါသလား။ အစိုးရ၏ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းသည် အနာဂတ်တွင် မည်သို့ဆက်လက်လုပ်ဆောင်မည်နည်း။

လက်ရှိတွင် ဒေသအမျိုးမျိုးနှင့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးတို့တွင် အသုံးပြုသော စနစ်အမျိုးမျိုး၏အစိတ်အပိုင်းများရှိနေသည် - T&V စနစ်မှ အကျိုးဆောင်/ သရုပ်ပြ တောင်သူများ၊ အပူပိုင်းရန်ရှိ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု စခန်းများနှင့် IFADမှ ထောက်ပံ့ထားသော နေပြည်တော်အနီးမှ စီမံကိန်းအသစ်သည် "အသိပညာဖြန့်ချိရာစခန်းများ"ကို တည်ဆောက်၍ ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသည်။ "မြန်မာ့ စိုက်ပျိုးရေး အနှစ်ချုပ် (၂၀၁၄)"ဟူသော စာအုပ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ အဓိက လုပ်ငန်းတာဝန်(၃)ခုကို ဖော်ပြထားသည်။ နှစ်ခုမှာ မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် စပ်ဆိုင်ပြီး တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနှင့် စပ်ဆိုင်သော ကျန်တစ်ခုမှာ ဆိုထားသည်မှာ - "အဆင့်မြင့် စိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာများနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ သင်တန်းများ စီစဉ်လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း" ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။

ပင်မကဏ္ဍသတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ဗဟိုဦးစီးစနစ်မရှိခြင်းနှင့် ပင်မကဏ္ဍသတ်မှတ်မှုမှာ ညီမျှမှုရှိနေကြောင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် လိုအပ် ပါသည်။ ပင်မကဏ္ဍသတ်မှတ်ခြင်းက စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် တစ်နိုင်လုံးတွင် နည်းလမ်းတစ်မျိုးတည်းကို တစ်သွေမတိမ်း လုပ်ဆောင်ရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ပါ။

ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍအတွက် ရှင်းလင်းပြီး တာဝန်တည်ရှိသော နည်းဥပဒေ မူဘောင် ချမှတ်ပေးခြင်းအပြင် နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေနှင့် ဥပဒေ သက်ဝင် စိုးမိုးရစေရန် ပိုမို အာရုံထားပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ယခင်ကတည်းကပင် စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဓာတုဆေးများသည် ၎င်းတို့၏ တံဆိပ်များကို မြန်မာဘာသာစကားဖြင့် ရှိနေရမည်ဟု ဥပဒေထုတ်ပြန်ထားသော်လည်း ဈေးကွက်အတွင်း၌ မြန်မာစာမပါဝင်သော တင်သွင်းကုန်များအား တွေ့ရှိ နေရပါသည်။

အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လက်ခံအသုံးချနိုင်စွမ်းတိုးမြှင့်မှုကို ကာလတိုတိုင်းတာမှုမှာ ဘိုကလေး မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ရှိ စိုက်ပျိုးရေးနည်းပညာလုပ်ငန်း အဖွဲ့ (BATWG)ကဲ့သို့ သတင်းအချက်အလက် အပြန်အလှန်ဖလှယ်မှု စင်မြင့်/ဆွေးနွေးပွဲများဖြစ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့် အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။

တောင်သူများသည် ၎င်းတို့၏ကိုယ်ပိုင် လွတ်လပ်သော အဖွဲ့အစည်းများ ထူထောင်နိုင်ရန် နှိုးဆော်ခြင်း

ဗဟိုဦးစီးစနစ်သည် အဖွဲ့အစည်းအကျိုးအတွက်ကိုသာ မူဝါဒကိုသာ ရှေးရှုလုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်။ စားသုံးသူကို ဦးတည်လာစေရန် စီမံရေးရာ သည် တန်းဖိုးကွင်းဆက်တစ်လျှောက် စုစည်းတည်ရှိနေသော ထုတ်လုပ်သူတောင်သူနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် အသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံမှုပြုရန် လိုအပ်သည်။ ခိုင်မာသော လယ်သမားအစည်းအရုံးများ ပေါ်ပေါက်စေလိုခြင်းမှာ အစိုးရနှင့် အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးစကား ပြောဆိုနိုင်စေရန်ဖြစ်ပြီး အဖွဲ့ဝင်များအား ကူညီပံ့ပိုးနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ရိုးသားမှုဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသော တောင်သူအဖွဲ့အစည်းအရုံးများသည် မကြာသေးမီ အချိန်အထိ ဖိနှိပ်ခံခဲ့ရပြီး အစိုးရအနေနှင့် ၎င်း၏ အာရုံကို အဆိုပါအသင်းအဖွဲ့များ၏ထောက်ခံမှုရရှိရေးအတွက် ချုပ်ကိုင်ခြင်း အစား တောင်သူများ အား လွတ်လပ်သောကိုယ်ထူကိုယ်ထ တောင်သူအသင်းအဖွဲ့များနှင့်/ သို့မဟုတ် သမဝါယမများတွင်ပါဝင်ရန် နှိုးဆော် ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ၎င်းအရာမှာ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနည်းစနစ်များတွင် အစိုးရနှင့် ကျေးလက်ထုတ်လုပ်သူတောင်သူအများစုအကြား ပျောက်ဆုံးနေသော သော့ချက်ဖြစ်သည်။

၉.၂ LIFT, မိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့် အလှူရှင်များအတွက် အနာဂတ် ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်စရာများ

၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် LIFTမဟာဗျူဟာအသစ်သည် ဆင်းရဲသားများအတွက် ခိုင်မာသော ချဉ်းကပ်နည်းကို မူပိုင် ကိုင်စွဲထားပါသည်။ ၎င်းသည် မူဝါဒဆိုင်ရာဆွေးနွေးမှုများ၊ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း၊ တိုးမြှင့်လာသော ဈေးကွက်ပူးပေါင်းခြင်း၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အစာအာဟာရကဏ္ဍ၊ အစရှိသည့် ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသည့် ကျယ်ပြန့်သော မဟာဗျူဟာတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းသည် ကိစ္စရပ်အမျိုးမျိုးကို အလေးထားလုပ်ဆောင်လိုသော စီမံကိန်းအမျိုးမျိုးကို ရန်ပုံငွေ ကောက်ခံခြင်းနှင့် ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်လိုသည့် ဒေသကို ရွေးချယ်ခြင်း အခွင့်အလမ်းနှင့် တင်းကျပ်ခြင်းမရှိဘဲ ခွင့်ပြုပေးထားသည်။

LIFT၏ "အဆိုပြုလွှာခေါ်ယူခြင်း"သည် ပင်မကဏ္ဍဖော်ထုတ်ခြင်း လုပ်ငန်းနှင့် မကိုက်ညီသော်လည်း LIFTသည် "ဌာနတွင်း ပင်မကဏ္ဍ ဖော်ထုတ်ခြင်း"ကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်ခြင်းနှင့် လယ်သမားကျောင်းများနှင့် ပတ်သက်သော ဌာနတွင်း ဆွေးနွေးပွဲကဲ့သို့သော သင် တန်းများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သင့်သည်။ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ခြင်းတွင် စိုက်ပျိုးစီးပွားဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းနှင့် LIFT ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများ၏ ရေရှည် တည်တံ့ရေးအပိုင်းကို တိုး၍ စဉ်းစားခြင်းကို ဆက်လက် လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

မိတ်ဖက်အဖွဲ့များအကြားတွင် တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းများ ရှိတတ်သည်။ ၎င်းသည် မတူညီသောချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းများနှင့် ဆန်းသစ်သော နည်းလမ်းများကို ပေါ်ထွက်စေပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အသိအမှတ်ပြုအောင်မြင်ထားသော လယ်ယာသုံးကိရိယာများ၏အခန်းကဏ္ဍကို လည်း လစ်လျူမရှုသင့်ပါ။

“စစ်မှန်သော”သမဝါယမများနှင့် ကိုယ်ထူကိုယ်ထ တောင်သူအဖွဲ့အစည်းများ အင်အားတောင့်တင်းရန် မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာများအားကောင်းအောင်ပြုလုပ်ပေးခြင်း

အထွေထွေနိုင်ငံရေးအခြေအနေမှာ တောင်သူအဖွဲ့များပေါ်ပေါက်မှုကို အားပေးမှုမရှိသည့်တိုင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များသည် စီမံကိန်းအကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရေး အထောက်အကူပြုသည့် အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းမှုကိုဆောင်ရွက်သကဲ့သို့ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ အဖွဲ့များကို စီမံကိန်းအကျိုးခံစားသူများ ဖွဲ့စည်းလာအောင်လည်း ဆက်လက်ထောက်ပံ့အားပေးသင့်ပါသည်။

တောင်သူအစုအဖွဲ့များ၊ တောင်သူအသင်းအဖွဲ့များနှင့် “စစ်မှန်သော”သမဝါယမများသည် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် များစွာ အထောက်အကူ ပေးပါသည်။ အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ၎င်းတို့ကို စည်းရုံးသည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသတွင်းအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် တို့တွင် နိုင်ငံရေး အဆုံးအဖြတ်များတွင် လွှမ်းမိုးနိုင်မည်ဖြစ် သည်။ ၎င်းတို့သည် ကူညီဝန်ဆောင်မှုအမျိုးမျိုးကို ၎င်းတို့၏အဖွဲ့ဝင်များအား ပေးနိုင်ပြီး တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းကိုလည်း တောင်သူများအားဆီရောက်အောင် ကူညီပေး နိုင်သကဲ့သို့ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ပင် အဖွဲ့ဝင်တောင်သူများအတွက် တိုးချဲ့ပညာရေး ပံ့ပိုးသူများအဖြစ် တိုးတက်ရောက်ရှိလာနိုင်ပါသည်။

လာမည့်အချိန်ကာလအတွင်းတွင် လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနသည် အစိုးရ၏ အဓိက တိုးချဲ့ပညာရေးပံ့ပိုးပေးသူ စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာန၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ကျယ်ပြန့်သော မဟာဗျူဟာကို ရှုထိခြင်းရေးဆွဲဖော်ဆောင်နိုင်သည့် အတွေးအခေါ်စွမ်းရည်ကို သိသိသာသာတိုးမြှင့်နိုင်သည့် အလားအလာမရှိသောကြောင့် အလှူရှင်ဘက်ခြမ်းမှ မူဝါဒအချို့ကို သဘောတူညီပေးရန် လိုအပ်ပုံရပါသည်။

ဈေးနှုန်းနှင့် ရေရရှိမှုတည်တံ့မှုသည် နီးကပ်စွာချိတ်ဆက်နေသောကြောင့် တွက်ခြေကိုက်၍ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အလားအလာကောင်းသော အကျိုးပြုခံ တောင်သူအမြောက်အမြားထံ ရောက်ရှိနိုင်သော တိုးချဲ့ပညာပေးချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းများကို ပိုပြီး အထူးအလေးထားသင့်သည်။

စိုက်ပျိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်းတစ်ခုတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးနည်းလမ်းသည်

- တစ်မျိုးသို့မဟုတ်တစ်မျိုးထက် ပိုသော သီးနှံများ၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုလုံးကို လွှမ်းမိုးရမည်။
- တိကျရေရာသော စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်မှုတခု ပါဝင်ရမည်။
- သွင်းအားစုနှင့် ဈေးကွက်ဝင်နိုင်ရေးအတွက် ထောက်ပံ့ပံ့ပိုးသည့်စနစ် ပါဝင်ရမည်။
- တွက်ခြေကိုက်သော စက်မှုလယ်ယာ ဝန်ဆောင်မှုများကို ဖော်ထုတ်၊ ပံ့ပိုးပေးရမည်။
- စီးပွားရေးကဏ္ဍတစ်ခုအဖြစ် လယ်ယာကဏ္ဍတစ်ခုလုံး၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အလေးထားရမည်။
- အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော အစိတ်အပိုင်းများနှင့် ချိတ်ဆက်၍ လိုအပ်လျှင်လိုအပ်သလို အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းသစ်များကို မိတ်ဆက်ပံ့ပိုးပေးရမည်။

လယ်ယာစီမံခန့်ခွဲမှု လက်စွဲစာအုပ်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အကူအညီအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ပြုပြင်ရေးဆောင်ရွက်နေသော ကမ္ဘာ့အခြားဒေသရှိ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများမှ ရရှိသော အထွေအကြံကောင်းတခုမှာ “လယ်ယာစီမံခန့်ခွဲမှု လက်စွဲစာအုပ်”ကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်တွင် အသားတင် အမြတ်ငွေတွက်ချက်ခြင်းနည်းလမ်းများနှင့် ၎င်း၏ ရည်မှန်းချက်များနှင့် အဓိကအပိုင်းတွင် အဓိကသီးနှံနှင့် တိရစ္ဆာန်များမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ၏ စံနမူနာ အမြတ်ငွေများကို ဖော်ပြထားသည်။ လိုအပ်ပါက စိုက်ပျိုးစီးပွားဇုန်များအရလည်း သိရှိနိုင်သည်။ ဤစာအုပ်ကြောင့် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော အန္တရာယ်မှာ ပြည်သူများအနေဖြင့် ယခင်ဗဟိုအာဏာပိုင်များက ပြဌာန်းထုတ်ဝေထားသော စာအုပ်များနေရာတွင် အစားထိုးထားသော ထူးခြားနား စာစောင်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ထင်မှတ်လာနိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းစာအုပ်အား အချိန်ကြာကြာ အသုံးပြုပြီးနောက်ပိုင်းတွင် သီးနှံများ၊ ပြည်ပသို့တင်ပို့ခြင်း အခွင့်အလမ်းများ၊ တောင်သူများ၏ နှစ်ခြိုက်မှုနှင့် အခြားတူညီသော အချက်များကဲ့သို့ မကြာခင်ကရရှိပေးသော ဆွေးနွေးခြင်းခန့်ခွဲမှုများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာဆုံးဖြတ်ရာ၌ အလွန်အရေးပါသော ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရှိလာရပါသည်။

လယ်သမားများ မှတ်တမ်းရေးသွင်းရေးအတွက် အခြေခံသင်တန်းကို စီစဉ်လုပ်ဆောင်ခြင်းသည် မိတ်ဖက်များအားလုံး တစ်ဖက်တွင်မိတ်ဆက် ထည့်သွင်းမည့် နည်းပညာသစ်များအထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သင့်ပြီး တခြားတစ်ဖက်တွင် စောင့်ကြည့်လေ့လာအကူဖြစ်ခြင်းအတွက် အချက်အလက် ကောက်ယူခြင်းတမျိုးဖြစ်သည်။ အဆိုပါလက်စွဲစာအုပ်တွင် မတူညီသော စီမံချက်ဒေသများရှိ သီးနှံများ၏ အချို့ခက်ခဲသော အချက်အလက်များပါ စနစ်တကျပါဝင်နိုင်ရေးအတွက် တည်းဖြတ်ရေးလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင်ရာတွင် အလွန်ခက်ခဲ၍ ငွေကုန်ကြေးကျများခြင်း မဖြစ်မသင့်ပါ။

ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြား

ကံမကောင်းစွာဖြင့် လေ့လာရေးအဖွဲ့သည် စိုက်ပျိုးရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့ကို အလေးထားသော ရေဒီယို နှင့် ရုပ်မြင်သံကြား အစီအစဉ်များ၏ အကြံမရေ၊ အများနစ်ခြိုက်မှုနှင့် အစီအစဉ် ထည့်သွင်းထားသော အကြောင်းအရာများကို မသိရှိခဲ့ရပါ။ အပါယံ အမြင်အရ အစီအစဉ်များမှာ ကြည့်ရှုသူအထိုက်အလျောက်ရှိကြပါသည်။ ကြည့်ရှု နားဆင်သူအမြောက်အမြားထံသို့ ရောက်ရှိ နိုင်သောကြောင့် အဖိုးနည်းနည်းနှင့် အလွန်ထိရောက်သည့်နည်းလမ်းဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အကြောင်းအရာပါဝင်မှုမှာ နည်းပညာ သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက် အကြောင်းအရာများ ရှင်းလင်းမှုရှိလာရန် သို့မဟုတ် သတိထားရှိမိလာရန်အထိ လုံလောက်မှုမရှိပါ။

သို့ရာတွင် အဖွဲ့အနေနှင့် မိတ်ဖက်နှစ်ဖွဲ့သည် ဤမီဒီယာနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုနေကြောင်း ကြားသိရပြီး ဆက်လက်၍ အနာဂတ်အခွင့်အလမ်းများ ဆက်လက်ရှာဖွေဖော်ထုတ်သင့်ပါသည်။

တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ဝန်ထမ်းများအတွက် ဒေသဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း(၃)ကျောင်း ဖွင့်လှစ်ခြင်း

တိုးချဲ့ဝန်ထမ်းများအတွက် စဉ်ဆက်မပြတ်၊ ကျယ်ပြန့်သော မဟာဗျူဟာဖော်ထုတ်မှုမှာ အပြောင်းအလဲများရင်ဆိုင်နေရသော အခြားနိုင်ငံများမှ အတွေ့အကြုံများက ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြနေသကဲ့သို့ အချိန်တော်တော်လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော အပြောင်းအလဲအချိန်တွင် အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများသည် လယ်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သော ရပ်ရွာများသို့ အပြည့်အဝမရောက်ရှိနိုင်ကြပါ။ ရှိနေပြီးသား နွားနှင့်ဆွဲကြောင်းဆွဲ ထွန်းနှင့်မြေပွဲများစေ့ချခြင်း သို့မဟုတ် အစက်ချစိုက်ပျိုးခြင်းတို့၏ ပြန့်နှံ့မှု အရှိန်မှာ အလွန်နှေးကွေးနေသည်။ အချို့ နေရာအနည်းငယ်၌သာ သို့မဟုတ် လုံးဝပြန့်နှံ့မှုမရှိသည့် သဘောဖြစ်နေပါသည်။

တစ်ဖက်တွင်မူ အလှူရှင်ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ထင်ရှားသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်နေသည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း၏ ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများကို ပင်မအဖြစ်သတ်မှတ်ရန်၊ ကဏ္ဍတွင် အလှူရှင်များ၏ လှုပ်ရှားမှုများ ထည့်သွင်းစီစဉ်ရန်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် စကားပြောဆိုဆွေးနွေးရန် ဆွဲဆောင်မှုရှိ၍ ကြံ့ခိုင်သော မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ ဖြစ်ရန်အတွက် အလှူရှင်အသိုင်းအဝန်း၏ အားကောင်းကောင်းဖြင့် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးမှုကို မြှင့်တင်ခြင်းသည် သင့်တော်သော ခြေလှမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

မိတ်ဖက်အဖွဲ့အများစုနှင့် အခြားအလှူရှင်ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများသည် ၎င်းတို့၏ ပြည်တွင်းဝန်ထမ်းများအား တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း နည်းလမ်းများနှင့် လယ်ယာ စီးပွား စသည့်ဘာသာရပ် လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးကြသည်။ IRR၏ တာဝန်များအနက်မှ တစ်ခုမှာ ဆန်စပါးစိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ခေတ်မီနည်းပညာ တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်မှုကို ပံ့ပိုးပေးရန်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်နှင့် ပြောင်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခြင်းတွင် နည်းပညာနားလည်ကျွမ်းကျင်မှုကို ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ တိုးမြှင့် ပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသည်။

စီမံကိန်း ဝန်ထမ်းများအား CARTCသို့ ပို့လွှတ်ခြင်းသည် လက်ရှိအချိန်တွင် ဖြစ်နိုင်သော ရွေးချယ်မှုမဟုတ်ပါ။ တစ်ဖက်တွင် "တွက်ခြေကိုက်မှု"ကို တွေးကြည့်လျှင် မိတ်ဖက်အဖွဲ့များ၏ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေး အမြောက်အမြားသည် ငွေကုန်ကျိုးနပ်ရသော၊ ထိရောက်မှုရှိသော သင်တန်းများ ဖြစ်စေလိုပါသည်။ ထိရောက်မှုမဟုတ်ရာတွင် အရပ်ဒေသအရ သင့်တော်မှုရှိခြင်း၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှ သင်တန်းများသည် (အများအားဖြင့် မြေပြန့် ဆန်စပါးများအတွက်ဖြစ်ပြီး)၊ အပူပိုင်းဇုန်တွင် ဆီထွက်သီးနှင့် ပဲအမျိုးမျိုး နှင့် တောင်ပေါ်ဒေသတွင် သစ်သီးနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ(နှင့် တောင်ယာစပါး)ဖြစ်သည်။

အဓိကသီးနှံများအတွက် အဓိက နည်းပညာသင်တန်းများနောက်တွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး ချဉ်းကပ်နည်းနှင့် နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကို သင်တန်းများတွင် တင်ပြပို့ချ၊ လေ့ကျင့်ပေးနိုင်သည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အတွေ့အကြုံများကို နက်နက်နဲနဲ ဖလှယ်နိုင်သော စင်မြင့် တစ်ခုလည်း ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် နည်းပညာပိုင်းသာမက အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းသစ်များ အတွက် အလေ့အကျင့်ကောင်းများကို ဤနေရာတွင် လေ့လာဖလှယ်နိုင်သည်။

ပုံမှန်အားဖြင့် သရုပ်ပြကွက်များသည် ဤသင်တန်းကျောင်း(၃)တည်ရှိရာ နေရာဝန်းကျင်တွင် ရှိနေသင့်သည်။ ပုဂ္ဂလိက လယ်သမားများရှိရာ ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ရွာများတွင် ရှိလျှင် ပိုကောင်းပါသည်။

ဥပမာ ဆီဆိုင်မြို့နယ်တွင် ရှိသော နောင်ခမ်းတွင်ရှိသည့် Metta၏ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်းကို တောင်ပေါ်ဒေသအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ကြီးကြီးမားမားမလိုအပ်ဘဲ တိုင်းဒေသအဆင့်အထိ အဆင့်မြှင့်တင်နိုင်သည်။

ဒေသခံ NGOမှ ကောင်းစွာစီမံခန့်ခွဲထားသော လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းအမျိုးမျိုးမှ သင်တန်းသားများကို တိုး၍ ရောက်ရှိလာစေကြောင်း ဖာဂါနာ(Fergana)ရှိ အိုရှီမှ ကရီဂျစ် ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ(Kyrgyz Republic in Osh)မှ အတွေ့အကြုံများက ပြသခဲ့သည်။

အဆိုပါ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်းများသည် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ သင်တန်းသားများသာမက အစိုးရ ကဏ္ဍမှ ဝန်ထမ်းများအတွက်ကိုပါ ဖွင့်လှစ်ပေးရမည်။ ရေရှည်ငွေကြေးလည်ပတ်နိုင်ရန်အတွက် သေချာကောင်းမွန်သော စနစ်ကို ကနဦးကတည်းက ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားရမည်။

ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍသည် သရုပ်ပြသခြင်းနှင့် လေ့ကျင့်ခြင်းများအတွက် သွင်းအားစုများ၊ စက်ပစ္စည်းများ ပံ့ပိုးခြင်းအားဖြင့် ပါဝင်နိုင်ကြသည်။

ဒေသဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် အတွေ့အကြုံများဖလှယ်ခြင်းအား ခိုင်မာအားကောင်းစေခြင်း

အရှေ့တောင်အာရှမှ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများသည် စိုက်ပျိုးစီးပွားအခြေအနေများ တူညီကြရုံသာမက သီးနှံစိုက်ပျိုးခြင်းပုံစံနှင့် စားသုံးမှု အလေ့အထများ ပါတူညီကြသည်။ သို့ရာတွင် ဝိယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် လာအိုနိုင်ငံများသည် အပြောင်းအလဲများကို ရင်ဆိုင်နေရသော နိုင်ငံများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ပြင် လယ်ယာလုပ်ငန်းပုံစံများပါ တူညီကြသည်။ ဆန်ကျင်ဖက်အနေနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံသည် ၎င်း၏ ထူးခြားသော လက္ခဏာများနှင့် စီးပွားရေး ဈေးကွက် ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤနိုင်ငံများအားလုံးသည် အင်အားခိုင်မာကောင်းမွန်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက် ဖလှယ်ခြင်းတို့အတွက် အလွန်သင့်လျော်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ပူးပေါင်းမှုမရှိဘဲ ၎င်းကိုယ်တိုင် တစ်သီးပုဂ္ဂလ လုပ်ဆောင်မှုများကြောင့် ကျော်ကြားပြီး ၎င်းအရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံ၊ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းမှုသည် အမြင်ကျယ်ပြန့်၍ ပွင်းလင်းနိုင်သော အခွင့်အရေးကို ပေးမည် ဖြစ်သည်။

ဤအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံမှ တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများသည် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် ဒေသဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ရေးသင်တန်းကျောင်း (၃)ကျောင်း၏ သင်တန်းများတွင်လည်း ထိထိဝင်ဝင် ပါဝင်နိုင်ပါသည်။

၉.၃ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းဆက်လက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အနာဂတ်အခွင့်အလမ်းများ

ဆက်တိုက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော မူဝါဒဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုနှင့် ယခင်မှ အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံ၍ ထိုမျှမက အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏ သက်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကိုလည်း အခြေခံကာ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း၏ အနာဂတ်ကို ဆွေးနွေးရန်လိုအပ်သည်။ အဓိက အရေးကြီး ကိစ္စနှစ်ရပ်ရှိနေသည်။

- စိုက်ပျိုးစီးပွားအရ နိုင်ငံအတွင်းရှိ ကွဲပြားခြားနားမှုများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် အခြားအချက်များလည်း ပါဝင်ပြီး နိုင်ငံ၏ ဒေသအသီးသီးတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးချဉ်းကပ်နည်းများကို ရှေ့ပြေးနည်းအားဖြင့် စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်ပါသည်။ ဤ အမျိုးအမည်ကွဲပြားသော ချဉ်းကပ်နည်းသည် ဗဟိုဦးစီးစနစ် နှင့်မဟုတ်ဘဲ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု လက်ချင်းချိတ်၍ လုပ်ဆောင်သွားရမည်။
- အစိုးရမှာ အပြည့်အဝထောက်ပံ့သော အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးစနစ်သည် တစ်တိုင်းပြည်လုံး အတိုင်းအတာနှင့် စိတ်ကျေနပ်ဖွယ်ကောင်းသော အဆင့်အထိ ရောက်ရှိအောင်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဟူသော အယူအဆမှာ လက်တွေ့မကျပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ငွေကြေး အရအခက်အခဲရှိနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးစားပေးများသတ်မှတ်ခြင်းသည် လိုအပ်ပြီး ရရှိနိုင်သော အရင်းအမြစ်များအား အကောင်းဆုံးအသုံးချခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရန်လိုအပ်သည်။

နိုင်ငံအတွင်း ပြန့်နှံ့နေသော ကောလဟာလများမှ တစ်ခုမှာ ဝန်ကြီးဌာနအရေအတွက်ကို အကြီးအကျယ် လျှော့ချ၍ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် မွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာနတို့သည် ဝန်ကြီးဌာန⁴ တစ်ခုတည်းအဖြစ်ပေါင်းစည်းသွားမည် ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဤဖွဲ့စည်းပုံ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် လက်ရှိ ရှိနေသည့် အလုပ်၊ တာဝန်များကို နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်း ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ပြင် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ စီမံမှုပုံစံနှင့် ဌာနတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်သွယ်မှုမရှိခြင်း တို့ကိုလည်း ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

အောက်တွင် ရှေ့ပြေးအဖြစ် သဘောထား၍ လုပ်ဆောင်နိုင်သော ချဉ်းကပ်မှုများကို အတိုချုပ်ဖော်ပြထားသည်။

ဖုန်းခေါ်ဖြေဆိုခြင်းအကြံပေးလုပ်ငန်း (မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းအခြေပြုသောစနစ်)

ဖုန်းခေါ်ဖြေဆိုမှုလုပ်ငန်းကို Proximity Designs မှ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသအတွက် ဖော်ထုတ်၊ တင်ပြခဲ့ပြီး ဒေသအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လက်ခံ ခဲ့ကြပါသည်။ အဓိကလုပ်ဆောင်ချက်နှစ်ရပ်မှာ

- ပုံများနှင့်တကွ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ပံ့ပိုးပေးရန်၊ သို့မှသာ လယ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ သီးနှံများနှင့်သက်ဆိုင်သော ပြဿနာများကို သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ပြဿနာအတွက် သင့်တော်သော အဖြေကို ရှာဖွေနိုင်မည် ဖြစ်သည်။
- လယ်သမားများအား တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းနှင့် လယ်သမားများနှင့် အကြံပေးဝန်ထမ်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေး ခြင်း။

မိုဘိုင်းလ်အခြေပြု သတင်းအချက်အလက်/အကြံပေးစနစ်သည် အဖိုးနည်းပြီး ပိုမိုထိရောက်သော အကျိုးရလဒ်ကို ပေးပါသည်။ သို့ရာတွင် နောက်ဆုံးရ အချက်အလက်များလိုအပ်ပြီး ဒေသအလိုက် သီးသန့် မှုကွဲအမျိုးမျိုးလည်း ရရှိနိုင်ရပါမည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန မြို့နယ်ရုံးများကို အားဖြည့်ခြင်းတွင်လည်း ချိတ်ဆက် အသုံးပြုနိုင်သည့် ရွေးချယ်မှုလည်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့က နောက်ဆုံးရသတင်းများနှင့် ဖြည့်စွက်ပေးနိုင်ပါသည်။ ရှေ့တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဤကဲ့သို့သောလုပ်ဆောင်ချက်များသည် ဓာတ်မြေ သြဇာနှင့် မျိုးစေ့နှုန်းများ၊ ဈေးကွက်သတင်းအချို့နှင့် အပင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်များကဲ့သို့ စိုက်ပျိုးသီးနှံဆိုင်ရာ နည်းပညာများ၏ အခြေခံအချက်များကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပိုးမွှားနှင့် ရောဂါများ ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခြင်းတွင် စနစ်မှာ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်မဟုတ်တော့ပါ။ ၎င်းသည် သတိထားမိခြင်းရှိရန် နှိုးဆော်နိုင်ပြီး ပြဿနာနှင့်ပတ်သက်၍ သက်ဆိုင်ရာအကြောင်းအရာနှင့် လက္ခဏာများကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်သော်လည်း အရည်အချင်းနှင့် အတွေ့အကြုံရှိ ဝန်ထမ်းများ၏ အကြံပေးမှုကိုမူ အစားထိုးမပေးနိုင်ပါ။

မြန်မာ့ဩဘာ AWBA သည်လည်း တူညီသော်လည်း ပို၍ ခေတ်မီသောကွန်ပျူတာအသုံးချနည်းစနစ်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်နေပါသည်။

ထုတ်လုပ်မှု/ တိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှုစခန်းများနှင့် သုတ စင်တာများ

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း၏ ထုတ်လုပ်မှု သို့မဟုတ် တိုးချဲ့ပညာပေး စခန်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများမှာ ကန့်သတ်မှုများ ရှိနေပါသည်။ ၎င်းသည် တောင်သူသင်တန်းများအတွက် သင်တန်းအဆောက်အအုံအဖြစ်အသုံးပြုနိုင်သော အခြေခံ အဆောက်အအုံတစ်ချို့ ဖြစ်သည်။ စစ်တမ်းကောက်ယူသည့် အချိန်တွင် ဤစခန်းများအကြောင်းကို အပူပိုင်းရန်၊ မလှိုင်မြို့နယ်တွင် အထူးသဖြင့် ဖော်ပြကြသည်။

မကြာမီက စတင်ခဲ့သော IFDA “မြန်မာနိုင်ငံတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ပြန်လည်ဖွံ့ဖြိုးရန် အားပေးထောက်ပံ့ခြင်း- Fostering Agricultural Revitalization in Myanmar (FARM)” စီမံကိန်းသည် “အသိပညာဖြန့်ချိရေးစခန်း” ၅၅ လုံးကို နေပြည်တော်တစ်ဝိုက်မှ မြို့နယ်(၅)မြို့နယ်တွင် တဖြည်းဖြည်း ပေါ်ထွက်လာပြီး “ကျေးလက်နေ ပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားအရပ်ရပ်ကို ကိုယ်စားပြုနိုင်သော ရွေးချယ်ထားသော၊ ကျား၊မ ညီမျှသော ဦးစီးအဖွဲ့(လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနမှလည်း ကိုယ်စားပြုမည်)မှ အုပ်ချုပ်မည်”။

စီမံကိန်းသည် “အများအပြားပါဝင်အောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော အိမ်ထောင်စုများအား ပံ့ပိုးကူညီသည့် စုပေါင်းပါဝင်သော တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းနှင့်မြေယာခွဲစွဲဦးလုပ်ငန်းရှင်များအား အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ စတင်၊ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဖန်တီးပေးခြင်း” လုပ်ငန်းတို့တွင် ထောက်ပံ့မည်ဖြစ်ပါသည်။ (IFAD၊ စီမံကိန်းပုံစံ နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာ၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၁၃)

IFAD FARM စီမံကိန်းမှ ဤချဉ်းကပ်နည်းသည် ထုတ်လုပ်မှု/တိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှု စခန်းများ၏ အယူအဆနှင့် အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ တူညီ နေပါသည်။ ၎င်းအယူအဆမှာ လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်းရေးဆွဲ၍ ၎င်း၏ သဘောတူညီမှုကို ရရှိထားသည်ဟု ယူဆ၍ ရနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤချဉ်းကပ်နည်းအား FARM စီမံကိန်းဒေသတွင်သာ လုပ်ဆောင်ရန်ကန့်သတ်မည်လော သို့မဟုတ် နမူနာ/ရှေ့ပြေး အဖြစ် တစ်နိုင်လုံးအတွက် လုပ်ဆောင်မည်လော ဆိုသည်မှာ မရှင်းလင်းသေးပါ။

4 ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာနတွင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တော၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းစသည့် အဓိကဌာနခွဲ(၄)ခုပါဝင်ပါသည်။ ကွဲပြားသော ဝန်ကြီးဌာနလက်အောက်တွင် စီမံခန့်ခွဲသောအခါ ဤကဏ္ဍများ၏ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမှာ ကျဆင်းသွားခဲ့သည်။

ဒုတိယ IFAD မှ ငွေကြေးထောက်ပံ့သော စီမံကိန်း (ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့မှ ရွေးချယ်ထားသော နေရာများတွင် အရှေ့ပိုင်းပြည်နယ်များ လယ်ယာစီးပွား စီမံကိန်း၊ "ESAB") သည် အစီအစဉ်ရေးဆွဲနေသည့် အဆင့်တွင် ရှိနေသည်။ ဤစီမံကိန်းတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း ချဉ်းကပ်နည်းအား မည်သို့စဉ်းစားသည်မှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပါသည်။

FARM စီမံကိန်း၏ EAS ချဉ်းကပ်ပုံသည် အနီးကပ် စောင့်ကြည့်၍ သုံးသပ်မှုကို လိုအပ်ပြီး ဤနည်းလမ်းအား အခြားဒေသများသို့ ချဲ့ထွင်ခြင်း အလားအလာရှိပါက ကြည့်ရှုစစ်ဆေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ ပထမဆုံးအနေနှင့် ကြည့်ပါက အလွန်ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းမွန်ပြီး ငွေကုန်ကြေးကျ များမည်ဟု ထင်ရပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်းရှိ မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်စီတွင် အနည်းဆုံး စခန်းတစ်ခုတည်ရှိနေပါက မြေလှမ်းကြီးတစ်လှမ်းပြီးသည် ဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည် (FARM စီမံကိန်းတွင် "အသိပညာဖြန့်ချိရေးစခန်း"သည် မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်မှ ကျေးရွာအစုပေါင်းများစွာကို မျှော်မှန်းထားပုံ ပေါ်လွင်ပါသည်။

အသုံးပြုသူများ/တောင်သူများ၏ ငွေကြေးပါဝင်မှု

အသုံးပြုသူများ/တောင်သူများ၏ ငွေကြေးအားဖြင့်ပါဝင်မှုသည် ယေဘုယျအားဖြင့် အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ကို ပံ့ပိုးသည်

- တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းအပေါ် အစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်ကို လျော့ချပေးသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် တိုးတက်နေသောနှုန်းဖြင့် ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အောင်မြင်သော အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုအပြီးတွင် တောင်သူများ၏ ပါဝင်မှုဖြင့်တက်လာမည်ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းကြောင့် အစိုးရအသုံးစရိတ်လည်း လျော့ကျလာမည်။
- ကောင်းစွာ ပုံစံရေးဆွဲထားပါက (တောင်သူများအားလုံးအတွက် ပုံသေအတိုးနှုန်းမရှိပါ။ သို့သော် လုပ်ငန်းမှပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများ အပေါ်တွင် မူတည်ပါသည်) ၎င်းသည် အစွမ်းရှိသော နည်းလမ်းဖြစ်ပြီး တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ဆောင်မှုနှင့် အရည်အသွေးကို အစဉ်တစိုက်မြှင့်တင်စေနိုင်ပါသည်။ ဝန်ဆောင်မှုသည် လုံလောက်သော အရည်အသွေးမရှိပါက တောင်သူများထံမှ ဝယ်လိုအား (ရယူလိုစိတ်)နှင့် ငွေကြေးထည့်ဝင်မှု ရရှိမည်မဟုတ်ပါ။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဤကဲ့သို့သော အဆိုပြုချက်သည် ကနဦးအဆင့် ပါဝင်သောအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သည့် အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း၊ လယ်ယာ လုပ်ကိုင်သော ကျေးရွာများနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများ၏ ခိုင်မာသော ဆန့်ကျင်မှုကို ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် ဤနည်းလမ်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးသော နေရာများဖြစ်သည့် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းနှင့် မြို့နေစားသုံးသူများရှိရာ အချက်အချာနေရာများဖြစ်သော ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးများတွင် စမ်းသပ်သင့်ပါသည်။ အခြား အပြောင်းအလဲရင်ဆိုင်နေရသော နိုင်ငံများနှင့် နောက်တိုင်းနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံများက ဖော်ပြသည်မှာ စီးပွားဖြစ်တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းသည် မကြာမီအချိန်တွင် အလွန်ဖွံ့ဖြိုးသော ဈေးကွက် စီးပွားရေးကို အလေးပေးသော စိုက်ပျိုးရေးဒေသများတွင် စတင်တော့မည် ဖြစ်သည်။ ဤအယူအဆကို အစိုးရတိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းမှ မခံယူ မလုပ်ဆောင်ပါက ၎င်းတစ်ခုလုံးသည် ပုဂ္ဂလိကပိုင်၊ ရာနှုန်းပြည့် ဈေးကွက်စီးပွား အခြေပြုကို စတင်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် လုပ်ဆောင်နေသော WHH ကဲ့သို့သော မိတ်ဖက်များက မျှော်လင့်သည်မှာ လက်ခံသူများသည် ၎င်းတို့အခမဲ့ ရရှိ ထားသောသွင်းအားစုနှင့် ညီမျှသော ငွေပမာဏကို သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာ၏ လည်ပတ်စီးဆင်းရန်ပုံငွေတွင် ထည့်ဝင်ရန်ဖြစ်ပြီး ၎င်းမှာ အင်မတန် သင့်လျော်သော အလေ့အထဖြစ်သည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းအတွက် ငွေကြေးပံ့ပိုးမှုသည် ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းစတင်သည့်အချိန်ကတည်းက စတင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ဤအပိုင်းတွင် IFAD FARM စီမံကိန်းတွင် လယ်ယာလုပ်ကိုင်သော ရပ်ရွာမှငွေကြေးအနည်းငယ် ပါဝင်ထားသည်မှာ ထူးခြားမှုဖြစ်စဉ် ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂလိက တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဘောင်ချာ/ကူပွန်စနစ်/အစိုးရ၏ ခွင့်ပြုကြေးငွေများ

၎င်းစနစ်မှာ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းသို့ အစိုးရက စဉ်ဆက်မပြတ်ငွေကြေးပံ့ပိုးမှု ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရဌာနများက ပေးသော ဝန်ဆောင်မှုများ မဖြစ်ရပါ။ စနစ်ကို အဓိက မူဝါဒနှစ်ရပ်ပေါ်တွင် အခြေခံထားသည်။

- တိုးချဲ့ပညာရေးနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအကြံပေးခြင်းကို ပံ့ပိုးခြင်းဖြင့် အစိုးရက လယ်လုပ်ကိုင်သော ရပ်ရွာကို ထောက်ပံ့လိုသည့် ဆန္ဒရှိပါက ၎င်းသည် တောင်သူ(သို့)တောင်သူအဖွဲ့များအား ဘောင်ချာများ ဖြတ်ပေးလိုက်ပြီး ဤလက်ခံသူများအတွက် ကောင်းစွာရှင်းလင်း တင်ဆက်ထားသော တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ဆောင်မှု/အကြံပေးအလုပ်ကို ဥနာရီခန့် လယ်ယာသို့သွားရောက်လည်ပတ်၍ တောင်သူ၏ အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းပေးမည်ဖြစ်သည်။
- တောင်သူသည် စွမ်းရည်ရှိသော အလွတ်တန်းအကြံပေးများကို ရှာဖွေကြသည် (၎င်းမှာ အချိန်ပိုင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော အချိန်ပိုင်း အကြံပေး သို့မဟုတ် အကြံပေးကုမ္ပဏီ/ ပုဂ္ဂလိက၊ စသည်ဖြင့်)ထို့နောက် ဝန်ဆောင်မှုအား ပေးပြီးပါက သူ့အားဘောင်ချာပေးလိုက်သည်။ အကြံပေးက ၎င်းဘောင်ချာနှင့် ညီမျှသောငွေပမာဏကို အစိုးရ အဖွဲ့ ရုံးဌာနတွင် သွားရောက်လဲလှယ်ထုတ်ယူရသည်။

အစိုးရအတွက် ရရှိသော အကျိုးကျေးဇူးမှာ ၎င်းသည် အစိုးရထောက်ပံ့သောတိုးချဲ့ပညာရေးကို ပံ့ပိုးနိုင်သော အဖိုးမများသော နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မည်သည့်အစိုးရဌာနအဖွဲ့ကိုမျှ ထပ်မံတိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းစရာမလိုသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ တောင်သူများသည် ၎င်း၏ အတွေ့အကြုံအရ လိုအပ်သော ဝန်ဆောင်မှုအရ လက်ခံနိုင်သည့်အဆင့်အရ အကြံပေးကို ရွေးချယ်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။ အချိန်ကြာလာသည်နှင့် အမျှ စွမ်းရည်ပြည့်ဝသော အကြံပေးများပေါ်ထွက်လာနိုင်ပြီး အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စွမ်းရည်မပြည့်ဝသော အကြံပေးများသည် စနစ်မှ အလိုအလျောက် ထုတ်ပယ်ခြင်း ခံရမည်ဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အခြားရွေးချယ်နိုင်ခွင့်မှာ ထောက်ပံ့ကြေးငွေအား ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများထံ တိုက်ရိုက်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းမှာ တဖက်တွင် တောင်သူအစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကကြား ကြိုတင်သဘောတူညီထားပြီးသည့် အတိုင်းအတာနှင့် နယ်မြေအတွင်းရှိ တောင်သူများအား တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းကို ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်သည်။

၉.၄ အဆင့်မြင့်တင်ထားသော၊ ပို၍ကောင်းမွန်သော၊ ဆက်တိုက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော လယ်သမားများအား ပညာပေးခြင်းနှင့် သင်တန်းပေးခြင်း

လက်ရှိတွင် နိုင်ငံ၌ လူငယ်လယ်သမားများအတွက် အသက်မွေးမှုပညာရေး သင်တန်းများ သေချာဖွဲ့စည်းထားခြင်းမရှိသေးပါ။ ဤ ပြဿနာအား အောက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းရင်းများကြောင့် အနာဂတ်တွင် ကာလလတ် အတွင်း ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရမည်။

- ဈေးကွက်ဦးစားပေးခြင်းနှင့် ဈေးကွက်နှင့်ပိုမိုချိတ်ဆက်လာသည်နှင့်အမျှ အောင်မြင်သည့် တောင်သူတစ်ဦးသည် အခြေခံစိုက်ပျိုးရေး နည်းပညာများထက် ပိုမိုသိရှိရန် လိုအပ်နေပါသည်။ ပထမဆုံးအနေနှင့် သီးနှံအသစ်များ၊ ရေပေးသွင်းခြင်းနည်းသစ်များစသည့် လယ်ယာ စီမံမှုနှင့် ကောင်းမွန်သော သွင်းအားစုများဝယ်ယူခြင်းနှင့် သင့်တော်သောအချိန်တွင် ဈေးကောင်းရရှိအောင် ဈေးကွက်သို့ တင်သွင်းခြင်း စသည့် ဈေးကွက်စီးပွားဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအစရှိသည့်တို့တွင် တိုးတက်မှုရှိစေရန် ၎င်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှုစွမ်းရည်ကို အားကောင်းလာအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်။
- တစ်ချိန်တည်းတွင် တောင်သူများအား ပိုမိုကောင်းမွန်သော စနစ်ကျဖွဲ့ထားသော ပညာရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးမှုများသည် လူနေမှု အဆင့်အတန်းကိုလည်း တိုးမြှင့်စေပြီး သက်မွေးမှုပညာအရ "ကျွမ်းကျင်သော တောင်သူ"အဖြစ်ကို ရရှိမည် ဖြစ်သည်။ ထိုမှ ဤပညာရပ်အား ပို၍ ဆွဲဆောင်မှုရှိအောင်လုပ်ဆောင်ပြီး ကျေးလက်မှ မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းကို လျှော့ချနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး ကျေးလက်ဒေသ တွင် အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများကို ဖန်တီးပေးလာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

တောင်သူများအတွက် စနစ်ကျသော ပညာရေးနှင့် သင်တန်း "အထက်တန်းကျောင်းများ" တိုးမြှင့်ရန်မှာ ပထမခြေလှမ်းအနေနှင့် တောင်သူသင်တန်း ကျောင်းများ ပုံစံကို လိုက်၍ ၃လမှ ၆လ သင်တန်းကို တောင်သူငယ်များအတွက် အကြံပြုထားသည်(Kohni G.၊ နှင့် Huttemeier၊ ၂၀၁၃)။ လက်ရှိတွင် ADRAသည် တူညီသော နည်းလမ်းဖြစ်သည့် တောင်သူများအား လအတန်ကြာသင်တန်းပေးခြင်း စီမံကိန်းသစ်ကို စီစဉ်ရေးဆွဲသည့် အဆင့်တွင် ရှိနေသည်။

လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင် သက်မွေးမှုပညာသင်တန်းပေးခြင်း (VET)ကို မိတ်ဆက်လာခြင်းသည် အဓိက ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုပင်ဖြစ်သည်။ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု အများအပြားလိုအပ်သော်လည်း အကျိုးကျေးဇူးများမှာ စုံလင်လှပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၁ - ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ချက်များ

လက်ရှိအစိုးရက ရုံးမထိုင်ခင်အထိ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းနှင့်စပ်ဆိုင်သော ဆောင်းပါး၊စာတမ်းများမှာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။

အကြောင်းကိစ္စတော်တော်များများတွင် စိုက်ပျိုးရေးပညာပေး၊ သုတေသနနှင့် ထောက်ပံ့မှုပြုခြင်းများကို လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍတစ်ရပ်လုံးအား ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ချက် အခြေအနေအရပ်ရပ် အပေါ်မူတည်၍ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းကြပါသည်။

ACIAR (2001) , Final report, project: Increasing food security and farmer livelihoods through enhanced cultivation in the central dry zone of Burma (Myanmar)

လက်ရှိအစိုးရက ရုံးမထိုင်ခင်အထိ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းနှင့်စပ်ဆိုင်သော ဆောင်းပါး၊စာတမ်းများမှာ အလွန်နည်းပါးပါသည်။

AERES GROUP, Houterman, J. (2014) Reform of the Agricultural Knowledge System in Myanmar, Opportunities for Myanmar-Netherlands cooperation

အလျင်အမြန် ကြည့်ရှုခြင်းတွင် အဓိကအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေးပညာရပ်ကဏ္ဍကို ဖော်ပြထားပြီး သုတေသနနှင့်တိုးချဲ့ပညာပေးရေးကဏ္ဍကို အနည်း အကျဉ်းသာ ဖော်ပြထားသည်။

၎င်းသည် စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍငယ်ကို ငွေပမာဏအမြောက်အမြားထောက်ပံ့ခြင်းကို ထောက်ခံသည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍသည် မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍတွင် အရေးအပါဆုံးဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်ပြီး ကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပညာရေးကို ကောင်းစွာ ချိတ်ဆက်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ကျေးလက်နေပြည်သူများအတွက် စနစ်ကျသော၊ စဉ်ဆက်မပြတ် စိုက်ပျိုးရေး သင်တန်းများ ကင်းမဲ့ခြင်းကို အသားပေးဖော်ပြပြီး သုတေသန ပညာရေးနှင့် တိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှုအကြား ချိတ်ဆက်မှုအားနည်းခြင်းကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ ပညာရေးအား စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင်ပါ လူစွမ်းအား အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အဓိက အချက်အဖြစ်သတ်မှတ်သည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် ၂၀၁၄အကုန်နှင့် ၂၀၁၅အစပိုင်းတွင် “Myanmar-NL Agri Programme & Business Opportunities” အတွဲလိုက်ဖော်ပြချက်မှ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။

Asian Development Bank (ADB), (2012), Support for Myanmar’s Reforms for Inclusive Growth Program

စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် ကျယ်ပြန့်စွာ ဆန်းစစ်ထားမှုကို ဖော်ပြထားသည်။ “ညှိဖျင်းစွာ ဖော်ဆောင်ထားသော သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး စနစ်” နှင့် လယ်ယာ/ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၏ နည်းပညာကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ မရှိခြင်းနှင့် လျာထားငွေ မလုံလောက်ခြင်းတို့အား အတားအဆီးများအဖြစ် ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် “လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုများသည် ကဏ္ဍတွင် သတ်မှတ် ထားသော ရည်မှန်းချက်များနှင့် ဦးစားပေးမှုများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိပါ”ဟူ၍ ဖော်ပြထားသည်။

Baig, M.B., Aldosari, F. (2013), Agricultural Extension in ASIA: Constraints and Options for Improvement in : Journal of Animal & Plant Science 23(2)

အာရှဒေသတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် စိန်ခေါ်မှုများအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြထားသည်။ လူအများပါဝင်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကပြုခြင်း၊ ဈေးကွက်လွတ်လပ်မှုနှင့် ဗဟိုဦးစီးစနစ်မဟုတ်ခြင်းများမှာ စိန်ခေါ်မှုများဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့မှာ ဒေသအတွင်းရှိ နိုင်ငံတော်တော်များများတွင် အတိုင်းအတာအမျိုးမျိုးနှင့် ရှိနေသည်။

Cho, K.M. Boland, H. (2001 ?), Participatory Learning for Agricultural Extension and Future Development in Myanmar

စာရေးသူများက လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး တိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှုအတွက် သင်ကြားခြင်းနှင့် ပညာရေး လုပ်ငန်းစဉ်မှ စုပေါင်းပါဝင်လေ့လာမှု လုပ်ငန်းစဉ်သို့ပြောင်းလဲရန် ဆွေးနွေးထားသည်

ထို့ပြင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသော ပြည်ပထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းအနည်းငယ်နှင့် ၎င်းတို့၏တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း ချဉ်းကပ်နည်းလမ်းများအကြောင်း အကျဉ်းချုပ်ကို ဖော်ပြထားသည်။

Cho, K.M., (2002), Agricultural Extension in Myanmar, in: BeraterInnen News 1/2002

အစိုးရ (စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန) တိုးချဲ့ပညာပေးရေးဌာနခွဲEAS(MAS)၏အနှစ်ချုပ်ကို ဖော်ပြထားပြီး စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန၏ ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်မှုများကို ကန့်သတ်ထားသော အဓိက အတားအဆီးများကို အသားပေးဖော်ပြထားသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ရပ်ရွာအခြေပြု ချဉ်းကပ်နည်းများကို အကြံပြုထားပြီး ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်နှင့် ဒေသဆိုင်ရာစိုက်ပျိုးရေးသင်တန်းကျောင်းများတွင် တိုးချဲ့ ဝန်ဆောင်မှုချဉ်းကပ်မှု အသစ်များ ပါဝင်လာကြောင်းကိုလည်းဖော်ပြထားသည်။

Cho, K.M., Boland,H., (2003), Searching Institutional Linkages for Implementation of a Participatory Extension Approach in Myanmar, in : Proceedings of the 19th Annula Conference of AIAEE, Raleigh, North Carolina, USA

စာတမ်းသည် အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်း(စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန)စတင်ဖော်ဆောင်မှု၊ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ပညာရေးနှင့် သုတေသနကို

အတိုချုပ်ဖော်ပြထားပြီး အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော စစ်တမ်းကောက်ခံခြင်းအရ ကျေးရွာတိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှု ဝန်ထမ်းများ အဓိက ရင်ဆိုင်ရသည့် အခက်အခဲများကို ဖော်ပြထားသည်။

Cho, K.M., (2013), Background Paper No.5, Current Situation and Future Opportunities in Agricultural Education, Research and Extension in Myanmar, as part of a Strategic Agricultural Sector and Food Security Diagnostic for Myanmar, led by Michigan State University (MSU) and in partnership with the Myanmar Development Resource Institute-Centre for Economic and Social Development (MDRI-CESD)

အစီရင်ခံစာက စိုက်ပျိုးရေးပညာရပ်၊ သုတေသနနှင့် အစိုးရ(စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန) တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းတို့၏ စနစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ နိုင်ငံတွင် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းဖြစ်ပေါ်လာမှု၏ သမိုင်းကြောင်းအနည်းငယ်ကို အတိုချုပ်ဖော်ပြထားပြီး တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အထွေထွေ အသုံးအနှုန်းများနှင့် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ တောင်သူပဟိုပြု ချဉ်းကပ်နည်းအား အသုံးပြုရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လိုအပ်ကြောင်းလည်းဖော်ပြထားသည်။ တောင်သူအဖွဲ့အစည်းများမရှိခြင်းကို ထောက်ပြထားသည်။ လျာထားငွေစာရင်းအချို့နှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်အတွက် ယေဘုယျ အကြံဉာဏ်များပေးထားသည်။ တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများရင်ဆိုင်ရသည့် ပြဿနာများမှာ ၂၀၀၂ခုနှစ် စာတမ်းမှ တူညီသော စစ်တမ်းကောက်ယူချက်ပေါ်တွင် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည်။ "အများပါဝင်သော တိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှု ကွန်ယက်"ကို အကြံပြုခဲ့သော်လည်း ပုဂ္ဂလိကနှင့် စီမံကိန်းကဏ္ဍများမှ လုပ်ဆောင်နေသော တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းများကိုမူ ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။

Denning, G., et al. (2013), Background Paper No.2, Rice productivity Improvement in Myanmar, Michigan State University (MSU) and in partnership with the Myanmar Development Resource Institute-Centre for Economic and Social Development (MDRI-CESD)

ကာလတို၏ အစိတ်အပိုင်းအနေနှင့် ကျယ်ပြန့်သော မာလ်တီမီဒီယာဖြစ်သော "Myanmar Rice Manual"ကို သုတေသန၊ တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းနှင့် ပညာရေးအတွက် ရင်းမြစ်အဖြစ် အကြံပြုသည်။ ရေရှည်အတွက် တိုးချဲ့ပညာပေးလုပ်ငန်းကို ဝန်ဆောင်မှုဦးတည်သော အဖွဲ့အစည်း ပြောင်းလဲမှုကို လိုအပ်သည်။

Van Dorsten, F. et al. (2015), Farmers' organisations and cooperatives in Myanmar

ဤအစီရင်ခံစာသည် "Myanmar-NL Agri Programme & Business Opportunities" မှဖြစ်သည်။ အဓိက ထိပ်ပိုင်းအဖွဲ့အစည်းများသည် အမှန်တကယ်တွင် သီးသန့်မဟုတ်ဘဲ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်နေပြီး အဓိက လုပ်ငန်းများသည် ချေးငွေပံ့ပိုးခြင်း ပုံစံမျိုးတွင်သာ အလေးပေးသည်။ အဖွဲ့ဝင်သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အောက်ခြေအဆင့်သို့ အဖွဲ့အစည်းများ၏ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်မှုနှင့် အသေးစားလယ်ယာလုပ်သားများအား ကိုယ်စားပြုနိုင်မှုမှာ အားနည်းနေသည်။

FAO/UNDP (2003/04), Myanmar Agricultural Sector Review and Investment Strategy, Vol. 2: Agricultural Sector Investment Strategy

ဗဟိုဦးစီးစနစ်မှ ဒေသခံများဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်သော ဦးစားပေးမှုများသို့ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် လူမှုရေးနှင့် ရပ်ရွာ ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့အတွက် အခြေခံမဟာဗျူဟာများကို ဖော်ပြပြီးသည့်နောက်တွင် အစီရင်ခံစာသည် ကဏ္ဍခွဲ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မဟာဗျူဟာများ(စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပညာရေးအပါအဝင်)ကို ဖော်ပြပေးခဲ့သည်။ လက်ရှိအခြေအနေသည် ရှင်းလင်းသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လယ်သမားများ ၏လိုအပ်ချက်နှင့် အတားအဆီးများအပေါ် အခြေခံထားသော သင်တန်းများမရှိခြင်း၊ စိုက်ပျိုးစီးပွားနှင့် လူမှုစီးပွား အခြေအနေများနှင့် သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးအဖွဲ့တို့၏ စစ်မှန်မှုများ မရှိခြင်းတို့ဖြစ်သည်။

Fujita, K., Okamoto, I., (2006), Discussion Paper No.63, Agricultural Policies and Development of Myanmar's Agricultural Sector: An Overview, Institute of Developing Economies

လူမှုရေးမငြိမ်မသက်ဖြစ်မှုကို ရှောင်ရှားရန်နှင့် အစိုးရမှာ ဆက်လက် ချုပ်ကိုင်နေမှုမှာ စိုက်ပျိုးရေးမူဝါဒကို ချုပ်ကိုင်နေသော အဓိက အချက်များဖြစ်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်ခေတ်တွင် စားသောက်ကုန်ဈေးနှုန်းကျဆင်းမှုနှင့် လုပ်ငန်းလျော့နည်းမှုကို စက်မှုကဏ္ဍကို ထောက်ပံ့ရန် ထိန်းသိမ်းထားခဲ့သည်။ ၁၉၈၀ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ဆန်ဈေးနှုန်းကို အဆမတန်နှိမ်ထားပြီး သွင်းအားစုဈေးနှုန်းများမှာ တဖြည်းဖြည်းနှင့် လွတ်လပ်လာသည်။

စာတမ်းသည် စိုက်ပျိုးရေး မူဝါဒများကို ကျယ်ပြန့်စွာ အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပြီး ဆိုရှယ်လစ်ခေတ်မှ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်အထိ ၎င်းတို့၏ ရိုက်ခတ်မှုများကိုပါ ဖော်ပြထားသည်။

Haggblade, S., et al., (2013) A Strategic Agricultural Sector and Food Security Diagnostic for Myanmar, led by Michigan State University (MSU) and in partnership with the Myanmar Development Resource Institute-Centre for Economic and Social Development (MDRI-CESD)

စာတမ်း၏ အဓိကမှာ မြန်မာစိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍ၏ လုပ်ဆောင်ချက်နိမ့်ဆင်းမှုကို ရိုက်ခတ်စေသော အဓိကအချက်များကို ဖော်ပြထားသည်။ အနာဂတ်အတွက် အကြံပေးချက်အနေနှင့် အပိုင်း ပိုင်းပြထားသည်

- ကာလတို၊ အဖွဲ့အစည်းသို့မဟုတ် မူဝါဒပြောင်းလဲမှုမဟုတ်ဘဲ စိုက်ပျိုးရေး လုပ်ဆောင်ချက်များအား တိုးမြှင့်စေမည့် နည်းလမ်းများ
- ကာလရှည်၊ အဓိကအဖွဲ့အစည်းနှင့် မူဝါဒ ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်အတွဲများကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ယှဉ်နှိုင်းမှုရှိစေရန်
- နဂို ပုံစံအတိုင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ နိုင်ငံသည် ဆက်လက်၍ ၎င်း၏ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု နိမ့်ဆင်းမည်

ကာလရှည်အောက်တွင် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို ဖော်ပြထားသည်

- စိုက်ပျိုးရေး သုတေသန ဈေးကွက်ဦးတည်သော၊ တောင်သူဗဟိုပြုသော (လျာထားငွေ ပိုမို သုံးစွဲ၍) စနစ်သို့ပြောင်းလဲခြင်း
- အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးစနစ်အား ခေတ်နှင့်အညီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း
- စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ပညာရေးအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း
- တောင်သူအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများအား ပံ့ပိုးပေးခြင်း
- ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအား ကာလရှည် ပြန်လည်ပြုပြင်မောင်းနှင်ခြင်း၊ သို့မှသာ ကျေးလက်ကလေးငယ်များအကြား လူသားအရင်းအမြစ်ကို တိုးမြှင့်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

နှစ်ခုစလုံးတွင် ကာလတိုရှည် ကူညီမှုများကို ရောယှက်လျက် မြန်နိုင်သမျှမြန်မြန်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း ပံ့ပိုးရေးဆွဲ၊ အကောင်အထည် ဖော်ပြမည်။ တောင်သူတိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှု-သုတေသနအကြား အားနည်းသော ချိတ်ဆက်မှုများအား အဓိကပြဿနာအဖြစ် ဖော်ပြထားသည်။

ICRISAT (2011), Myanmar and ICRISAT

ICRISATနှင့် DARအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ မျိုးစေ့ဘဏ်များတည်ထောင်ခြင်းနှင့် အပူပိုင်းဇုန်တွင် ပဲအမျိုးမျိုးအတွက် စမ်းသပ်ချက်များ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပုံတို့ကို အတိုချုပ်ဖော်ပြထားသည်။

IRRI (2015), Myanmar and IRRI and Myanmar and IRRI (2000 ?)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် IRRI၏ သမိုင်းကြောင်းနှင့် မိတ်ဖက်အမျိုးမျိုးနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ချက်များအကြောင်း အတိုချုပ် ဖော်ပြချက်။

JICA (2013), Assessment Survey on Agriculture

အစီရင်ခံစာတစ်ခုလုံးသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံးကို ဖော်ပြထားသောကြောင့် အသေးစိတ်မကျပါ။ သို့ရာတွင် လယ်ယာ/ ဆည်မြောင်းဝန်ကြီး ဌာန၏ ၂၀၁၀-၂၀၁၁ဘဏ္ဍနှစ်အတွက် လျာထားငွေ ကိန်းဂဏန်း သတင်းအချက်အလက်ကို ဖော်ပြပေးထားသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနသည် စက်မှုသီးနှံ ဖွံ့ဖြိုးမှုဌာန၏ တဝက်ပင်မရရှိသော (၉%နှင့် ၁၉%)နှင့် စက်မှုလယ်ယာ ဌာန(၈%)ထက် အနည်းငယ်သာ ပိုရသော လျာထားငွေစာရင်းဖြစ်သည်။

Kohn, G., and Huttemeier, C., (2013): Myanmar Comprehensive Education Sector Review (CESR) Phase 1: Rapid Assessment; Technical Annex on TVET Subsector Analysis.

ပြန်လည်သုံးသပ်ချက်သည် ပညာရေးကဏ္ဍတစ်ခုလုံးကို ခြုံငုံမိပါသည်။ နောက်ဆက်တွဲသည် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ သက်မွေးမှုဆိုင်ရာ ပညာရေးပညာရေး သင်တန်း(TVET)ကို အာရုံထားပြီး လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို ခြုံငုံထားပါသည်။

Michigan State University et al. (2013), Strategic choices for the Future of Agriculture in Myanmar: A Summary Paper

၎င်းမှာ အဓိက အစီရင်ခံစာ၏ အနှစ်ချုပ်ဖြစ်ပြီး ၂၀၁၃ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလမှ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု နောက်ခံစာတမ်းများဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာ တွင်လည်း တောင်သူများ-တိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှု-သုတေသနတို့၏ ချိတ်ဆက်မှုများအားနည်းပုံကို အလေးထားဖော်ပြထားသည်။

အဓိက အစီရင်ခံစာနှင့် နောက်ခံစာတမ်းများတွင် ပါဝင်သည့်အတိုင်း ယုံကြည်၍မရသော စာရင်းအင်းအချက်အလက်များနှင့် အရင်နှစ်များ ကတည်းက ထုတ်ပြန်ထားသော စည်းမျဉ်းများအား ကောင်းစွာကြပ်မတ်ခြင်း လျော့နည်းခြင်းများကို ဖြေရှင်းရမည့် ပြဿနာများအဖြစ် ထောက်ပြထားသည်။

Myanmar Agricultural Service, official website

San Thein, Ban Shein, Tin Cho Cho Myat, (2007), Integration of Farmer-Led Extension Approach for the Technology Diffusion in Food-cum-Cash Crop Production in Myanmar, Paper submitted for the National Symposium on Farmer-Led Agricultural Extension Approaches in Myanmar, 28 – 30 May 2007, Yangon

၂၀၀၁ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် စာရေးသူများသည် ကြံ့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုအတွက် တိုးချဲ့ဝန်ဆောင်မှု ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများကို စစ်တမ်း ကောက်ယူလေ့လာခဲ့ကြပြီး ဝန်ထမ်းများမှာ အသုံးပြုသူများကို အလေးမထားဘဲ "ဆရာကြီးပုံစံ" ပြုမူကြကြောင်း ရလဒ်ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။ ထို့ပြင် ကြံ့စိုက်ပျိုးခြင်း နည်းပညာသစ်အား လက်ခံအသုံးပြုခြင်းနှင့် လက်ခံအသုံးမပြုခြင်း အကြောင်းရင်းများကိုလည်း စစ်ဆေးခဲ့ကြသည်။

San Thein (2010), Preliminary Review on Extension Program Planning and Scope of Activities in Myanmar Agricultural Service and Related Departments in Agriculture Sector of Myanmar and Identification of Possible Areas of Cooperation and Strengthening Opportunities for Sustainable Community Development Projects

စာတမ်းသည် အစိုးရတိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်းပေါ်ပေါက်လာမှု သမိုင်းကြောင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြောပြထားသည်ပြီး ဖွဲ့စည်းပုံပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု အမျိုးမျိုးနှင့် အသုံးချခဲ့သော ချဉ်းကပ်မှုများကိုပါ ဖော်ပြထားသည်။

San Thein, (2011), Proposed Process for the Collaboration between UNDP-HDI Project and Government and Local Technical Partners

စာတမ်းသည် လက်တွေ့ကျသော နည်းလမ်းများအား တိုးချဲ့ပညာပေးဝန်ထမ်းများ(စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန)အတွက် အပိုဆောင်းသင်တန်းများ

ကဲ့သို့ စီမံကိန်းတွင် အကျိုးတူ ပူးပေါင်းပါဝင်သူများနှင့် မျိုးစေ့ဘဏ်များတည်ထောင်ခြင်းအတွက် ပုံစံများအကြား ချောမွေ့သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် တင်သွင်းခဲ့သည်။

San Thein, (2013), Development Strategy for Myanmar Agriculture Sector

စာတမ်းသည် အစိုးရအသစ် အာဏာရရှိပြီးနောက်ပိုင်းမှ မူဝါဒအပြောင်းအလဲများအပေါ် မှတ်ချက်ပေးထားသော ကဏ္ဍအား အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုးနှင့် ဖော်ပြထားသည်။ စာရေးသူက အနာဂတ် ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် အလားအလာရှိသော လမ်းများကို ဖော်ပြထားသည်။ စာတမ်းတွင် ပညာရေး၊ သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေး စနစ်များတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလိုအပ်ကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆက်နွယ်မှု အတွက် လိုအပ်သော တိုးတက်မှုများကို တွေ့နိုင်သည်။

Qamar, M.K./GFRAS

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစိုးရ တိုးချဲ့ပညာပေးရေးလုပ်ငန်း၏ အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်ဖြစ်ပြီး အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ Choi K.M၏ ဆောင်းပါးများအပေါ်တွင် အခြေပြုထားသည်။

Wijnands, J.H.M., et al. (2014), Business opportunities and food safety of the Myanmar edible oil sector.

အစီရင်ခံစာသည် "Myanmar-NL Agri Programme & Business Opportunities"အတွက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် စားသုံးဆီ ကဏ္ဍ၏ ကျယ်ပြန့်သော လေ့လာဆန်းစစ်မှုကို ဖော်ပြပေးထားပြီး အရည်အသွေးမြင့် နှမ်းများကို တိုးမြှင့်တင်ပို့ပြီး နှမ်းဆီနေရာတွင် အစားထိုးရန် ဈေးနှုန်းချိုသာသော်လည်း အရည်အသွေးကောင်းမွန်သည့် စားအုန်းဆီများကို တိုး၍တင်သွင်းခြင်းဖြင့် ပို့ကုန်လုပ်ငန်းမှ ဝင်ငွေများ တိုးပွားလာစေရန်ဖြစ်သည်။

Wong, L.C.Y. and Wai, E.M.A., (2013), Background Paper No.6, Rapid Value Chain Assessment: Structure and Dynamics of the Rice Value Chain in Myanmar, Michigan State University (MSU) and in partnership with the Myanmar Development Resource Institute-Centre for Economic and Social Development (MDRI-CESD)

ဤစာတမ်းသည်လည်း ကာလတိုအတွက် စိုက်ပျိုးရေး အထောက်အပံ့ကို တိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် တောင်သူပဟိုပြုနှင့် ဈေးကွက်ဦးတည်သော သုတေသနစနစ်၊ တောင်သူအဖွဲ့အစည်းများကို အားပေးခြင်း စသည်တို့ကို အကြံပေးထားသည်။

Zaw, K. et al (2011), Agricultural Transformation, Institutional Changes and Rural Development in Ayeyarwaddy Delta, Myanmar

ဆောင်းပါးသည် သမိုင်းတွင်သော အချက်အလက်တကျ သတင်းအချက်အလက်များစွာကို ပေးထားသည်။ အဓိကအားဖြင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံ စီမံကိန်းအပေါ်တွင် ဖြစ်သည် ၊ သို့သော် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမရှိရန် အနည်းအကျဉ်းဖော်ပြမှုလွဲ၍ ဖွဲ့စည်းပုံပြောင်းလဲမှုများကို မပြောပြထားပါ။

တောင်သူသင်တန်းကျောင်းများနှင့် ပတ်သက်သော မှတ်တမ်းစာတမ်းများ

ACF (2014), Peer Review, Farmer Field Schools, Kayah State

AVSI (2009)Farmer Field School Early Success in Myanmar

Eberhardt, K. (2006), Farmer Field School for Sustainable Development in Myanmar, Report of Mid-term Review

GRET (2009), GRET farmer Field School Experience in Northern Rakhine State of Myanmar

Heinze, S.R. (2007), Dharma and Development: Interdependencies between Religion and Development Policies

LIFT PPT Presentation, Internal Seminar February 2014

Lum, D., et.al. Metta Development Foundation, (2002), Farmer Field School for Sustainable Agricultural Development, International Symposium "Sustaining Food Security and Managing Natural Resources in Southeast Asia, January 8-11, 2002, Chiang Mai, Thailand

Metta Development Foundation (2003) Din, A.D., Morisson, M. Evaluation Report, farmer Field School for Sustainable Agriculture Development in Myanmar

LIFT မှ ထုတ်ဝေထားမှုအချို့

Delta 1 Evaluation Report

Myanmar Dry Zone Development Programme, Scoping Mission Report

Annual Reports 2011, 2012, 2013

Myanmar Agricultural Development Bank

Consultancy on Cooperative Systems in Myanmar

မိတ်ဖက်များမှ အစီရင်ခံစာများ

စစ်တမ်းကောက်ခံချိန်အတွင်းတွင် သွားရောက်ခဲ့သော မိတ်ဖက်များ၏ စီမံကိန်းများတွင် အနည်းဆုံး အစီရင်ခံစာတစ်စောင်ကို ရရှိနိုင်ပြီး အချို့ မိတ်ဖက်များတွင် အစီရင်ခံစာတစ်ခုထက်မနည်းရှိပြီး သို့မဟုတ် သုံးသပ်လေ့လာချက် အစီရင်ခံစာလည်းရှိသည်။

- *Metta Annual Report 2013*
- *Terre des Hommes Narrative report February – April 2014, Monitoring visit June 2014, Monitoring visit November 2014*
- *IRRI Annual Report 2013, Mid-Year Report 2014 (Project: Improving livelihoods of rice-based rural households in the lower region of the Ayeyarwady delta)*
- *IRRI Mid-Year Report 2014, Annual Narrative Report 2013 (Project: Reducing risks and improving livelihoods in the rice environments of Myanmar through better targeting of management options)*
- *HelpAge International Mid-Term Narrative Report 2013*
- *WHH/GRET Narrative Report January – June 2014, Project End Evaluation Report, Final Evaluation Report November 2014*
- *Proximity Designs Annual Report 2013*

ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းမှ Mercy Corps၏ စီမံကိန်းအသစ်အတွက် အစီရင်ခံစာမှာ မရရှိနိုင်သေးပါ။

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော အစီရင်ခံစာများအပြင် Mercy Corpsနှင့် CESVIတို့မှ အောက်ဖော်ပြပါ အစီရင်ခံစာများကိုလည်း တွေ့နိုင်သည်။ ၎င်းတို့မှာ စစ်တမ်းကောက်ခံစဉ်က သွားရောက်ခဲ့သည့် စီမံကိန်းများကို မြေပြင်မီသော်လည်း အခြား LIFT ထောက်ပံ့သော စီမံကိန်းများအကြောင်း အချက်အလက်များကို ပေးနိုင်သည်။

- *CESVI, Annual Narrative Reports 2011 and 2013, Semi-annual Narrative Report January – June 2014*
- *Mercy Corps Semi- annual Narrative Report January – June 2014 (Project “Beyond Recovery: Promoting Market-led, Pro-Poor Economic Growth), Final Evaluation Report (Project: Building Community Resilience for Food Security Programme, Myanmar, 2011 - 2012)*

ဤအစီရင်ခံစာများသည် စီမံကိန်းစတင်ခြင်းနှင့် ပြီးဆုံးခြင်း၊ ရည်မှန်းချက်များနှင့် အကျိုးရလဒ်များ၊ ပစ်မှတ်ထားသော အဖွဲ့များနှင့် စီမံကိန်းနယ်ပယ် အစရှိသည် တို့ကိုသို့သော် “အဓိက အချက်အလက်”နှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက် အမြောက်အမြားကို ပေးနိုင်သည်။

ထို့ပြင် အစီရင်ခံသည့်ကာလမှ အောင်မြင်မှုများကိုလည်း ဖော်ပြထားသလို အလယ်အလတ်အနေအထားနှင့် အဓိကပြဿနာများနှင့် ကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲများကိုပါ ဖော်ပြထားသည်။

တိုးချဲ့ ပညာရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်နေသည့် အစီရင်ခံစာများသည် မိတ်ဖက်များမှ ရွေးချယ်ထားသော ချဉ်းကပ်နည်းများနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံ သတင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ပြပေးထားသော်လည်း မည်သည့်အတွက် ချဉ်းကပ်နည်းတစ်ခုကို အသုံးပြုကြောင်းကိုမူ အနည်း အကျဉ်းသာ ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ၂ - ကွင်းဆင်းလေ့လာခဲ့သော မြို့နယ်များ၏ ခရီးစဉ်လမ်းကြောင်းနှင့် မြေပုံများ

Date	Place	Visit
16-12-2014	Yangon	Briefing LIFT
17-12	Yangon	Metta Foundation
18-12	Yangon	Myanmar Business Coalition on Aid (MBCA) Terres des Hommes Italia (TdH)
19-12	Yangon	CESVI (cooperazione e sviluppo) East-West seed company
21-12	Yangon	Proximity Designs (PD)
22-12	Yangon	Mercy Corps AWBA
15-01-2015	Nay Pyi Taw	IFAD FARM project Ministry of Cooperatives (MoCo) Ministry of Agriculture and Irrigation (MoAI), Department of Agriculture (DoA), Agricultural Extension Division
16-01	Nay Pyi Taw Yezin Yezin Nay Pyi Taw	Department of Agricultural Planning, MoAI Yezin Agricultural University (YAU) Department of Agricultural Research (DAR) Ministry of Livestock, Fishery and Rural Development (MoLFRD), Department of Rural Development
19-01	Hlegu	Central Agriculture Research and Training Centre (CARTC) Hlegu outreach campus (YAU) Vegetable and Fruit Research and Development Centre (VFRDC)
21-01	Travel to Bogale	Meeting with LIFT implementing partners in Bogale and Mawlamyinegyun townships (GRET/WHH, Radanar Ayar, PD)
22-01	Bogale	Bogale Agricultural Technical Working Group (BATWG) Meeting with Rice millers Visit to DoA
23-01	Bogale	Gyat Chaung village, IP (Radanar Ayar), dynamic
24-01	Bogale	Ywar Thit village, non-LIFT, remote
25-01	Bogale	Thone Thut village, IP (WHH), remote
26-01	Bogale	Kamakalu village, non-LIFT, dynamic
27-01	Bogale	Input-supply shops, traders
28-01	Mawlamyinegyun	Kyaw Nu village, IP (PD), dynamic
29-01	Mawlamyinegyun	Ywar Ma village, non-LIFT, remote
30-01	Mawlamyinegyun	Ahnyarsu village, IP (GRET), remote
31-01	Mawlamyinegyun	Team meeting/discussions
01-02	Mawlamyinegyun	Input-supply shops, traders, farm machinery shop
02-02	Mawlamyinegyun	IRRI office, wrap-up with 4 IPs, SWOT discussions

03-02	Travel to Yangon	
04-02	Travel to Yenanchaung	First meeting with TdH field staff
05-02	Yenanchaung	Kyae Boat and Kan Lay Kone villages, IP (TdH) , dynamic
06-02	Yenanchaung	Buu Kyun village, non-LIFT, dynamic
07-02	Yenanchaung	Lan Pa Cho village, IP (TdH), remote
08-02	Yenanchaung	Input-supply shops, traders
09-02	Yenanchaung	Oil mills, SWOT- discussion
10-02	Magwe	Central Oilseed Research Centre (DAR), Magwe outreach campus (YAU)
11-02	Travel to Meiktila via Taungtha and Mahlaing	Meeting with the regional manager of Golden Lion in Taungtha Meeting the Help Age consortium project team
12-02	Meiktila	Public Holiday, Union Day
13-02	Mahlaing	Bwet Nge village, non-LIFT, remote, visit to Mahlaing Central Farm, Seed Division (DoA)
14-02	Mahlaing	Lae Gyi village, non-LIFT, dynamic
15-02	Mahlaing	Thae Kan village, IP (HA), dynamic
16-02	Mahlaing	Kyin Ywar village, IP (HA), remote, SWOT discussion
17-02	Mahlaing	Input-supply shops, cotton-mill, farm machinery shop
18-02	Travel to Naung Kham via Taunggy	Meeting with Metta in Taunggy, overnight in Metta guest house in Naung Kham, next morning travel to Hse Hsaing
19-02	Hse Hsaing	Pon Laung village, non-LIFT, dynamic
20-02	Hse Hsaing	Hte Nae village, non-LIFT, remote, visit to Ban Yin Seed Farm, Seed Division (DoA)
21-02	Hse Hsaing	Hte Man village, IP (Metta), dynamic
22-02	Hse Hsaing	Mee Rae village, IP (Metta), remote
23-02	Hse Hsaing	Input-supply shops at Sigh Kaung
24-02	Travel to Kalaw via Taunggy and Aungban	Meeting with Metta in Taunggy, SWOT discussion Meeting with Mercy Corps in Aungban Visit of cold store of Diamond Star in Aungban
25-02	Kalaw	State Agricultural Institute (SAI) in Heho, Aungban Hilly Region Research Station (DAR)
26-02	Kalaw	Bodigone village, IP (Mercy Corps), dynamic
27-02	Kalaw	Taung Chai village, non-LIFT, dynamic
28-02	Kalaw	Inn Wun village, non-LIFT, remote
01-03	Kalaw	Mee Thway Chaung village, IP (Mercy Corps), remote
02-03	Kalaw	Aungban wholesale market, input-supply shops, traders
03-03	Travel to Yangon	
04-03	Yangon	Debriefing at LIFT
30-03	Yangon	Workshop "EAS in Myanmar"
01-04	Nay Pyi Taw	Presentation of main findings in MoAI, Agricultural Extension Division

နောက်ဆက်တွဲ ၃: SWOT Analyses

Organisation: Department of Agriculture (DoA)

S	<ul style="list-style-type: none"> ● Nation-wide coverage ● High ratio of foreign-trained staff ● Close linkage to subject matter specialists ● „Family spirit“ because many extension workers come from YAU ● Experienced staff with good know-how of local conditions 	<ul style="list-style-type: none"> ● Continued strong focus on production targets, esp. rice ● Few visits to farmers, esp. in remote villages ● Still government- not farmer-focussed ● Contact farmers often better-off, not representative ● Management style not motivating ● Few incentives for farmer-centered extension activities ● Staff not sufficiently trained in extension methodologies ● High staff mobility 	W
O	<ul style="list-style-type: none"> ● Could participate in mobile phone based extension application ● Good personal relations with private sector can be a basis for formal cooperation ● Good contact to other agencies on township level can facilitate better coordination 	<ul style="list-style-type: none"> ● Might lose influence to the private sector, esp. on plant protection ● Interference by top-management can reduce motivation 	T

Organisation: Livestock Breeding and Veterinary Department

S	<ul style="list-style-type: none"> ● Tradition of training village people to assist in preventive animal health measures ● Provide vaccines free of charge ● Provide artificial insemination services in some areas ● Provide linkages for the procurement of “exotic” breeding stock on a limited scale ● Assist with fodder crop cultivation on a limited scale ● Are open to/welcome cooperation with donor projects 	<ul style="list-style-type: none"> ● Low integration of crop and animal husbandry, low level of cooperation with DoA ● Low number of staff ● No incentives for duty travel ● Head of department has to attend a large number of meetings, which leaves little time for his/her genuine tasks and duties 	W
O	<ul style="list-style-type: none"> ● Know-how of trained VAHWs will remain in the villages ● Livestock has potential as an income generating activity for poor and landless people. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Mechanization reduces the number of large ruminants ● Investment in large-scale livestock production enterprises around urban consumer centers reduces opportunities for smallholders in the villages 	T

Organisation: Department of Rural Development (DRD)

S

- “Modern” department with a rural development strategy based on community development
- Part of the focal Ministry for Livestock, Fishery and Rural Development (MoLFRD)
- In-charge of the three “sister” projects establishing revolving funds in a considerable number of villages
- Not burdened by negative image/high level of mistrust
- Recruitment of a large number of additional staff

- At present at township level still focusing on physical infrastructure

W

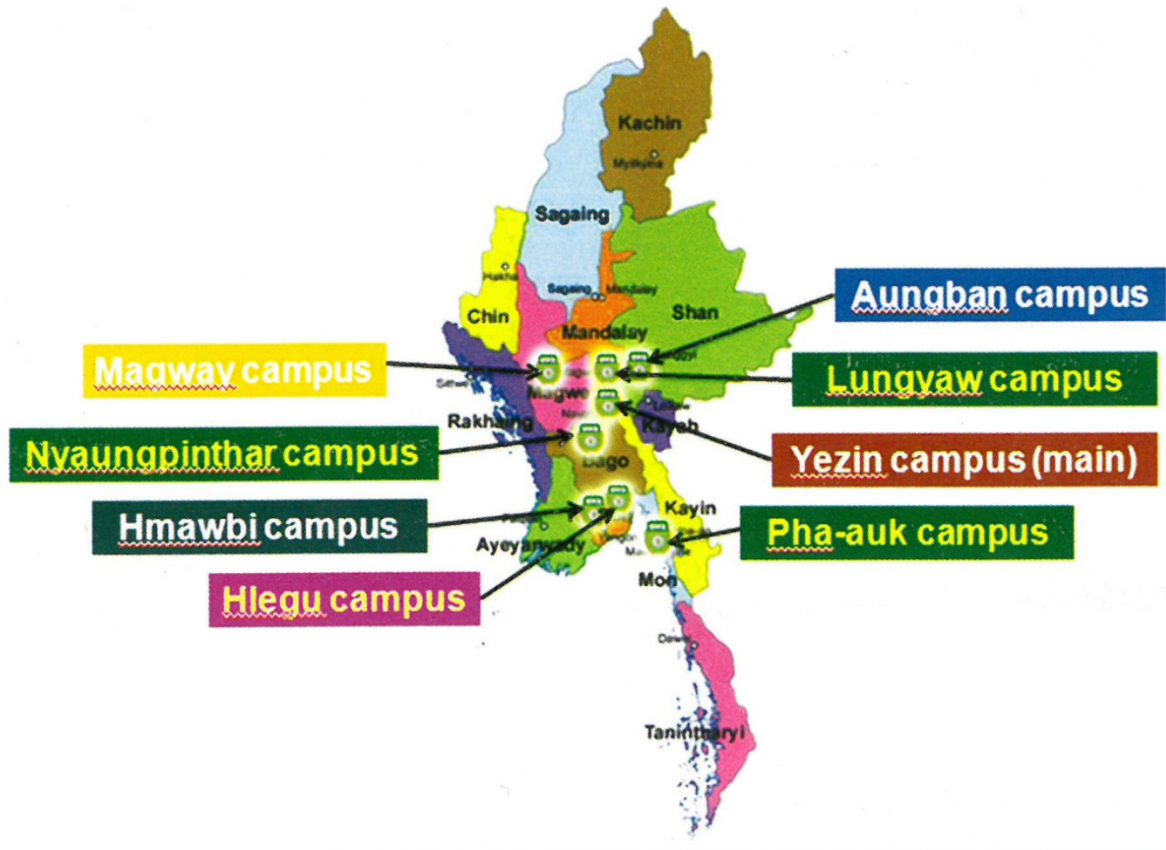
O

- Recruitment of a large number of new staff might facilitate broad-based rural development approach
- Might in future also take over staff from NGOs experienced in community-development-based approaches.

- Demarcation line between DoA and DRD not yet clear

T

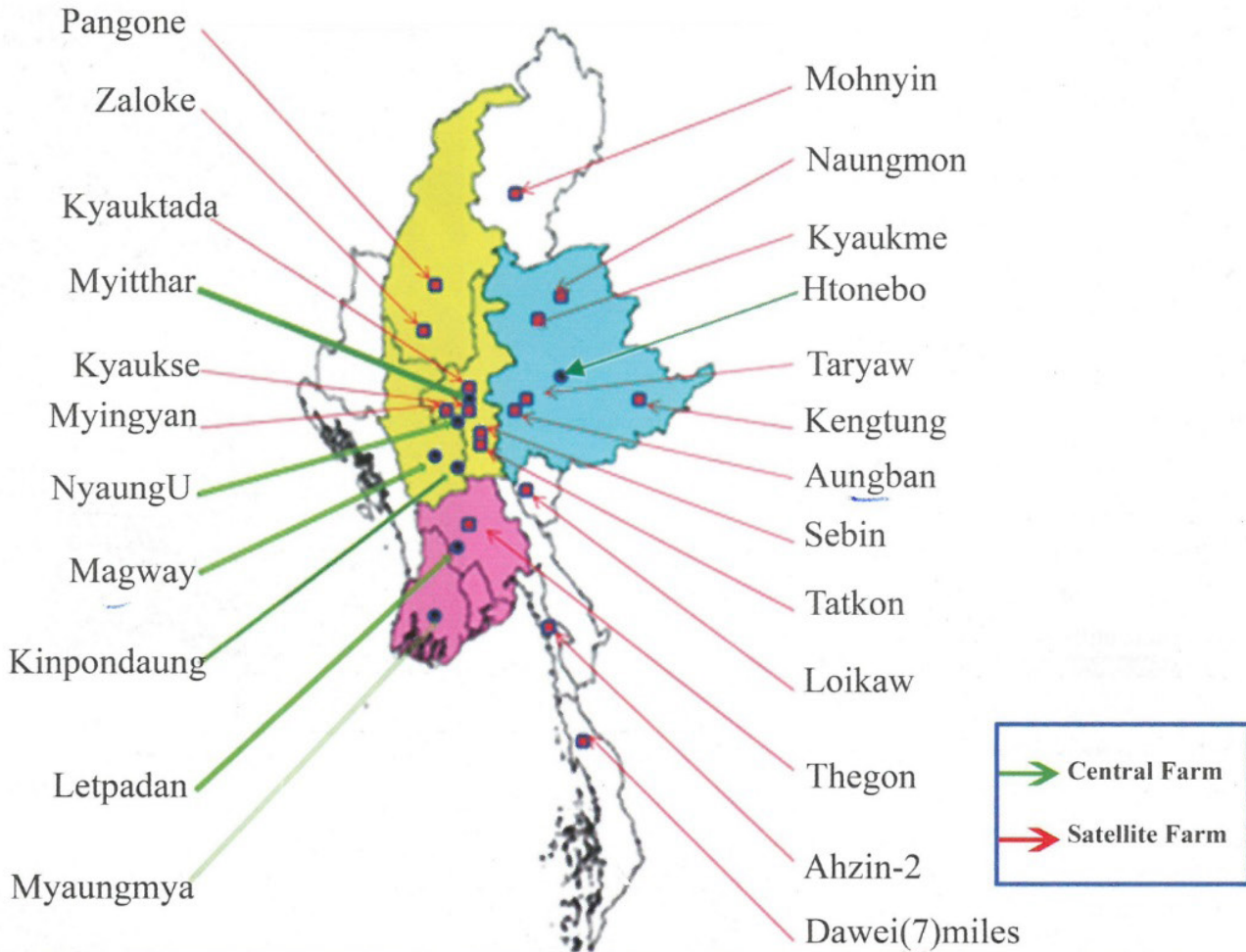
နောက်ဆက်တွဲ ၄: Maps of DAR farms and YAU campuses

No.	Campus	Specialization Area
1.	Yezin Campus (Main)	(a) Crop Breeding (b) Soil And Water Management (c) Agribusiness Management (d) Agricultural Biotechnology (e) Agronomy (f) Plant Pathology (g) Agricultural Entomology
2.	Hmawbi, Yangon Region	Rice
3.	Aungban, Shan State	Hillside Farming System
4.	Magway, Magway Region	Dryland Farming System
5.	Lungyaw, Nyaungpinthar, Pha-auk	Industrial Crops
6.	Hlegu, Yangon Region	Plant Protection

Source: Ministry of Agriculture and Irrigation (MOAI)

Central Farms and Satellite Farms (DAR)

Central Farms			
Sr. Farms	Crop	Sr. Farms	Crop
1. Letpadan	Rice	2. Magway	Oilseed crop
3. NyaungU	Central Dry Zone Crop	4. Myitthar	Cotton
5. Kinpontaung	Sugarcane	6. Myaungmya	Jute
7. Htonebo	Fruit and Vegetable		
Satellite Farms		Sr. Farms	Crop
Sr. Farms	Crop	10. Kyaukme	Corn, Rice
1. Mohnyin	Rice	11. Loikaw	Rice
2. Pankone	Wheat, Chickpea	12. Thegon	Rice
3. Zaloke	Wheat, Chickpea	13. Taryaw	Rice
4. Kyaukse	Rice	14. Naungmon	Corn, Wheat, Buck wheat
5. Kyauktada	Rice	15. Sebin	Sunflower, Corn, Greengram
6. Kengtung	Rice	16. Dawei(7)mile	Fruit & vegetable
7. Myingyan	Pigeonpea	17. Ahzin-2	Fruit & vegetable
8. Tatkon	Corn, Sunflower		
9. Aungban	Corn, Wheat, Soybean, Rice		

Source: Ministry of Agriculture and Irrigation (MOAI)

